

-PROJEKT-

Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Ińsku
z dnia

**w sprawie uchwalenia zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko.**

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 199 z późn. zm.), w związku z uchwałą nr XI/71/2011 Rady Miejskiej w Ińsku z dnia 18 sierpnia 2011 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. Uchwala się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko, zwanej w dalszej treści uchwały „studium”.

2. Zmiana studium obejmuje obszar miejscowości Storkowo w okolicy jeziora Chojniczka, Gminy Ińsko.

3. Zakres zmian studium określono w treści załączników do niniejszej uchwały, o których mowa w § 2, zawierających studium ujednoczone z wyróżnieniem zmian.

§ 2. 1. Załącznikami do niniejszej uchwały są:

- 1) Załącznik Nr 1 – tekst Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko.
 - 2) Załącznik Nr 2 – część graficzna, obejmująca rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko.
 - 3) Załącznik Nr 3 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko.
2. Pozostałe załączniki do studium pozostają bez zmian.

§ 3. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ińsko.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Projekt uchwały pod względem prawnym zatwierdził:

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym

Adwokat *Dr Michał Lisak*

Sekretarz Gminy

mgr Jarosław Leskiw

UZASADNIENIE

Działając na podstawie art. 11 pkt 12 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 199 ze zm.) Burmistrz Ińska przedstawia Radzie Miejskiej w Ińsku do uchwalenia projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko. Projekt zmiany studium zgodny jest z uchwałą nr XI/71/2011 Rady Miejskiej w Ińsku z dnia 18 sierpnia 2011 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko obejmuje kompleks działek o numerach geodezyjnych od 335/8 do 335/125 położonych w obrębie Storkowo gmina Ińsko.

Uchwalenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko umożliwi sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla ww. terenu.

Przekładany do uchwalenia projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko nie narusza przepisów odrębnych i nie pozostaje w sprzeczności z interesem publicznym.

Projekt uchwały w ww. sprawie wniesiony pod obrady z inicjatywy Burmistrz Ińska.

Projekt uchwały sporządził Paweł Jucha.

*Załącznik nr 1 do Uchwały nr .. / .. / 2016
Rady Miejskiej w Ińsku
z dnia .. stycznia 2016 roku*

BURMISTRZ IŃSKA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY IŃSKO

ZMIANA

w zakresie zgodnym z Uchwałą Nr XI/71/2011 Rady Miejskiej w Ińsku
z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie przystąpienia
do sporządzenia zmiany studium

Szczecin, maj 2015 r

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko

sporządzone przez Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania Pracownia J. Korzenia i Partnerzy – 2002 r.

Autor kierujący: arch Janusz Korzeń

**Autorzy: mgr inż. Juliusz Korzeń
 mgr inż. Jacek Godlewski
 mgr inż. Włodzimierz Lewowski
 mgr Kazimiera Kalita
 i inni**

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ińsko

**Sporządzona przez Granat Color, Mikołaj Granat
Pracownia Projektowa – 2015 r.**

**Autorzy projektu: mgr. inż. arch. Stanisław Duda
 mgr. inż. Dorota Sterna
 mgr. inż. arch. Piotr Bednarski
 Mikołaj Granat**

TREŚĆ

Uchwała Rady Gminy i Ińsko o uchwaleniu studium (projekt)	str. 3
Wprowadzenie	str. 4
Część I- Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego	
Polożenie i charakterystyka otoczenia	str. 5
Podstawowe dane o mieście i gminie	str. 5
Charakterystyka obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego	
3.1. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Ińsko	str. 6
Plan ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego	str. 7
Charakterystyka wniosków do studium	str. 8
Rekomendacje z gminnej strategii rozwoju	str. 9
Rekomendacje z Planu Zagospodarowania Województwa Zachodniopomorskiego	str. 9
Rekomendacje z Nowej Karty Ateńskiej dla planowania rozwoju miast	str. 10
Uwarunkowania ochrony środowiska przyrodniczego	
9.1. Polożenie geograficzne	str. 13
9.2. Geologia i geomorfologia	str. 13
9.3. Gleby	str. 14
9.4. Hydrologia	str. 14
9.5. Klimat	str. 14
9.6. Lasy i tereny zieleni	str. 15
9.7. System ochrony przyrody	str. 15
Uwarunkowania ochrony środowiska kulturowego	
10.1. Rys historyczny rozwoju osadnictwa	str. 19
10.2. Wartości archeologiczne gminy	str. 20
10.3. Charakterystyka obiektów zabytkowych obszaru gminy	str. 26
10.4. Charakterystyka historycznie ukształtowanych układów osadniczych i ich wartości kulturowych	str. 35
10.5. Niematerialne wartości kulturowe	str. 40
10.6. Ocena wartości kulturowych gminy	str. 40
10.7. Zagrożenia środowiska kulturowego i krajobrazu	str. 41
Uwarunkowania demograficzno – społeczne i system obsługi mieszkańców	str. 43
Układ osadniczy i warunki zamieszkiwania	
12.1. Układ osadniczy miasta i charakterystyka warunków zamieszkiwania	str. 45
12.2. Wiejskie układy osadnicze	str. 45
Uwarunkowania związane z rozwojem struktury produkcyjno – usługowej	
13.1. Uwarunkowania rozwoju produkcji i usług	str. 46
13.2. Uwarunkowania rozwoju produkcji rolnej i leśnej	str. 46
13.3. Uwarunkowania rozwoju rekreacji i turystyki	str. 47
Uwarunkowania rozbudowy układu komunikacji	str. 48
Uwarunkowania rozbudowy sieci i urządzeń infrastruktury technicznej	
15.1. Zaopatrzenie w wodę	str. 49
15.2. Odprowadzenie i unieszkodliwienie ścieków	str. 49
15.3. Ciepłownictwo i gazownictwo	str. 50
15.4. Elektroenergetyka	str. 50
15.5. Telekomunikacja	str. 50
15.6. Gospodarka odpadami	str. 50
Synteza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego - identyfikacja głównych problemów rozwoju przestrzennego miasta i gminy	str. 51

Część II- Kierunki zagospodarowania przestrzennego	
1. Cele rozwoju przestrzennego	str. 52
2. Modelowe zasady rozwoju przestrzennego miasta i gminy	
2.1. Zasady rozwoju przestrzennego miasta	str. 52
2.2. Zasady rozwoju przestrzennego gminy	str. 53
3. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego	str. 54
4. Kierunki ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu	
4.1. Ochrona zasobu archeologicznego na terenie gminy Iłsko	str. 56
4.2. Ustalenia dla strefy „A” pełnej ochrony konserwatorskiej na terenie miasta Iłsko	str. 57
4.3. Ochrona układów przestrzennych wsi	str. 58
4.4. Ustalenia dla stref „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej	str. 58
4.5. Ustalenia dla strefy „K” krajobrazowej ochrony konserwatorskiej	str. 58
4.6. Ustalenia dla strefy „E” ochrony ekspozycji konserwatorskiej	str. 59
4.7. Ochrona zabytków nieruchomych na terenie gminy	str. 59
5. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno- przestrzennej oraz strefowania terenów miasta i gminy	
5.1. Kierunki rozwoju układu przestrzennego miasta	str. 60
5.2. Kierunki rozwoju układu przestrzennego gminy	str. 62
5.3. Kierunki rozwoju terenów produkcji i usług	str. 63
5.4. Kierunki rozwoju produkcji rolnej	str. 64
5.5. Kierunki rozwoju produkcji leśnej	str. 64
5.6. Kierunki rozwoju rekreacji i turystyki	str. 65
6. Kierunki modernizacji i rozbudowy układu komunikacji	str. 66
7. Kierunki modernizacji i rozbudowy układu sieci i urządzeń infrastruktury technicznej	str. 66
8. Zasady prowadzenia polityki przestrzennej i zestawienie obszarów objętych obowiązkiem sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	str. 68

UKŁAD CZĘŚCI GRAFICZNEJ

Rys. 3. Uwarunkowania rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz komunikacji i sieci infrastruktury, skala 1:10.000.

WPROWADZENIE

1. Długofalowe planowanie rozwoju ma szczególne znaczenie dla ukierunkowania bieżącej działalności samorządów gminnych. Wspólnym mianownikiem dla rozwiązywania problemów społecznych i gospodarczych w tej sferze są problemy właściwego wykorzystania zasobów przestrzeni miast i gmin. Rozwój równoważący sferę środowiskową, społeczną i gospodarczą, odbywający się bez degradacji środowiska, to jedyny możliwy i najbardziej obiecujący kierunek wspólnych działań. Takie podejście ma szczególne znaczenie na terenie gminy i miasta Ińsko, którego przeważającą część zajmuje Iński Park Krajobrazowy i jego otulina. Kierunek przemian nie prowadzący do krótkotrwałego dobrobytu kosztem degradacji środowiska, przyjazny środowisku i ludziom spełnia rozwój zrównoważony – podstawa dla przyjętych w studium rozwiązań przestrzennych.

2. Ukierunkowaniu rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego miasta i gminy Ińsko służą dwa dokumenty, stanowiące podstawowe elementy gminnego planowania strategicznego:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, integrujące priorytety ekologiczne, społeczne i gospodarcze z ładem przestrzennym;
- strategia rozwoju, określająca podstawowe cele strategiczne rozwoju miasta i gminy oraz plan działań, mających służyć wdrożeniu strategii.

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym dokumentem planistycznym, służącym określeniu polityki przestrzennej dla miasta i gminy sporządzonym dla całego ich obszaru na podstawie przepisów ustawy z 27 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zawiera syntetyczny zestaw podstawowych informacji na temat stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego, zagospodarowania przestrzennego gminy a także funkcjonowania jej systemów komunikacyjnych i uzbrojenia technicznego. Jest ono podstawowym źródłem informacji koordynacyjnych dla opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przygotowania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydawanych bez planu miejscowego. Zgromadzony w studium zasób informacji może być wykorzystywany nie tylko dla prowadzenia polityki przestrzennej, ale także dla sporządzania programów gospodarczych i inwestycyjnych, promocji oraz opracowania ofert inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów, którzy zechcą czynnie uczestniczyć w rozwoju gospodarczym gminy.

4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ińsko opracowane zostało w Jeleniogórskim Biurze Planowania i Projektowania na podstawie umowy z dnia 2 stycznia 2002 r. zawartej pomiędzy JBPIP a Zarządem Miejskim w Ińsku. Studium składa się z następujących części:

- uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego,
- kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- części graficznej, złożonej z kompletu rysunków wykonanych w skali 1:10 000 i 1:25 000.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ińsko została opracowana przez Pracownię Architektury – Granat Color, Mikołaj Granat ze Szczecina z siedzibą przy ul. Czorszyńskiej 22/1.

5. Przy opracowaniu studium wykorzystane zostały podstawowe dokumentacje stanu zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, a w tym „Waloryzacja przyrodnicza gminy Ińsko” (wykonana na Zlecenie UMiG Ińsko w 2000 r.) oraz szereg materiałów studialnych, sporządzonych w trakcie prac nad projektem studium. Dokumentacje te służą dostarczeniu wyczerpujących danych dotyczących stanu wymienionych komponentów struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

6. Niniejsza zmiana studium dotyczy wyłącznie terenów wskazanych do rozwoju funkcji rekreacji indywidualnej i funkcji turystycznej z możliwością zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą, w miejscowości Storkowo w okolicy jeziora Chojniczka.

CZĘŚĆ I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA

1. Miasto i gmina Ińsko leżą w środkowej części Województwa Zachodniopomorskiego, w Powiecie Stargardzkim. Obszar gminy sąsiaduje od północy z gminą Węgorzyno będącą częścią powiatu Łobeskiego, od wschodu z gminami powiatu Drawskiego: Drawsko Pomorskie oraz Kalisz Pomorski, od południa z gminą Dobrzany, natomiast od zachodu gminą Chociwel.

2. Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka nr 151 – prowadząca z Gorzowa przez Ińsko do Koszalina, stanowiąca główną oś komunikacyjną gminy. Na system ten składają się także odcinki dróg powiatowych i gminnych oraz fragment drogi krajowej nr 20 ze Stargardu Szczecińskiego przez Drawsko Pomorskie do Szczecinka, przebiegający przez część kompleksów leśnych w północno- zachodniej części gminy. Przeważająca część powierzchni gminy wchodzi w skład Ińskiego Parku Krajobrazowego, utworzonego dla ochrony najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów Pojezierza Ińskiego. Tereny te, jedne z cenniejszych w obszarze całego Pomorza Zachodniego stanowią jeden z największych atutów gminy.

2. PODSTAWOWE DANE O MIEŚCIE I GMINIE

1. Podstawowe dane statystyczne, dotyczące gminy i miasta w/g informacji udostępnionych Urząd Statystyczny w Szczecinie (stan 2014 r.) przedstawiały się następująco:

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne

Lp.	Cecha	Dane dla gminy
1	Powierzchnia gminy ogółem w ha	15101
2	Liczba sołectw ogółem	7
3	Liczba miejscowości ogółem	20
4	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem	3658
5	Przyrost naturalny ogółem osób	6
6	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	2309
7	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym	1245
8	Pracujący ogółem	2025
9	Liczba bezrobotnych	284
10	Wskaźnik obciążenia demograficznego	54
11	Ilość mieszkań ogółem	1238
12	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	198
13	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	68,7
14	Ilość placówek wychowania przedszkolnego, punkty TPD	4
15	Ilość miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego	85
16	Ilość szkół podstawowych	1
17	Liczba uczniów w szkołach podstawowych	215
18	Ilość gimnazjów	1
19	Liczba uczniów w gimnazjach	111
20	Ilość przychodni	1
21	Ilość aptek	2

22	Ilość bibliotek i filialnych placówek bibliotecznych	1
23	Liczba czytelników	551
24	Turystyczne obiekty zakwaterowania	25
25	Ilość jednostek prowadzących działalność gospodarczą	177
26	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-1
27	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-4

3. CHARAKTERYSTYKA OBOWIĄZUJĄCYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie miasta i gminy obowiązuje obecnie pięć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzone w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przyjętych uchwałami Rady Miejskiej:

- UCHWAŁA Nr XVII/123/2000 Rady Miejskiej w Iłsku z dnia 28 grudnia 2000 r. w sprawie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iłsko - obręb geodezyjny Storkowo - dz. nr 271/2; 271/3; 271/4; 272/2; 272/3; 273/1; 274/2; 274/3; 274/4; 274/5; 275/1 (Dz. Urzęd. Woj. Zachodniopomorskiego z 2001r. Nr 2, poz. 16).
- UCHWAŁA Nr XXXVIII/353/2010 RADY MIEJSKIEJ W IŁSKU z dnia 28 października 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Iłsko dla terenu obejmującego część obrębu geod. Mialka i część obrębu geod. Ścienne (Dz. Urzęd. Woj. Zachodniopomorskiego z 2010r. Nr 130, poz. 2611).
- UCHWAŁA Nr VIII/35/2011 RADY MIEJSKIEJ W IŁSKU z dnia 11 maja 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Iłsko dla terenu obejmującego część obrębu Ciemnik (Dz. Urzęd. Woj. Zachodniopomorskiego z 2011r. Nr 90, poz. 1642).
- UCHWAŁA Nr VIII/36/2011 RADY MIEJSKIEJ W IŁSKU z dnia 11 maja 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Iłsko dla terenu obejmującego część obrębu Linówko (Dz. Urzęd. Woj. Zachodniopomorskiego z 2011r. Nr 90, poz. 1643).
- UCHWAŁA Nr XIV/90/2011 RADY MIEJSKIEJ W IŁSKU z dnia 27 października 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iłsko obręb I i obręb II (Dz. Urzęd. Woj. Zachodniopomorskiego z 2012r., poz. 185).

3.1. Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Iłsko

1. Zasady rozwoju przestrzennego miasta i gminy Iłsko określone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Iłsko, przyjmując zasadę ciągłości planistycznej, w dużej mierze kierunki rozwoju opierało o miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego, zatwierdzony uchwałą nr V/39/90 z dnia 25.10.1990 r. Rady Miasta i Gminy Iłsko. Jego zapisy dotyczyły przede wszystkim:

- ustaleń dla zapewnienia odpowiednich warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców miasta, podstawowych funkcji miasta i jego podziału na strefy funkcjonalne,
- określenia funkcji oraz przeznaczenia poszczególnych terenów;
- rozwoju systemu komunikacji i sieci infrastruktury technicznej;
- określania zasad kształtowania zabudowy;
- zasad ochrony środowiska przyrodniczego.

2. Integralnymi częściami planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta jest tekst planu oraz komplet rysunków. Część ogólna tekstu planu zawiera opis strefowania jego obszaru, ustalenia z zakresu ochrony środowiska, krajobrazu, zagadnień społecznych, ustalenia z zakresu inżynierii i infrastruktury technicznej, w tym rozwoju komunikacji, zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków, energetyki, telekomunikacji i zaopatrzenia w gaz. Część szczegółowa tekstu planu zawiera ustalenia dotyczące podstawowych funkcji, przeznaczenia oraz zasad kształtowania zabudowy w obrębie poszczególnych terenów wydzielonych w obszarze miasta.

3. Plan określał wiodące funkcje miasta, wskazując na dominującą rolę mieszkalnictwa, na drugim miejscu lokując obsługę ludności. Uzupełniającymi funkcjami miasta mają być według jego zapisów obsługa rolnictwa oraz rekreacja i

obsługa turystyki. Plan określał ponadto zasady kształtowania struktury funkcjonalno- przestrzennej miasta i wyróżnia w niej następujące jednostki strukturalne:

- jednostkę A na północ od torów kolei wąskotorowej;
- jednostkę B na południe od torów kolei wąskotorowej.

4. Wśród zapisów ogólnych planu istotne znaczenie miały ustalenia z zakresu ochrony środowiska, określające:

- zasady ochrony obszarów leśnych, gleb i wód powierzchniowych, terenów zieleni;
- tereny wskazane do ochrony, w tym rezerwy: „Kamienna Buczyzna”, „Bagno Zatomskie”
- zasady ochrony pomników przyrody;
- zasięg przestrzenny stref eksploatacji kruszywa naturalnego.

5. W planie zakładano się podjęcie działań, mających na celu modernizację i rozbudowę sieci oraz urządzeń infrastruktury i komunikacji. Do najistotniejszych z nich należą m.in.:

- utrzymanie kolei wąskotorowej Trąbki - Ińsko;
- modernizacja przebiegu drogi wojewódzkiej nr 151 we wschodniej części terenów miasta;
- wytyczenie nowego przebiegu drogi wojewódzkiej wzdłuż linii kolejowej;
- utrzymanie istniejącej sieci wodociągowej oraz jej sukcesywną rozbudowę o nowe elementy na terenach rozwojowych miasta;
- rozbudowa miejskiej centrali telekomunikacyjnej;
- rozbudowa systemu ciepłowniczego miasta w oparciu o kotłownię miejską.

4. PLAN OCHRONY IŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

1. Przeważająca część terenów gminy Ińsko położona jest w obszarze Ińskiego Parku Krajobrazowego, utworzonego na mocy uchwały nr IX/55/81 z dnia 4 listopada 1981 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie. Park posiada plan ochrony, zatwierdzony rozporządzeniem 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego. Głównym jego celem jest sformułowanie zasad ochrony przyrody na terenie Parku i jego otuliny, obejmujących:

- utrzymanie i odtwarzanie krajobrazu zbliżonego do naturalnego oraz harmonijnych krajobrazów kulturowych;
- zachowanie różnorodności biologicznej ekosystemów;
- zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, zwłaszcza dzikich ptaków i ich siedlisk na obszarze specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLB 320008;
- zachowanie naturalnej rzeźby terenu;
- zachowanie i wprowadzanie powszechnej dostępności walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
- prowadzenie wszelkiej działalności gospodarczej w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na środowisko i krajobraz;
- utrzymanie wszelkich powiązań ekologicznych w otulinie Parku.

2. W obszarze Parku i jego otuliny plan dopuszcza prowadzenie wszelkich typów działalności gospodarczej w sposób nie powodujący degradacji naturalnych walorów przyrodniczych i ładu przestrzennego. Dla określenia warunków rozwoju przestrzennego poszczególnych części Parku i jego otuliny, dzieli się jego obszar na następujące jednostki strukturalne:

- miasta o funkcji rekreacyjnej;
- wsie o funkcji rekreacyjnej i inne;
- jeziora o funkcji rekreacyjnej i innej;
- rejony wypoczynku letniskowego;

- obszary wokół obiektów inwentarskich poza miejscowościami;
 - stawy rybne;
 - tereny eksploatacji surowców;
 - lasy;
 - użytki rolne.
3. Obok ustalenia zasad ochrony i kształtowania krajobrazu oraz prowadzenia gospodarki na terenach w/w jednostek plan zawiera szereg wskazań, dotyczących udostępnienia Parku dla turystyki i rekreacji. Należą do nich:
- możliwie najpełniejsze wykorzystanie dla celów rekreacji terenów otuliny Parku dla ochrony rdzennej części jego obszaru przed wprowadzaniem nowych obiektów i urządzeń dla obsługi ruchu turystycznego, za wyjątkiem kontynuacji zagospodarowania w istniejących strefach obsługi ruchu turystycznego i zabudowy rekreacyjnej;
 - umożliwienie powszechnej dostępności walorów przyrodniczych Parku i położonych na jego terenie obiektów rekreacyjnych;
 - realizacja nowych obiektów jak najlepiej wkomponowanych w istniejące układy przyrodniczo krajobrazowe, lokalizowanych w miejscach mało eksponowanych, wznoszonych w gabarytach do wysokości jednej i jednej i pół kondygnacji, ze stromymi, symetrycznymi dachami, przy preferencji drewna jako podstawowego materiału budowlanego;
 - wykorzystywanie kulminacji terenu do tworzenia ciągów i punktów widokowych z zagospodarowaniem ich w sposób nie degradujący otoczenia;
 - wykorzystywanie na cele letniskowe istniejących zagród z wynajmem kwater prywatnych;
 - zakaz lokalizacji nowych ośrodków wypoczynkowych i obiektów letniskowych poza istniejącą zabudową z wyjątkiem wykorzystywania do tego celu zagród i opuszczonych siedlisk oraz miejsc wyznaczonych w planie Parku;
 - zakaz lokalizacji domków letniskowych w miejscach położonych w pasie 100 m. od brzegów jezior;
 - dostosowanie skali i form zagospodarowania rekreacyjnego do chłonności jezior, plaż i otaczających je lasów w strefach penetracji ruchu turystycznego oraz do walorów krajobrazowych terenu;
 - zakaz prowadzenia szlaków pieszych i lokalizowania miejsc wypoczynku na obszarach ostoi zwierzyny i rezerwatów przyrody;
 - ograniczenie ilości pomostów i przystani nad brzegami jezior do ilości wyznaczonej w planie Parku;
 - możliwie największe nasycenie terenów rekreacyjnych zielenią wysoką.

5. CHARAKTERYSTYKA WNIOSKÓW DO STUDIUM

1. W odpowiedzi na wystosowane przez Burmistrza Iłska zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 14.10.2011 r., znak: GP.KD.6722.74.2011, odpowiedziało trzynaście instytucji. Ich listę wraz ze skróconą treścią wniosku i rozstrzygnięcia wniosków znajdują się dokumentacji formalnoprawnej. Niektóre z instytucji nie zawarły wniosków do opracowywanych zmian Studium...

Wnioski do uwzględnienia złożyli:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wystąpieniu z dnia 07.11.2011 r. znak: WOOŚ-OSZP.610.235.2011.AS.
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie Szczeciński pismo z dnia 8.11.2011 r. znak: PRIZ.5562,12,2011;
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stargardzie Szczecińskim Opinia Sanitarna z dnia 14.10.2011 r., znak: GP.KD.6722.67.2011;
- Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w wystąpieniu z dnia 07.11.2011 r., znak: ZN.5150.199.2011.ks;

2. Przy opracowywaniu studium brano pod uwagę wnioski osób fizycznych, i firm zgłaszających do Urzędu Gminy wnioski o zmianę użytkowania gruntów rolnych na cele nierolnicze, przede wszystkim dla potrzeb wznoszenia zabudowy rekreacyjnej.

6. REKOMENDACJE Z GMINNEJ STRATEGII ROZWOJU

1. Gmina dysponuje strategią rozwoju, opracowaną przez Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Barzkowicach w 2001 roku, przyjętą Uchwałą Nr XIX/167/2001 Rady Miejskiej w Iłsku z dnia 25 czerwca 2001 r. Wraz z niniejszym studium stanowi ona podstawowy dokument planowania strategicznego gminy. Strategia zawiera diagnozę stanu zagospodarowania i zasobów gminy, określenie celów strategicznych jej rozwoju oraz zakłada sześć programów rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarki gminnej. Dokument ten zawiera również zbiór zadań, wskazanych do wykonania przez Radę Miejską oraz Zarząd Miejski w Iłsku na poszczególnych etapach wdrażania strategii.

2. Wśród w/w sześciu programów składających się na przyjęty w strategii plan operacyjny znajdują się:

- program 1 pt „Program ochrony przyrody i ochrony środowiska”;
- program 2 pt „Rozwój funkcji turystycznej”;
- program 3 pt „Rozwój rolnictwa, leśnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz terenów wiejskich”;
- program 4 pt „Infrastruktura techniczna”;
- program 5 pt „Rozwój infrastruktury społecznej”;
- program 6 pt „Aktywizacja miejscowego rynku pracy i ograniczenie bezrobocia. Rozwój przedsiębiorczości”.

3. Strategia obejmuje plan działań dla realizacji założonych zamierzeń rozwojowych w perspektywie najbliższych piętnastu lat. W pracach nad niniejszym studium dążono do uzyskania spójności obu dokumentów. Wśród w/w działań, szczególne znaczenie dla rozwoju przestrzennego miasta i gminy mają określone ich grupy z zakresu komunikacji i infrastruktury technicznej. wymienić tu należy m.in.:

- działania w dziedzinie infrastruktury komunikacyjnej: modernizację drogi krajowej nr 151;
- poprawę stanu infrastruktury komunikacyjnej poprzez rozbudowę systemu dróg lokalnych;
- budowę chodników dla pieszych w miejscowościach sołecki oraz parkingów w miejscach atrakcyjnych pod względem turystycznym;
- budowę, rozbudowę i modernizację ujęć wody, stacji uzdatniania wody; i sieci wodociągowych;
- budowa nowych i modernizacja starych oczyszczalni ścieków;
- zorganizowanie zgodnej z wymogami unii Europejskiej gospodarki odpadami stałymi;
- unowocześnienie sieci i urządzeń elektroenergetycznych poprzez wymianę dekapitalizowanych urządzeń dla poprawy niezawodności sieci energetycznej;
- budowę sieci gazowej;
- modernizację istniejących kotłowni oraz wdrażanie technologii wykorzystujących w możliwie największym stopniu odnawialne źródła energii;

7. REKOMENDACJE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego 2010 Obowiązujący plan został przyjęty Uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r. po przeprowadzeniu procedury zmiany planu z 2002 r. Zmiana planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego miała na celu dostosowanie głównego dokumentu planistycznego województwa do nowych uwarunkowań, które zaistniały od momentu uchwalenia pierwszej edycji tego dokumentu w roku 2002, i była realizacją wniosków wynikających z okresowej oceny planu dokonanej przez samorząd województwa w roku 2006.

Zmiana planu jest konsekwencją przemian politycznych i społeczno-ekonomicznych, które dokonały się w Polsce i w Europie w pierwszej dekadzie XXI wieku, zwłaszcza w wyniku przystąpienia Polski do Paktu Północnoatlantyckiego, do Unii Europejskiej, do strefy Schengen i zakończenia procesu transformacji ustrojowej oraz przyspieszonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, który wystąpił po roku 2000. Zakres i dynamika tych zmian i spowodowanych przez nie uwarunkowań rozwoju wywołały potrzebę dostosowania krajowych i regionalnych strategii rozwoju, a w konsekwencji i narzędzi kształtowania ładu przestrzennego, do nowych warunków.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego ma trzy zasadnicze cele:

- dostarczenie informacji o województwie, zwłaszcza o jego uwarunkowaniach przestrzennych i kierunkach rozwoju w tej dziedzinie,
- kształtowanie polityki przestrzennej w województwie, zgodnej ze strategią rozwoju kraju, strategią rozwoju województwa i innymi dokumentami strategicznymi i programowymi,
- koordynację elementów planowania rozwoju wynikających ze zobowiązań międzynarodowych, planowania krajowego, regionalnego i lokalnego.

Realizując te cele plan zagospodarowania przestrzennego województwa określa:

- uwarunkowania zewnętrzne, wynikające z obowiązujących przepisów prawa, położenia województwa w przestrzeni krajowej i europejskiej oraz z krajowych i europejskich strategii i programów rozwoju,
- uwarunkowania wewnętrzne, wynikające ze strategii i programów wojewódzkich, stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego i potrzeb jego ochrony, stanu zagospodarowania przestrzeni oraz rozwoju społeczno-gospodarczego województwa,
- kierunki i działania służące realizacji strategicznych celów rozwoju województwa, z uwzględnieniem zadań o znaczeniu ponadlokalnym o zasięgu krajowym i wojewódzkim,
- narzędzia realizacji planu, w tym rekomendacje do krajowej i regionalnej polityki przestrzennej oraz system monitoringu.

Plan jest elementem regionalnego planowania strategicznego i stanowi podstawowe narzędzie koordynacji różnych sfer rozwoju województwa w przestrzeni, a jednocześnie służy przestrzennej konkretyzacji celów sformułowanych w strategii rozwoju województwa i w innych dokumentach programowych. Plan łączy planowanie krajowe z planowaniem miejscowym i formułuje propozycje do koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i projektów międzynarodowych o charakterze planistycznym. Z drugiej strony stanowi podstawę do formułowania regionalnych wniosków do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich oceny pod kątem realizacji celów regionalnych. Samorządom lokalnym i inwestorom plan dostarcza informacji, jakie dobre praktyki powinni stosować w gospodarowaniu przestrzenią.

8. REKOMENDACJE Z NOWEJ KARTY ATEŃSKIEJ DLA PLANOWANIA ROZWOJU MIAST

1. Istotne uwarunkowania dla określenia kierunków rozwoju przestrzennego przede wszystkim siedziby władz gminnych i szeregu lokalnych instytucji obsługi mieszkańców – m. Iłsko stwarzają rekomendacje z tzw. Nowej Karty Ateńskiej przyjętej w Krajach Unii Europejskiej w 1998 r. Dokument ten zalecający wprowadzenie w praktykę planowania i rozwoju terenów miejskich szeregu zaleceń Europejskiej Rady Urbanistów, podaje się poniżej w układzie przyjętym przez autorów Karty w postaci „Dziesięciu zaleceń”. Zalecenia te mogą mieć również odniesienie dla obszarów wiejskich u progu XXI wieku, gdzie w nurcie postępującej urbanizacji zacierają się przyjęte powszechnie granice i podziały typów i podstawowych funkcji jednostek osadniczych, przy jednoczesnym wzroście wymagań mieszkańców pod względem poprawy warunków zamieszkiwania i standardów obsługi ludności.

2. I zalecenie dotyczy „miasta dla wszystkich”. Poprzez planowanie rozwoju i środki społeczno-gospodarcze wszystkie grupy mieszkańców, łącznie z nowoprzybyłymi, powinny zostać włączone w społeczne, gospodarcze i kulturalne życie miasta. Proces planowania miast musi spełniać wymagania współpracy i zaangażowania na szczeblu lokalnym, tak aby rozwijać społeczne zainteresowanie kształtowaniem środowiska i poprawą warunków społeczno-gospodarczych. Jeśli w procesie planowania i rozwoju miasta mają być zaspokojone potrzeby i aspiracje wszystkich grup mieszkańców, to wszystkie grupy muszą uczestniczyć w określaniu swoich potrzeb i aspiracji oraz zasad przestrzennej integracji lokalnych społeczności, ma to szczególne znaczenie w procesie rewaloryzacji układu przestrzennego starej części Iłska, tak, by spełniało ono jak najlepiej rolę ośrodka gminnego i miejsca zamieszkania.

3. II zalecenie dotyczy „prawdziwego współuczestnictwa”. System planowania miast winien być ujęty w hierarchiczne ramy tak aby był jak najbliżej mieszkańców. Zasady pomocniczości powinny być ściśle stosowane zarówno przy rozdziale środków finansowych jak i w strukturze administracji publicznej. Innowacyjne formy partycypacji winny być stosowane na możliwie najniższym poziomie, umożliwiając przekazywanie uprawnień i popierając aktywne współuczestnictwo mieszkańców w decyzjach planistycznych. Należy popierać urządzenia socjalne i kulturalne na szczeblu lokalnym, które ułatwiają kontakty międzyludzkie i wzajemne zrozumienie.

4. III zalecenie dotyczy „kontaktów międzyludzkich”. Hierarchiczne ramy planowania powinny odnosić się do struktur przestrzennych, społecznych i administracyjnych. Najmniejsze jednostki tych struktur, zespół budynków, osiedle czy kwartał uliczny, powinny spełniać kluczową rolę, stanowiąc ramy dla kontaktów międzyludzkich i umożliwiając partycypację społeczną w realizacji programów urbanistycznych. Należy odtworzyć przestrzenie publiczne, tak aby znów mogło się tam rozwijać poczucie wspólnoty w spontanicznych działaniach społecznych. Należy dołożyć wszelkich starań aby utrzymać i rozbudować system terenów otwartych, parków i terenów rekreacyjnych. Odnowa terenów zdegradowanych oraz zaniedbanych i opuszczonych budynków powinna nawiązywać do sieci przestrzeni publicznych oraz możliwości wprowadzenia funkcji społecznych na dawne tereny przemysłowe.

5. IV zalecenie dotyczy „utrzymania specyfiki lokalnej”. Planowanie miejscowe musi zapewnić ochronę tożsamości i tradycyjnych elementów środowiska kulturowego, takich jak budynki, dzielnice zabytkowe, tereny zielone i otwarte. Muszą one tworzyć układy ciągle oparte o zasady projektowania urbanistycznego. W przyszłości planowanie urbanistyczne powinno przywrócić należne miejsce i zapewnić możliwości rozwoju lokalnym tradycjom budowlanym, które nadają indywidualny charakter i zapewniają tożsamość miejsca. Rozmieszczenie budynków i ich forma architektoniczna powinny uwzględniać charakter miasta i jego otoczenia. Rozwiązania projektowe winny być oparte na analizie estetycznych, kulturowych, funkcjonalnych i historycznych wartości specyficznych dla danego obszaru. Proces ten, rozpoczęty w toku działań planistycznych, winien być otwarty dla pełnego współuczestnictwa lokalnej społeczności. Powinien również obejmować dialog pomiędzy planistami (urbanistami) i przedstawicielami innych zawodów, a w szczególności z architektami, geodetami, inżynierami komunikacji i infrastruktury, architektami krajobrazu, ekologami, ekonomistami, socjologami i innymi grupami specjalistów.

6. V zalecenie dotyczy „korzystania z nowej technologii”. Planowanie urbanistyczne powinno popierać optymalne stosowanie technologii informatycznych, równouprawienie w dostępie do nich tak, aby zapewniły obywatelom maksymalne korzyści. Planowanie powinno analizować możliwość decentralizacji działalności, biorąc pod uwagę nowe technologie, przewidując policentryczny rozwój ośrodków osadniczych o wielu obliczach i zapewniając lokalne współuczestnictwo w tym procesie. Należy popierać rozproszenie działań i funkcji zarówno w czasie jak i w przestrzeni.

7. VI zalecenie dotyczy „zagadnień środowiska miejskiego”. Wszystkie opracowania planistyczne muszą być oparte o zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju; ocena wpływu na środowisko winna być integralną częścią planu i wiązać się z procesem partycypacji społecznej. W interesie obywateli, decyzje w sprawach rozwoju należy podejmować z ostrożnością, tak aby nie marnować na próżno nieodnawialnych zasobów. Planowanie musi starać się utrzymać systemy terenów biologicznie czynnych w formie „zielonych korytarzy” penetrujących tereny zainwestowane, tak aby zapewnić różnorodność biologiczną. Specjalną uwagę należy zwrócić na właściwe zagospodarowanie terenów peryferyjnych miejscowości. Planowanie urbanistyczne winno popierać:

- ochronę nieodnawialnych zasobów,
- oszczędność energii i czyste technologie,
- ograniczenie zanieczyszczeń,
- unikanie i ograniczanie wytwarzania odpadów oraz ich przetwarzanie,
- elastyczność w podejmowaniu decyzji dla dobra lokalnych społeczności,
- gospodarowanie terenami jako cennym zasobem i odnowę obszarów zdegradowanych.

8. VII zalecenie dotyczy „zagadnień gospodarczych”. Bezrobocie, ubóstwo i wykluczenie społeczne powinny być zwalczane przez zintegrowane podejście do planowania urbanistycznego, obejmujące zagadnienia gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Planowanie winno popierać współpracę i inicjatywy, które tworzą nowe miejsca pracy i małe

firmy oraz podnoszą poziom umiejętności zawodowych przez szkolenia i kursy. Siły rynkowe należy tak ukierunkować aby pozwoliły na utrzymanie koniecznego poziomu inwestycji publicznych i na znaczny udział sektora prywatnego w kształtowaniu rozwoju gminy i pokrywaniu kosztów bieżących. Efekty podejmowanych działań powinny zawsze równoważyć poniesione koszty. Planowanie powinno popierać rozwój małych firm dla zapewnienia mieszkańcom lokalnych miejsc pracy i wzmocnienia bazy gospodarczej społeczności.

9. VIII zalecenie dotyczy „przemieszczania się i dostępności”. Urbaniści muszą uznać, że popierając zasadę dostępności nie można traktować planowania struktury użytkowania terenu i planowania systemów transportowych jako odrębnych zadań. Należy zmniejszać potrzeby podróżowania, stosując właściwe zasady lokalizacji różnych funkcji i popierając rozwój obszarów wielofunkcyjnych. Niezbędne jest zintegrowane planowanie zasięgów ciężarów tak aby stworzyć lepsze warunki dla pieszych i rowerzystów. Mieszkańcy powinni mieć większe możliwości wyboru, co do sposobu zaspokajania swoich potrzeb w zakresie przemieszczania się. Nowe inwestycje powinny być ukierunkowane na rozwój systemów transportowych przyjaznych środowisku, tak aby ograniczyć zużycie paliw kopalnych i emisję zanieczyszczeń.

10. IX zalecenie dotyczy „różnicowania i różnorodności wyborów”. Generalnym celem w planowaniu miast winno być odejście od praktyki ustalania wielkoobszarowych, monofunkcyjnych stref użytkowania terenu, z wyjątkiem tych funkcji, które powinny być odizolowane ze względu na zagrożenie zdrowia lub bezpieczeństwo mieszkańców. Należy popierać zasadę przemieszczania funkcji w centrach miast tak, aby ożywić i zróżnicować tkankę miasta. Miejsca zamieszkania i miejsca pracy oraz inne nie kolidujące funkcje powinny być ściśle powiązane w przestrzeni i w czasie, tak aby ograniczyć potrzebę podróżowania, oszczędzać energię i zmniejszać zanieczyszczenia. Szeroki wybór typów mieszkań, w granicach możliwości finansowych różnych grup ludności, powinien być dostępny dla mieszkańców. Należy stosować ciekawe rozwiązania projektowe nowych typów budynków zapewniające lepszą izolację i oszczędność energii. Projekty winny wykorzystywać nowe materiały i techniki budowlane, pozwalające na zmniejszenie kosztów, aby umożliwić realizację tanich mieszkań dla pokrzywdzonych przez los grup społecznych. Planowanie urbanistyczne winno zapewnić mieszkańcom zadowalające warunki dokonywania wyboru w zakresie zatrudnienia, zamieszkania, przemieszczania się i wypoczynku, pozwalające na stałą poprawę jakości życia.

11. X zalecenie dotyczy „zdrowia i bezpieczeństwa”. Planowanie urbanistyczne powinno popierać i pomagać w osiągnięciu statusu „Zdrowego Miasta” zgodnie ze standardem określonym przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Mogą to być działania bezpośrednie, skierowane na podniesienie standardów mieszkaniowych i środowiskowych, lub też pośrednie, przyczyniające się do ograniczenia zanieczyszczeń i ochrony wyczerpujących się surowców.

9. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

9.1. Położenie geograficzne

1. Zgodnie z podziałem fizyczno geograficznym Polski miasto i gmina Iłsko znajdują się z prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, w makroregionie Pojezierza Zachodniopomorskiego, w obrębie mezoregionu Pojezierza Iłskiego. Obszar ten graniczy od wschodu z Równiną Drawską, od zachodu z Równiną Nowogardzką, od północy w Wysoczyzną Łobeską, natomiast od strony północno-wschodniej z Pojezierzem Drawskim. Obszar Pojezierza Iłskiego cechuje znaczne rozróżnienie powierzchni oraz wzniesienie nad poziom morza. Charakterystycznymi elementami kształtującymi lokalny krajobraz są moreny czołowe, obserwowane pod postacią licznych wzgórz, najwyższym lokalnym wzniesieniem jest Głowacz (o wysokości 179 m), jego skłony leżą w obszarze Iłskiego Parku Krajobrazowego i są rezerwatem krajobrazowym. Znaczne tereny gminy pokryte są kompleksami leśnymi, charakterystyczne dla tego obszaru są również rynnowe jeziora pochodzenia polodowcowego. Największym z nich jest Iłsko (o powierzchni 5.5 km²), małowicze jezioro leżące w centralnej części gminy.

9.2. Geologia i geomorfologia

1. Strukturę geologiczną terenów gminy tworzą przede wszystkim utwory jednego okresu geologicznego-czwartorzędu, znajdujące się w obrębie wschodniej części Niecki Szczecińskiej. Strukturę geologiczną tworzą ilowce i mulowce oligoceńskie oraz w mniejszym stopniu piaski i ily mioceńskie, zalegające na przeciętnej głębokości do 80 m. W mniejszym stopniu znajdują się też tutaj utwory trzeciorzędu, przede wszystkim w zachodniej i północno-zachodniej części gminy, stanowiącej część Niecki Chociwelskiej. Do bogactw naturalnych należą złoża surowców mineralnych, głównie piasków i żwirów. Zalegają one w obrębie złóż: „Ciemnik”, „Iłsko”, „Storkowo”, „Studnica I” oraz „Studnica II”, z których w eksploatacji, prowadzonej przez Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A., znajduje się obecnie wyłącznie złoża w Storkowie.

2. Rzeźba terenów miasta i gminy tworzy podstawowe komponenty lokalnego krajobrazu. Są to różnego typu formy polodowcowe, związane ze skutkami działania zlodowacenia bałtyckiego, w szczególności stadialu bałtyckiego. Na terenie gminy można wydzielić dwie zasadnicze formacje morfologiczne: wzniesienia moreny czołowej, zajmujące zachodnią część gminy oraz tereny sandrowe położone na wschodzie.

3. Strefa moreny czołowej przebiega przez tereny gminy szerokim łukiem, rozciągniętym z północy na południe w rejonie jezior Białe, Krzemień i Linówko, a następnie przez północno-zachodnią część jej obszaru w rejonie miejscowości Ścienne i Wierzchucice. Moreny tworzą najwyższe lokalne wzniesienia, Głowacz (o wysokości 179 m. n.p.m.), Sokal (o wysokości 174 m. n.p.m.) i Góra Bukowa (o wysokości 177 m n.p.m.), wzniesienia są miejscowymi dominantami krajobrazowymi. Tereny te charakteryzuje urozmaicona rzeźba terenu, liczne wzgórza tworzą znaczne jak na lokalne warunki deniwelacje, dochodzące do 30 m. ich stoki osiągają nachylenie 10%. Charakterystyczne dla tej części gminy jest występowanie często towarzyszących utworom morenowym, licznych bezodpływowych oczek wodnych, oraz terenów zabagnionych i mokradeł. Tereny te cechuje również występowanie licznych wąskich rynien glacialnych, zajmowanych obecnie przez torfowiska, tereny podmokłe, rzeki i rynnowe jeziora. Najbardziej charakterystyczną dla północnej części gminy jest największa w tym rejonie, biorąca swój początek na terenie gminy, rynna jeziora Dłusko. Rynny glacialne tworzą też odnogi największego jeziora obszaru gminy- jeziora Iłsko, które zostało wykształcone jako zbiornik zaporowy moreny czołowej.

4. Strefa sandru tworzy tereny wewnętrznej strony rozległego łuku moren czołowych, tereny te rozciągają się na przeciętnej wysokości 100 m. n.p.m. tworząc lekko pofalowaną lub równinną rzeźbę terenu. W ukształtowaniu terenu tej części gminy na uwagę zasługują nieliczne rynny glacialne jezior: Długie, Kielpino i Studnica.

9.3. Gleby

Tereny gminy miasta i gminy mają gleby młode z geologicznego punktu widzenia. Slabo zróżnicowane pod względem bonitacyjnym, występują tu przede wszystkim gleby klas IVa i IVb. Ich właściwości zależą od składu skał, które je tworzyły. Występują tu przede wszystkim gleby rdzawe i płowe o słabych właściwościach i przydatności rolniczej. Znaczny odsetek powierzchni zajmują ciężkie w uprawie grunty zdegradowane poprzez długoletnie, niewłaściwe uprawianie. Na równinnych terenach sandrowych w południowej części gminy zalegają również słabe gleby bielcowe klas V i VI. W dolinach rzecznych oraz w podmokłych rejonach moren w północnej części gminy można również napotkać hydromorficzne gleby torfowe z dużą, stałą zawartością wody.

9.4. Hydrologia

1. Wody powierzchniowe zajmują około 5% powierzchni gminy. Znaczną ich część stanowią jeziora. Teren gminy niemal w całości znajduje się w dorzeczu Iny. Jej tereny należą do zlewni II rzędu. Niewielki obszar położony w północnej części gminy na wschód od Storkowa zasila dorzecze Regi, mniejszy powierzchniowo fragment w rejonie Czertynia położony jest w zlewni Drawy. Ośią hydrograficzną gminy jest dolina rzeki Iny, wraz z zasilającymi ją dopływami. Rzeka rozpoczyna swój bieg z wód jeziora Iłsko i licznymi kanałami płynie w kierunku południowym. Największy z wypływów, Ina- Kanał łączy się z właściwym nurtem rzeki w rejonie miejscowości Ciemnik.

2. Strukturę hydrograficzną gminy kształtują obok cieków wodnych i rzek również liczne jeziora pochodzenia postglacjalnego oraz sztuczne zbiorniki wodne. W obszarze gminy znajduje się łącznie 12 jezior o zróżnicowanej wielkości, głębokości i morfologii. Największym z nich jest Iłsko (o powierzchni 554,1 ha), pozostałe wymieniane w kolejności od największego do najmniejszego to: Wisola (o powierzchni 173 ha), Długie (o powierzchni 52,2 ha), Storkowskie (o powierzchni 48,6 ha), Okole (o powierzchni 46,7 ha), Linówko (o powierzchni 31,2 ha), Zamczysko (o powierzchni 25,6 ha), Piesna (o powierzchni 16,2 ha), Kiełpino Duże (o powierzchni 11 ha), Strażno (o powierzchni 8,9 ha), Kiełpino Małe (o powierzchni 5,6 ha) oraz Chojniczka. Jeziora stanowią bardzo ważny element lokalnych ekosystemów, są jednocześnie bardzo istotnym elementem krajobrazu gminy, decydującym o jej niepodważalnych walorach krajobrazowych i turystycznych.

3. Stan czystości wód powierzchniowych kształtuje się rozmaicie. Większość rzek i cieków wodnych w swoich początkowych odcinkach przebiegających przez obszary źródliskowe posiada I klasę czystości. Ich jakość podlega stopniowej degradacji w granicach terenów zainwestowanych, z wyjątkiem skanalizowanego niemal w pełni obszaru miasta. Wynika to z ciągle słabego stopnia ich skanalizowania na terenach gminy, ponieważ miejska sieć kanalizacyjna charakteryzuje się wystarczającą wydajnością. Zrzut ścieków pochodzenia bytowego kształtuje sposób zanieczyszczenia, dominują tu zanieczyszczenia hydrobiologiczne ze znacznym udziałem bakterii typu fekanego. Ze względu na regres w gospodarce rolniczej na przestrzeni ostatnich lat, zauważalnym zjawiskiem jest spadek stopnia zanieczyszczenia wód fosforanami i innymi substancjami pochodzenia organicznego. Ma to korzystny wpływ zwłaszcza na stan czystości wód w jeziorach, ponieważ dzięki temu proces ich eutrofizacji ulega zwolnieniu. Ocena stopnia zanieczyszczenia wód na terenie gminy na przestrzeni ostatnich lat wykazuje, że nastąpiła tu niewielka poprawa jakości we wszystkich grupach zanieczyszczeń.

9.5. Klimat

Położenie geograficzne gminy ma wpływ na warunki klimatyczne. Podstawowe wartości parametrów meteorologicznych tego obszaru, takie jak średnia ilość opadów, dominujące kierunki i siła wiatrów czy średnie temperatury są reprezentatywne dla całego obszaru Pojezierza Zachodniopomorskiego. Średni okres wegetacyjny, trwa tu około 210 dni, średnia temperatura w roku waha się w przedziale od 6,5 do 7°C, wielkość opadów waha się pomiędzy 600 a 650 mm. Istotną cechą lokalnego klimatu jest bardzo duża zmienność i nieregularność, związana z jednej strony z łatwym przemieszczaniem się dużych mas powietrza, z drugiej ze skomplikowaną rzeźbą terenu. Wpływ na klimat mają tu masy powietrza:

- podzwrotnikowo morskie, ciepłe i na ogół bardzo wilgotne, napływające w okresie całego roku z nad basenu Morza Śródziemnego i Azorów,

- podzwrotnikowo kontynentalne, ciepłe i suche, napływające głównie latem i jesienią z południowej Afryki, Azji południowo-wschodniej i Europy południowej,
- polarno morskie, chłodne i wilgotne, napływające z północnego Atlantyku, z rejonów Islandii i Grenlandii,
- polarno kontynentalne, zimne i suche, napływające z Europy północno-wschodniej i Syberii,
- arktyczno morskie, zimne i wilgotne, o dużej przejrzystości, napływające z rejonów Arktyki, głównie w okresie zimowym,
- umiarkowanie kontynentalne, suche, napływające w czasie lata z Europy Wschodniej.

9.6. Lasy i tereny zieleni

1. Lasy, stanowiące 38% powierzchni gminy, są głównie lasami gospodarczymi. Pochodzą w znacznej części z wtórnych nasadzeń o zunifikowanym składzie gatunkowym, dominuje w nich świerk i sosna, wprowadzane na siedliska dawnych buczyn i grądów. Zauważalne jest w ostatnich latach zjawisko ponownego zalesienia terenów dawnych upraw, postępujące częściowo w sposób zaplanowany, a częściowo będące następstwem naturalnej sukcesji na terenach nie użytkowanych rolniczo. Są to młode lasy w których dominują takie gatunki jak brzoza, topola osika, różne gatunki wierzby oraz na terenach podmokłych olcha czarna.

2. Według typów siedliskowych leśne zbiorowiska obszaru gminy są w znacznym stopniu zróżnicowane. Dominuje buczyna niżowa i kwaśna buczyna niżowa, zajmowana obecnie przede wszystkim przez lasy gospodarcze, znaczne połacie tego typu siedliskowego zalegają stokach i szczytach wzgórz morenowych. Wzgórza morenowe nie zajęte przez buczyny porasta las mieszany bukowo-dębowy. W większych połaciach ten typ siedliskowy można odnaleźć w rejonie jeziora Krzemień. Obok buczyn przeważającą część powierzchni leśnej gminy zajmują bory sosnowe i mieszane. Dawną strukturę gatunkową zachowały obszary leśne położone w miejscach trudnodostępnych, podmokłych, dolinach rzecznych czy na stromych stokach wzgórz, gdzie prowadzenie typowej gospodarki leśnej jest z różnych względów utrudnione. Siedliska leśne tworzą tu często ciekawe stanowiska florystyczne, z udziałem rzadkich i chronionych gatunków flory.

3. Ważnymi elementami struktury krajobrazu są zachowane zabytkowe założenia parkowe lub ich pozostałości. Jest ich na terenie gminy sześć, w miejscowościach: Czertyń, Miałka, Linówko, Storkowo i Ścienne. Wszystkie te założenia są w znacznym stopniu zdegradowane, przyczyną takiego stanu rzeczy jest położenie ich w sąsiedztwie dawnych siedzib Państwowych Gospodarstw Rolnych, zakładanych na terenach wcześniejszych majątków, którego parki były częścią. Drzewostany założeń parkowych tworzą takie gatunki jak: buk zwyczajny, buk czerwony, daglezia, dąb szypułkowy, dąb czerwony, grab zwyczajny, kasztanowiec zwyczajny, klon zwyczajny, lipa szerokolistna, lipa wąskolistna, świerk pospolity.

4. Istotnym elementem krajobrazu gminy są licznie występujące na jej terenie aleje nasadzone wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Ich wiek i skład gatunkowy jest zróżnicowany. Najstarsze wchodzi w skład zaplanowanych założeń przestrzennych miejscowości, do których prowadzą, stanowiąc przedłużenie założonych tam parków. Główne gatunki drzew wykorzystywane do nasadzeń to lipa wąskolistna i szerokolistna, dąb szypułkowy, jesion wyniosły. Występują również nasadzone później, w okresie powojennym aleje topolowe, wierzbowe i brzozowe. Uzupełnieniem systemu alej nasadzanych wzdłuż ciągów komunikacyjnych są liczne skupiska zadrzewień śródpolnych występujące pod postacią szpalerów drzew nasadzanych na granicach własności, przyjmują często także formy nieregularnych połączy porośniętych zielenią wysoką w miejscach podmokłych, trudno dostępnych dla maszyn rolniczych oraz na fragmentach gruntów najsłabszych pod względem bonitacyjnym.

9.7. System ochrony przyrody

1. Dla ochrony unikalnych i wyróżniających się elementów przyrodniczych oraz krajobrazowych Pojezierza Iłskiego utworzony został na mocy uchwały nr IX/55/81 z dnia 4 listopada 1981 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie Iłski Park Krajobrazowy. Cała powierzchnia gminy Iłsko wchodzi w obszar Parku lub jego otuliny. Wiodącą funkcją Iłskiego Parku Krajobrazowego jest ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego środkowej części Pojezierza Iłskiego. Jego utworzenie miało także na celu ochronę unikatowej rzeźby terenów

morenowych z licznymi rynnowymi jeziorami oraz ostoi ptaków o znaczeniu europejskim. Obok takich obszarów jak Słowiński czy Drawieński Park Narodowy, pełni on rolę miejsca odpoczynku na szlakach migracji ptaków w skali całego kontynentu. Park obejmuje liczne kompleksy leśne- buczyn, lęgów oraz torfowisk o dużej bioróżnorodności. W obszarze Parku występuje szereg istniejących i postulowanych do utworzenia rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych.

2. Podstawowym dokumentem, definiującym granice Parku oraz listę dopuszczalnych działalności i zakazów związanych z wymogami ochrony przyrody i krajobrazu na jego terenie jest Rozporządzenie Nr 6/98 Wojewody Szczecińskiego z dnia 17 lipca 1998 w sprawie Ińskiego Parku Krajobrazowego, zmodyfikowane o zapisy Rozporządzenia Nr 22/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 23 lipca 2002 r. oraz Rozporządzenia Nr 14/2005 r. Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. Wymienione dokumenty formułują następującą listę, obowiązujących na terenie Parku, zakazów:

realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.) – nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego;

umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych – nie dotyczy gruntów rolnych pokrytych samosiewami drzew i krzewów do wieku 15 lat oraz miejsc wyznaczonych do prowadzenia czynnej ochrony przyrody;

pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;

budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej – nie dotyczy brzegów rzek w ramach zwartych kompleksów istniejącej zabudowy oraz miejsc wskazanych w planie ochrony;

likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych oraz obszarów wodno-błotnych;

wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;

prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;

utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;

organizowania rajdów motorowych i samochodowych;

używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych – nie dotyczy statków jednostek ratowniczych, jednostek organizacyjnych właściciela wód lub urządzeń wodnych zlokalizowanych na wodach, inspektorów żeglugi śródlądowej, Państwowej i Społecznej Straży Rybackiej, promów w ciągu dróg publicznych, prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej oraz wykonywania zadań z zakresu ochrony przyrody przez Służbę Parku Krajobrazowego.

Powyższe zakazy nie dotyczą:

- wykonywania zadań wynikających z planu ochrony;
- wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41).

3. Na terenie parku krajobrazowego w obszarze gminy występuje także szereg szczególnie cennych pod względem przyrodniczym terenów, objętych ochroną w formie rezerwatów przyrody. Są to:

„Głowacz”- powołany zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 kwietnia 1985 r.; rezerwat krajobrazowy o powierzchni 78,7 ha, leży na stokach i szczycie najwyższego na terenie gminy wzniesienia morenowego, rezerwat leży w obrębie wsi Ścienne w kompleksie leśnym znajdującym się pod zarządem Nadleśnictwa Dobrzany;

„Kamienna Buczyna”- powołany zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 kwietnia 1985 r.; rezerwat florystyczny o powierzchni 11,43 ha, leży w kompleksie leśnym znajdującym się pod zarządem Nadleśnictwa Łobez; celem jego utworzenia jest zachowanie żyznej buczyny niżowej oraz fragmentu zróżnicowanego krajobrazu morenowego;

„Wyspa Sołtyski”- powołany zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 września 1994 r.; rezerwat florystyczny o powierzchni 22,71 ha, leży na wyspie na jeziorze Ińsko; celem jego utworzenia jest zachowanie żyznej buczyny niżowej oraz licznych zbiorowisk leśnych o wysokim stopniu naturalności.

„Bórbagno Miałka” - florystyczny, utworzony 29 października 2007, w województwie zachodniopomorskim, w powiecie stargardzkim, w gminie Ińsko, 1 km na północ-północny wschód od Linówka. Rezerwat położony po zachodniej stronie jeziora Ińsko, na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego, na obszarze specjalnej ochrony ptaków (OSO) Natura 2000 „Ostoja Ińska” (PLB 320008). Obejmuje 34,20 ha gruntów leśnych leśnictwa Kielno w Nadleśnictwie Dobrzany. Celem ochrony jest zachowanie boru bagiennego ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin naczyniowych i torfowców.

„Wyspa Sołtyski” - leśny, o powierzchni 22,71 ha, utworzony 12 września 1994, w województwie zachodniopomorskim, w powiecie stargardzkim, w gminie Ińsko. Rezerwat malowniczo położony na wyspie, we wschodniej części jeziora Ińsko, najgłębszego jeziora Pojezierza Ińskiego, na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego, na obszarze specjalnej ochrony ptaków (OSO) Natura 2000 „Ostoja Ińska”(PLB 320008). Celem ochrony jest zachowanie siedlisk kluczowych dla bioróżnorodności, zwłaszcza starodrzewia i martwego drewna kwaśnej buczyny *Luzulo-Fagenion*, grądu środkowoeuropejskiego *Galio-Carpinetum* oraz kwaśnej dąbrowy *Quercetum-robori-petraeae*. Istotne jest zabezpieczenie populacji rzadkich, chronionych i zagrożonych gatunków grzybów, roślin, oraz zwierząt. W rezerwacie liczne glazy narzutowe, natomiast wzdłuż linii brzegowej jeziora (już poza wyspą) cenne siedliska przyrodnicze z podwodnymi łąkami ramienic (*Charales*) oraz ze zbiorowiskami *Nympheion*, *Potamion*. Rezerwat udostępniony do zwiedzania. Nie bez wpływu na rezerwat jest bliskie sąsiedztwo ośrodków wypoczynkowych, pola namiotowego i kąpieliska miejskiego.

4. Obok opisanych wyżej rezerwatów przyrody, gminny system ochrony przyrody uzupełniają użytki ekologiczne:

„Wilkowe Bagno” System zbiorników wodnych na podłożu torfowym z herpeto – i awifauną. Miejsce zasiedlenia jednej z introdukowanych rodzin bobrowych. Powierzchnia: 58,19 ha

„Wierzchucice” Użytek położony tuż obok Wilkowego Bagna, stanowiący razem z nim przyrodniczą jedność. Stanowią go tereny porolne, gdzie na skutek zaniechania uprawy zachodzi bardzo intensywna sukcesja zbiorowisk leśnych i zaroślowych. Na wybranych fragmentach tych użytków przeprowadzono zabiegi ochrony czynnej mające na celu zachowanie oraz wzbogacenie wysokiej bioróżnorodności obszaru, a także zachowanie charakterystycznej dla parku mozaikowości siedlisk. Powierzchnia: 60,17 ha

„Wyszkowa Góra” Dwa wzgórza morenowe pokryte lasem świerkowym i sosnowym wraz z rozdzielającym je głębokim wąwozem. Ze wzgórz roztacza się malowniczy widok w kierunku zachodnim na tereny leżące pomiędzy wsiami Linówka i Biała, a w kierunku wschodnim na lasy leśnictwa Kozia Góra. Powierzchnia użytku: 35 ha.

5. Na terenie gminy znajduje się zespół przyrodniczo- krajobrazowy o nazwie „Ostrowie”, położony w przeważającej części na gruntach Nadleśnictwa Łobez (161,45 ha) oraz terenach Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Zajmuje powierzchnię 191,36 ha, został utworzony na mocy rozporządzenia Wojewody Szczecińskiego nr 10/93 z dnia 14 września 1993 r. Celem jego powołania była ochrona ostoi teriofauny, awifauny i herpetofauny oraz ochrona zachowanej w stanie zbliżonym do naturalnego linii brzegowej jeziora Ińskiego.

6. Na terenie gminy objęto ochroną w formie pomników przyrody objęto następujące obiekty:

aleję złożoną z 33 lip drobnolistnych z towarzyszeniem innych drzew w rejonie Ciemnika;

grupę dwóch lip drobnolistnych w Czertyniu;

aleję złożoną z 84 lip drobnolistnych z towarzyszeniem innych drzew w rejonie Czertynia.

grupę trzech lip drobnolistnych w Gronówku;

wiąz szypułkowy w Ińsku;

dąb szypułkowy w Linówku.

7. Oprócz wymienionych powyżej drzew objętych prawną formą ochrony, na terenach gminy występują drzewa, spełniające odpowiednie parametry, wymagane do objęcia ich również ochroną w postaci pomników przyrody. Szczegółową listę zawiera wykonana w 1999 roku przez Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie waloryzacja przyrodnicza gminy.

8. Gmina dysponuje znaczną ilością surowców naturalnych. Składają się na nie przede wszystkim złoża kruszyw, przeważnie piaski i żwiry. Obok złóż kruszyw w Storkowie, na terenie którego prowadzona jest obecnie eksploatacja, do ważniejszych z nich należą częściowo udokumentowane złoża w:

obrębnie Studnica;

obrębnie Ciemnik;

obrębnie Czertyń;

obrębnie Ścienne;

na terenach miasta Iłsko i w obrębnie Gronowo.

10. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

10.1. Rys historyczny rozwoju osadnictwa

1. Ze względu na zróżnicowane warunki glebowe i hydrograficzne obszar gminy jest rejonem o niezbyt dużym, ale znacznie zróżnicowanym osadnictwie zarówno w okresach pradziejowych, średniowieczu i okresie nowożytnym. Najstarsze ślady osadnictwa związane są z epoką kamienia – okresem mezolitu i okresem neolitu. Na terenie gminy stwierdzono 48 stanowisk z tej epoki w tym 9 osad, pozostałe to pojedyncze ślady i punkty osadnicze (39 stanowisk). Z okresu neolitu/brązu zarejestrowano jedno stanowisko, natomiast osadnictwo z epoki brązu oraz okresu halszackiego, znacznie zróżnicowane funkcjonalnie jest w większości związane z kulturą lużycką i występuje na 9 stanowiskach. Podobnie przedstawia się osadnictwo w okresie przedrzymskim i rzymskim z którego pochodzi zaledwie 10 stanowisk. Udział procentowy osad i cmentarzysk jest tu podobny jak w okresach poprzednich ale nadal ilościowo przeważają ślady i punkty osadnicze. Uzupełnieniem osadnictwa tego najstarszego okresu jest 37 stanowisk, dla których chronologię materiału określono generalnie na okres starożytny (pradziejowy).

2. W stosunku do okresu starożytnego mniejsza jest liczba zewidencjonowanych stanowisk wczesnośredniowiecznych, jest ich razem 28, w tym 22 ślady i punkty osadnicze, 3 osady i 3 grodziska. Osadnictwo wczesnośredniowieczne jest zróżnicowane chronologicznie, przy względnie dużej ilości stanowisk pochodzących ze środkowych faz wczesnego średniowiecza. Wzrost osadnictwa średniowiecznego, wynikający zapewne ze wzmożonej kolonizacji przejawia się w ewidencji 61 stanowisk z tego okresu, z których 85% to ślady i punkty osadnicze. Są to najczęściej świadectwa jednodworczego osadnictwa wiejskiego, a także przejawy działalności pozasiedliskowej. Stanowiska zlokalizowane bezpośrednio przy terenach miejskich Ińska mogą stanowić jego wczesne zaplecze osadnicze. W okresie wczesnośredniowiecznym (VI -XII w.) teren gminy, w wyniku procesu kształtowania się organizacji plemiennych, znalazł się w obrębie jednostki nazywanej prowincją stargardzką. Leżał na wschodniej rubieży jednostki, opierającej się o Puszcę Drawską i gród strażniczy w Mielnie Stargardzkim. Na ten okres datuje się powstanie grodzisk w Ińsku, Linówku i Storkowie. W obrębie prowincji, a następnie kasztelanii Stargardzkiej, będącej częścią składową Księstwa Pomorskiego, obszar dzisiejszej gminy pozostawał do 3 ćwierci XIII w. Wówczas wschodnie obrzeża kasztelanii Stargardzkiej wraz z prawie całym terenem obecnej gminy zostały zajęte przez margrabiów brandenburskich i przyłączone do Państwa Brandenburskiego i wykształconej w ciągu XIV w. prowincji nazwanej mianem Nowa Marchia. W granicach Księstwa Pomorskiego, z terenu obecnej gminy pozostał tylko niewielki obszar ziemi w okolicach wsi Ciemnik. Pozostały obszar pozostawał w granicach Nowej Marchii do początku XIX w., za wyjątkiem jednego półwiecza (1402-1454), kiedy właścicielami Nowej Marchii byli Krzyżacy. W 1816 r., w wyniku reorganizacji podziałów administracyjnych prowincji pomorskiej i brandenburskiej, teren gminy włączony został do prowincji pomorskiej i powiatu Szadzko, w którym pozostawał do 1945 r.

3. W XIII w. teren gminy był bardzo słabo zasiedlony. Być może funkcjonowały tu założone wcześniej grody w Ińsku, Storkowie i Linówku, choć w dokumentach z 1250 r. stwierdza się, że okolice położone wokół Jeziora Ińsko, pozostawały nie zagospodarowane, czyli występowały tu tzw. pustki osadnicze. Wyjątkiem była wieś Ciemnik, odnotowana w źródłach w 1243 r. W pół wieku później, na południowym brzegu Jeziora Ińsko doszło do założenia miasta Ińska (Norenberg), które powstało na surowym korzeniu (gród słowiański położony był na północnym brzegu jeziora). Dalszy rozwój sieci osadniczej nastąpił dopiero w XIV i XV w. W tym okresie powstały osady w Czertyniu, Studnicy, Storkowie, Sciennem i Linówku. Po północnej stronie wsi Ciemnik powstała też wieś Gronówko. Pomorska miejscowość Ciemnik należała przez cały okres średniowiecza do rodu von Stettin (wywodzącego się najpewniej ze Szczecina) i w części do rodu von Bork. Pozostałe wsie w okresie średniowiecza należały w większości do rodziny von Wedel, której własnością było również miasto Ińsko. Taki stan zasiedlenia utrzymał się do XVIII w. co potwierdzają mapy topograficzne z 1618 r i 1780r.

4. Sytuacja uległa zmianie w 2 połowie XVIII stulecia, w okresie tzw. kolonizacji fryderycjańskiej, w trakcie której na terenach słabo zasiedlonych, przeważnie zalesionych i podmokłych, zaczęto lokalizować nowe osady. Powstawały one z inicjatywy państwa. Na terenie gminy Ińsko powstała wówczas kolonia Granica. Jednocześnie północną część gminy pokryła sieć folwarków związanych z rycerskimi dobrami ziemskimi w starych wioskach. Folwarki zakładane były

często przez nowych już właścicieli wywodzących się z rodów von Bonin, von Mellenthin i innych. Kolejny etap rozwoju osadnictwa na terenie gminy, miał miejsce od 2 ćw. XIX w. już po uwłaszczeniowej reformie rolnej. W tym okresie, w pobliżu lub na miejscu kilku osiemnastowiecznych folwarków, wykształciły się większe kolonie i osady np. w Orzechach czy Wierzchucicach oraz powstały pojedyncze zagrody rozrzucone po całym terenie gminy. Stan osadnictwa z początku i końca XIX w. ilustrują mapy topograficzne z 1826 i z ok. 1890 r. Powstała do końca XIX w. sieć osadnicza przetrwała bez większych zmian do 1945 r. Centrum gospodarczym i administracyjnym gminy przez cały okres dziejów pozostawało miasto Iłsko.

5. Wsie średniowieczne były lokowane przy traktach łączących Iłsko z sąsiednimi miastami: Dobrzanami, Chociwłem, Węgorzynem, Drawskiem i Reczem, zawsze w pobliżu jezior. Większość osad z czasów nowożytnych założono po północno zachodniej stronie Iłska łącząc je wytyczonymi wówczas drogami. W 1896 r. zbudowano kolej wąskotorową łączącą Iłsko ze Stargardem i Drawskiem, a przebiegającą w pobliżu Studnicy i Linówka. W 2 połowie XIX w. drogi otrzymały utwardzoną, brukową nawierzchnię i zostały obsadzone drzewami. Przed I wojną światową i w okresie międzywojennym przy zespołach dworskich powstały kolonie domów pracowników folwarcznych.

6. W 1945 r. w wyniku działań wojennych zniszczeniu uległa duża część zabudowy Iłska, natomiast wsie i osady przetrwały bez większych strat do lat sześćdziesiątych XX w. Wtedy rozpoczął się proces opuszczania siedlisk, wybudowań i zespołów folwarcznych, w wyniku czego z 34 wsi, osad i folwarków istniejących przed 1945 r., 20 uległo zniszczeniu i rozebraniu. Po wielu z nich pozostały tylko ślady osadnicze, np. fundamenty budynków, parki i sady. W ustalonym po 1945 r. nazewnictwie miejscowości, kilka osad (Dolnik, Górnik, Równe) otrzymało nazwy nieadekwatne do ich historycznego usytuowania. Z kolei w ostatnim okresie szereg mniejszych miejscowości włączono w obręb większych wsi, w związku z czym utraciły one swoje historyczne nazwy. Proces ten dotknął zwłaszcza północno zachodni rejon gminy, gdzie tereny kilku różnych miejscowości występują obecnie pod nazwą Wierzchucice.

10.2. Wartości archeologiczne gminy.

1. Za względu na zróżnicowane warunki glebowe i hydrograficzne obszar gminy jest rejonem o niezbyt dużym, ale zróżnicowanym osadnictwie w całym okresie historycznym. Najstarsze ślady osadnictwa związane są z epoką kamienia – okresem mezolitu i okresem neolitu. Na tę epokę przypadają znaleziska zarejestrowane na 48 stanowiskach. Mimo, iż zdecydowana większość to pojedyncze ślady i punkty osadnicze (39 stanowisk) to mamy tutaj już 9 osad. Jednostkowo występuje stanowisko datowane na okres neolitu/braźu. Zróżnicowana funkcjonalnie jest natomiast rola osadnictwa z epoki braźu oraz okresu halsztackiego, w zdecydowanej większości związana z kulturą lużycką, mimo iż pozostałości z tego okresu zarejestrowano zaledwie na 9 stanowiskach. Podobnie jest w kolejnym okresie przedrzymskim i rzymskim do którego zaklasyfikowano zaledwie 10 stanowisk. Osady i cmentarzyska występują tutaj w podobnej ilości co w okresie poprzednim. W dalszym ciągu przeważają ślady i punkty osadnicze.

2. Uzupełnieniem tej niezbyt wielkiej intensywności osadniczej jest ilość 37 przypadków, w których chronologię materiału określono generalnie na okres starożytny (pradziejowy). Wynika to przede wszystkim ze złego stanu zachowania materiału ceramicznego bądź z nieprecyzyjnych informacji archiwalnych. Stosunkowo duży jest spadek ilości stanowisk z materiałem wczesnośredniowiecznym w stosunku do okresu starożytnego. Na 28 przypadków 80% są to ślady i punkty osadnicze. Oprócz 3 osad występują tutaj także 3 grodziska. Samo osadnictwo wczesnośredniowieczne jest dodatkowo zróżnicowane chronologicznie, przy względnie dużej ilości stanowisk pochodzących ze środkowych faz wczesnego średniowiecza. Zapewne przejawem kolonizacji tych terenów w średniowieczu jest 61 stanowisk z tego okresu, 85% to ślady i punkty osadnicze. Są one głównie świadectwem osadnictwa wiejskiego, w tym niewątpliwie jednodworczego, a także działalności pozasiedliskowej, chociaż te zlokalizowane bezpośrednio przy Iłsku mogą stanowić jego zaplecze osadnicze. Tak przedstawiony krótki rys historyczny osadnictwa uwzględnia tylko dane wynikające z zasobu archeologicznego do czasów średniowiecznych i nie uwzględnia osadnictwa późniejszego, które odcisnęło swoje piętno na układzie osadniczym gminy.

3. Na terenie gminy Iłsko zaewidencjonowano zaledwie 137 stanowisk archeologicznych. Rozmieszczenie tych stanowisk na obszarze gminy jest zróżnicowane tak samo jak zróżnicowana jest ich funkcja. Na niektórych stanowiskach stwierdzano współwystępowanie materiałów ruchomych z różnych okresów chronologicznych, co w konsekwencji

pozwala nam mówić o 194 przypadkach pozostałości osadniczych na terenie gminy. W ramach zasobu archeologicznego zaewidencjonowano następujące kategorie stanowisk archeologicznych (rozdzielenie funkcjonalne) bez rozdzielenia chronologicznego:

śląd osadniczy- 120;
punkt osadniczy- 35;
osada - 34;
grodzisko - 3;
skarb- 1;
cmentarzysko- 2.

4. Znaczne różnicowanie stanowisk archeologicznych przedstawiają poniższe zestawienia:

Tabela 2. Różnicowanie funkcjonalne stanowisk w obrębie wyróżnionych okresów chronologicznych

	LX	X	O	G	A	C	Razem
Epoka kamienia	32	2	10				34
Okres neolitu	3	1	1				5
Okres neolitu / epoka brązu	1						1
K. łużycka/okres halsztacki	2	1	4		1	1	9
Okres lateński/rzymski	3	3	3			1	10
Okres starożytny	24	9	4				37
Okres wczesnośredniowieczny	16	6	3	3			26
Okres średniowieczny	37	13	9				49
Chronologia nieznaną	2						2
Ogółem	119	35	34	3	1	2	195

Tabela 3. Współwystępowanie śladów osadniczych z różnych okresów chronologicznych

	EK/M	N/B	KŁŻ/HA	L/R	STAR	WS	SR	nieznane
Epoka kamienia / mezolit (EK/M)	4	3	2	1	11	4	11	
Okres neolitu/brąz (N/B)	3				1		2	1
Kultura łużycka (KŁŻ)	2				1		2	
Okres rzymski (R)	1						5	
Okres starożytny (STAR)	11	1	1			1	2	
Okres wczesnośredniowieczny (WS)	4				3		3	
Okres średniowieczny (SR)	11	2	2	5	2	3		
Chronologia nieznaną		1		1			2	

Wszystkie 136 zaewidencjonowane stanowiska zostały ujęte w zestawieniu tabelarycznym zasobu archeologicznego gminy Ińsko.

Tabela 4. Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W. I ochrony stanowisk archeologicznych

Nr stan. w wykazie	Miejscowość	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. Na arkuszu	Chronologia	Funkcja
11	STORKOWO	5	45/30-15	WS	G
75	LINÓWKO	1	62/30-14	WS	G
81	IŃSKO	1	1/30-15	EK,WS	LX,G

Tabela 5. Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W. II ochrony stanowisk archeologicznych

Nr stan. w wykazie	Miejscowość	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. Na arkuszu	Chronologia	Funkcja
23	STORKOWO	29	69/30-15	R,SR	O,X
33	STORKOWO	1	10/29-15	KŁŻ,STAR	CC,LX

56	ŚCIENNE	6	36/30-14	M,WS	O,O
57	ŚCIENNE	5	35/30-14	M,M	LX,O
79	IŃSKO	3	14/30-14	M,N?,STAR,SR	O,O,LX,X
95	IŃSKO	2	2/30-15	R	CC
115	---	13	5/30-15	M	O
118	STUDNICA	1	96/30-15	M	O

Tabela 6. Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W. III ochrony stanowisk archeologicznych.

Nr stan. w wykazie	Miejscowość	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na arkuszu	Chronologia	Funkcja
1	GRANICA	1	5/29-15	STAR	LX
2	---	2	6/29-15	EK,KŁŻ	LX,X
3	---	3	7/29-15	SR	LX
4	STORKOWO	3	8/29-15	STAR	X
5	---	4	9/29-15	KŁŻ	O
6	---	7	47/30-15	N?	LX
7	---	8	48/30-15	WS	X
8	---	10	50/30-15	EK,N	LX,LX
9	---	14	54/30-15	STAR	LX
10	---	17	57/30-15	KŁŻ(BP),SR	O,LX
12	---	6	46/30-15	WS	O
13	---	35	75/30-15	STAR	LX
14	---	33	73/30-15	SR	LX
15	---	30	70/30-15	EK,SR	LX,LX
16	---	28	68/30-15	STAR,SR	X,LX
17	---	21	61/30-15	WS	LX
18	---	22	62/30-15	SR	LX
19	---	23	63/30-15	WS,SR	LX,O
20	---	18	58/30-15	SR	LX
21	---	25	65/30-15	SR	O
22	---	31	71/30-15	STAR	LX
24	---	26	66/30-15	SR	X
25	---	24	64/30-15	SR	O
26	---	19	59/30-15	R?,SR	X,LX
27	---	15	55/30-15	SR	X
28	---	20	60/30-15	HA	O
29	---	16	56/30-15	STAR,WS,SR	X,LX,XX
30	---	9	49/30-15	SR	X
31	---	12	52/30-15	NB,STAR,SR	LX,LX,O
32	---	11	51/30-15	SR	O
34	---	2	11/29-15	KŁŻ,	A
35	---	13	53/30-15	SR	LX
36	---	27	67/30-15	SR	LX
37	---	32	72/30-15	SR	LX
38	---	34	74/30-15	EK,STAR	LX,X
39	---	36	76/30-15	KŁŻ(BP)	O
40	ŚCIENNE	16	46/30-14	STAR	O
41	---	17	47/30-14	EK,STAR,WS	LX,X,X
42	---	18	48/30-14	STAR	LX
43	---	19	49/30-14	SR	LX

44	---	2	32/30-14	STAR?	O?
45	---	15	45/30-14	R?,SR,?	X,LX,LX
46	---	14	44/30-14	LP/R	O
47	---	13	43/30-14	EK,STAR	LX,LX
48	---	12	42/30-14	WS?	LX
49	---	22	52/30-14	STAR	LX
50	---	25	55/30-14	WS	LX
51	---	24	54/30-14	STAR	LX
52	---	1	31/30-14	M?,M/N	LX,LX
53	---	23	53/30-14	STAR	LX
54	---	8	38/30-14	EK	O?
55	---	7	37/30-14	M?,EK,STAR	O,LX,X
58	---	4	34/30-14	M	O
59	---	9	39/30-14	SR	LX
60	---	3	33/30-14	M/N?,EK,STAR,SR	O,LX,X,LX
61	---	27	60/300-14	STAR	O
62	---	28	61/3-14	EK	LX
63	---	26	59/30-14	STAR	LX
64	---	10	40/330-14	WS?	LX
65	---	11	41/30-14	EK	LX
66	LINÓWKO	11	28/30-14	WS	X
67	---	10	27/30-14	EK,LP	LX,X
68	---	9	26/30-14	M/N,STAR	LX,LX
69	---	6	23/30-14	WS?	LX
70	---	5	22/30-14	LP/R	LX
71	---	4	21/30-14	STAR	LX
72	---	7	24/30-14	STAR	X
73	---	3	20/30-14	STAR	LX
74	---	2	19/30-14	WS	X
76	IŃSKO	6	17/30-14	WS?	LX
77	---	4	15/30-14	M/N?,N?,SR	O,X,LX
78	---	8	58/30-14	N?,SR,?	LX,LX,LX
80	---	7	18/30-14	STAR	LX
82	---	22	14/30-15	STAR	LX
83	---	23	15/30-15	R,SR	LX,LX
84	---	28	20/30-15	WS,SR	X,LX
85	---	26	18/30-15	WS	X
86	---	27	19/30-15	EK,LX	LX,LX
87	---	32	24/30-15	SR	O
88	---	36	28/30-15	WS	LX
89	---	38	30/30-15	SR	LX
90	---	41	33/30-15	EK,STAR	LX,LX
91	---	42	34/30-15	WS	O
92	---	15	7/30-15	EK,WS,SR	X,LX,O
93	---	7	1/31-15	MN,STAR	X,LX
94	---	6	2/31-15	MN,STAR	LX,LX
96	---	39	31/30-15	SR	LX
97	---	40	32/300-15	EK,STAR,SR	LX,LX,X
98	---	37	29/30-15	EK,SR	LX,X

99	---	34	26/30-15	R	O
100	---	35	27/30-15	EK,SR	LX,X
101	---	33	25/30-15	SR	LX
102	---	11	3/30-15	M	LX
103	---	19	11/30-15	SR	X
104	---	30	22/30-15	EK	LX
105	---	29	21/30-15	SR	LX
106	---	8	16/30-15	WS	LX
107	---	25	17/30-15	SR	LX
108	---	31	23/30-15	SR	X
109	---	21	13/30-15	SR	LX
110	---	18	10/30-15	R?	LX
111	---	16	8/30-15	WS	LX
112	---	17	9/30-15	SR	LX
113	---	20	12/30-15	WS	LX
114	---	12	4/30-15	M	LX
116	---	14	6/30-15	M	LX
117	---	5	16/30-14	EK,SR	LX,LX
119	STUDNICA	2	97/30-15	STAR	O
120	---	2	21/30-16	EK,SR	LX,LX
121	---	3	22/30-16	KŁŻ,SR	LX,LX
122	---	4	23/30-16	WS,SR	LX,O
123	---	5	26/30-16	SR	LX
124	---	7	19/30-16	SR	X
125	---	8	18/30-16	EK	LX
126	---	9	25/30-16	SR	LX
127	---	10	24/30-16	EK,KŁŻ	LX,LX
128	---	12	16/30-16	SR	LX
129	---	13	17/30-16	WS	LX
130	---	15	22/30-16	EK	LX
131	BIAŁA	1	1/30-14	WS	LX
132	---	2	2/30-14	WS	LX
133	---	3	3/30-14	STAR	LX
134	---	4	4/30-14	STAR	LX
135	---	5	5/30-14	STAR	LX
136	CIEMNIK	1	3/31-15	SR	LX
137	IŃSKO	1		SR	LX

5. Na obszarze miasta zarejestrowano 42 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 64 pozostałości osadnicze z następujących okresów chronologicznych:

- Epoka kamienia
 - 8 śladów osadniczych
 - 1 punkt osadniczy
- Okres mezolitu
 - 3 ślady osadnicze
 - 2 osady
- Okres mezolitu/neolitu
 - 1 ślad osadniczy
 - 1 punkt osadniczy
 - 1 osada
- Okres neolitu
 - 1 ślad osadniczy
 - 1 punkt osadniczy
 - 1 osada

Okres rzymski	- 2 ślady osadnicze - 1 osada - 1 cmentarzysko ciałopalne
Okres starożytny	- 7 śladów osadniczych
Okres wczesnośredniowieczny	- 5 śladów osadniczych - 2 punkty osadnicze - 1 osada - 1 grodzisko
Okres średniowieczny	- 14 śladów osadniczych - 6 punktów osadniczych - 3 osady
Chronologia nieznaną	- 1 ślad osadniczy

6. Przeprowadzenie analizy, uwzględniającej lokalizację stanowisk na gruncie danej miejscowości, moment pojawienia się osadnictwa oraz jego znaczenie dla układów lokalnych bądź interregionalnych pozwala na sformułowanie poniższych wniosków:

- obszar gminy Ińsko to rejon niezbyt intensywnego osadnictwa; w epoce kamienia jest to raczej osadnictwo mezolityczne niż neolityczne; potwierdzeniem tego są niewątpliwie stosunkowo liczne pozostałości krzemienne w porównaniu do innych znalezisk; osadnictwo z tego okresu ma na ogół miejsce tam, gdzie występują pozostałości osadnicze z młodszych okresów chronologicznych;
- w okresie trwania kultury łużyckiej osadnictwo występuje w niewielkim nasileniu ilościowym ale przy zwiększonym znaczeniu funkcjonalnym osad; pojedynczo potwierdzone są skarby oraz zarejestrowane cmentarzysko ciałopalne; osadnictwo okresu rzymskiego to równomierność funkcjonalna stanowisk przy ich niewielkiej ilości w ogóle; najwięcej jest śladów osadniczych z wczesnego średniowiecza przy niewielkiej ilości osad; pojawiają się 3 grody będące obiektami obronnymi, obecnie jako grodziska mają własne formy krajobrazowe; zdecydowanie więcej jest pozostałości z okresu średniowiecza; tutaj także występuje większa ilość osad; obraz osadnictwa uzupełniają pojedyncze ślady o nieokreślonej chronologii;
- w przypadku stanowisk określonych jako pochodzących z miejscowości Biała (w obecnych granicach przynależą do Linówka) osadnictwo pojawia się w okresie starożytnym w postaci śladów osadniczych; z wczesnego średniowiecza znane są 2 pojedynczo występujące ślady osadnicze;
- osadnictwo na terenie Ciemnika pojawia się dopiero w średniowieczu i wyznaczone jest przez 1 ślad osadniczy;
- niezwykle intensywne osadnictwo występuje na gruntach Ińska; jego początek przypada na okres epoki kamienia; pojawia się w dużym nasileniu i występują tutaj zarówno ślady osadnicze jak i osady i to mezolityczne; skromnie, ale widocznie reprezentowane są stanowiska neolityczne; nie jest natomiast reprezentowana na tym obszarze kultura łużycka; w niewielkiej ilości reprezentowany jest okres rzymski, w tym przez pojedynczą osadę i cmentarzysko; niewielka jest też ilość stanowisk ogólnie datowanych na okres starożytny; we wczesnym średniowieczu osadnictwo jest jakby nieco zwiększone; oprócz śladów osadniczych występuje także osada i grodzisko; natomiast w okresie średniowiecza widoczny jest jego wzrost przede wszystkim ilościowy, chociaż zarejestrowano także 3 osady;
- na gruntach wsi Linówko osadnictwo śladowo pojawia się w mezolicie; następnie widoczna jest pustka osadnicza aż do okresu lateńsko/rzymskiego z którego pochodzą dwa ślady osadnicze; niewielka jest też ilość stanowisk ogólnie datowanych na okres starożytny a także wczesnośredniowieczny, chociaż z tego okresu pochodzi grodzisko;
- nasilenie osadnictwa we wszystkich okresach chronologicznych widoczne jest w rejonie wsi Storkowo; tutaj zdecydowanie przeważa osadnictwo pradziejowe od epoki kamienia (6 stanowisk) poprzez kulturę łużycką (4 stanowiska), okres rzymski (3 stanowiska) po koniec starożytności – 9 stanowisk. W okresie wczesnośredniowiecznym widoczny jest ilościowy zastój, natomiast widoczny jest wzrost jakościowy – znajduje się tutaj 6 stanowisk w tym 1 osada oraz grodzisko; ślady średniowieczne występują w bardzo dużym nasileniu i nie są to tylko pojedyncze ślady osadnicze ale także liczne osady (4 stanowiska);
- zdecydowanie w mniejszym nasileniu występuje osadnictwo na gruntach wsi Studnica; w 5 przypadkach należy je wiązać z osadnictwem z epoki kamienia; pojedynczo występują stanowiska kultury łużyckiej, z okresu starożytnego i wczesnego średniowiecza; prawie połowa stanowisk pochodzi z okresu średniowiecza ale są to przede wszystkim

ślady osadnicze;

- zróżnicowane jest natomiast osadnictwo w obrębie wsi Ścienne; już z epoki kamienia znane są tutaj ślady osadnicze a także mezolityczne i neolityczne osady; zadziwia więc brak występowania osadnictwa z epoki brązu i okresu trwania kultury łużyckiej; w niewielkiej ilości (1 ślad osadniczy i 1 osada) osadnictwo występuje w okresie rzymskim; stosunkowo dużo jest natomiast stanowisk pochodzących ze starożytności; z tego okresu pochodzą także osady; z okresu wczesnego średniowiecza zarejestrowano niewielką liczbę stanowisk; podobny jest układ ilościowy stanowisk ze średniowiecza; występuje tutaj ponadto stanowisko o nieokreślonej chronologii.

7. Uwzględniając przedstawione powyżej dane, wraz z rozmieszczeniem przestrzennym stanowisk, na terenie gminy wyróżnić można kilka skupisk, nie zawsze o czytelnych granicach. Skupiska te są zróżnicowane zarówno pod względem kształtu i wielkości jak i ilości zarejestrowanych stanowisk, a także funkcjonalnie i chronologicznie. Najbardziej na północny-zachód wysunięte jest duże obszarowo i niezbyt czytelne w kształcie skupisko ciągnące się od północno-zachodnich granic miejscowości Ścienne aż po krańce jeziora Iłsko na południowym-wschodzie. Kilkanaście stanowisk zlokalizowanych jest na stosunkowo dużym obszarze. Stanowiskami tego skupiska jest kompleks osad z okresu mezolitu i neolitu oraz starożytności. Na południe od niego zlokalizowane jest nieduże skupisko w rejonie Linówka z wczesnośredniowiecznym grodziskiem. Bezpośrednio na wschód od wymienionych skupisk zlokalizowane jest kolejne skupisko zlokalizowane na gruntach Iłska. Występują tutaj osady z różnych okresów chronologicznych, cmentarzysko rzymskie i grodzisko wczesnośredniowieczne. Największe zagęszczenie stanowisk w tym skupisku występuje bezpośrednio na południe od samego miasta Iłska, po osi wschód – zachód. Kolejnym skupiskiem, obszarowo największym jest skupisko na obszarze Storkowa, występujące w północno-wschodniej części gminy. Widoczne jest zdecydowanie większe nasilenie stanowisk w północnej stronie skupiska. Niewątpliwie najważniejszymi stanowiskami skupiska są: grodzisko wczesnośredniowieczne, cmentarzysko ciałopalne z okresu trwania kultury łużyckiej oraz osady od mezolitu po średniowiecze. Do niedużych skupisk należy najbardziej na wschód wysunięte skupisko w rejonie Studnicy. Na jego obszarze występuje jednak w przewadze ślady i punkty osadnicze.

8. Ze względu na stosunkowo dużą ilość stanowisk archeologicznych granice tak wyróżnionych skupisk są niekiedy płynne. W wielu wypadkach brak jest jednoznacznej, przestrzennej granicy między poszczególnymi skupiskami. W naszym przypadku wynikają one z faktu występowania stanowisk z tego samego przedziału chronologicznego bądź uwzględnione zostały warunki topograficzno-hydrograficzne terenu. Niewątpliwie najistotniejszym czynnikiem wpływającym na zasiedlenie tych terenów miały jeziora np. Iłsko, Studnica, Linówko czy Wisola. Także niebagatelny wpływ miały stosunkowo korzystne warunki glebowe wykształcone w wielu partiach obszaru gminy. Przy tak wyróżnionych skupiskach poza ich zasięgiem znalazła się pewna, niewielka grupa stanowisk. W zasadzie nie mają one większego znaczenia dla oceny osadnictwa gminy Iłsko. Tak przedstawiony zasób archeologiczny gminy poddano ocenie konserwatorskiej celem wytypowania określonych stref konserwatorskich stanowisk i ich ochrony.

10.3. Charakterystyka obiektów zabytkowych obszaru gminy

1. Głównym obiektem zabytkowym terenu gminy jest wpisany do rejestru zabytków układ przestrzenny starego miasta w Iłsku. Na terenach wiejskich gminy znajduje się nieznaczna liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ewidencji konserwatorskiej. Obiektami tymi są przede wszystkim parki dworskie, teren starego miasta w Iłsku jeden pałac i dwór, fragment kościoła (dzwonnica) w Linówku oraz 3 grodziska wczesnośredniowieczne. Do istotnych wartości kulturowych należą także nie wpisane do rejestru zabytków obiekty, które tworzą krajobraz kulturowy, objęty na znacznym obszarze granicami Iłskiego Parku Krajobrazowego.

2. Dominantami kulturowymi są na terenach wiejskich są kościoły, założenia dworsko-folwarczne z parkami i historyczna zabudowa publiczna (komunalna)- szkoły, remizy, dworce kolejowe itp., których na terenie gminy zachowało się stosunkowo niewiele i z tego powodu ich wartość znacznie rośnie pomimo często bardzo skromnych i przekształconych form architektonicznych.

Tabela 7. Wykaz obiektów w rejestrze zabytków

Miejscowość	Obiekt	Numer	Data	Nr Decyzji
Czertyń	park dworski, 2 poł. XIX	980	02-07-82	KL.I.5340/17/82
Iłsko	teren Starego Miasta	79	27-02-56	KI.V.-0/63/56

Ińsko	grodzisko	579	12-16-68	6801/25/68
Linówko	dzwonnica drewn. przy kościele pw. M.B. Różańcowej, XVII/XVIII w.	1213	20-04-92	PSOZ/Sz-n/III/5340/43/92
Linówko	cmentarz przykościelny, XVII w.	1213	20-04-92	PSOZ/Sz-n/III/5340/43/92
Linówko	park dworski, 2 ćw. XIX w.	997	27-10-82	KL.I.5340/43/82
Linówko	grodzisko	582	12-16-68	6801/28/68
Miałka	park dworski	982	02-07-82	KL.I.5340/19/82
Miałka	dwór	1378	30-06-98	DZ-4200/38/O/98
Storkowo	pałac, 2 poł. XIX w.	A-53	01-09-00	DZ-4200/48/O/98/00
Storkowo	park dworski	985	02-07-82	KL.I.5340/22/82
Storkowo Dolne	park dworski	986	27-10-82	KL.I.5340/24/82
Storkowo	grodzisko	584	12-16-68	6801/33/68
Studnica	park pałacowy, 2 poł. XIX w.	984	02-07-82	KL.I.5340/21/82
Ścienne	park dworski, 2 poł. XIX w.	983	02-07-82	KL.I.5347/20/82

Tabela.8. Obiekty o wartościach zabytkowych ujęte w kartach adresowych wcz.

L.p.	Miejscowość	Nr	Obiekt	Material	Data
1.	Ińsko	ul. Armii Krajowej	stodola	murowany	k. XIX w.
2.	Ińsko	ul. Armii Krajowej 1	kamienica	murowany	XIX/XX w.
3.	Ińsko	ul. Armii Krajowej 2	kamienica	murowany	XIX/XX w.
4.	Ińsko	ul. Armii Krajowej 22	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
5.	Ińsko	ul. Armii Krajowej 27	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
6.	Ińsko	ul. Armii Krajowej 36	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
7.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 3	kiosk	ryglowy	pocz. XX w.
8.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 5	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
9.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 6	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
10.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 7	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
11.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 12	budynek mieszkalny ob. Ośrodek Kultury	murowany	1 ćw. XX w.
12.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 18	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
13.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 23	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
14.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 29	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
15.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 39	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
16.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 45	budynek mieszkalny	mur./ryglowy	I.20-te XX w.
17.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 47	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
18.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 49	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
19.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 53	Rejonowa Przychodnia	murowany	1 ćw. XX w.
20.	Ińsko	ul. Boh. Warszawy 65	Budynek Urząd Miasta i Gminy	murowany	XIX/XX w.
21.	Ińsko	ul. Bydgoska 1/2	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
22.	Ińsko	ul. Bydgoska 3/4	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
23.	Ińsko	ul. Bydgoska 5/6	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
24.	Ińsko	ul. Kanał 17	stodoły	murowany	pocz. XX w.
25.	Ińsko	ul. Kolejowa 1	budynki stacyjne	murowane	XIX/XX w.
26.	Ińsko	ul. Krzywa 1	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
27.	Ińsko	ul. Krzywa 2	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
28.	Ińsko	ul. Krzywa 3	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
29.	Ińsko	ul. Krzywa 4	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
30.	Ińsko	ul. Krzywa 5	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
31.	Ińsko	ul. Krzywa 15	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
32.	Ińsko	ul. Młynarska 3	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.

33.	Ińsko	ul. Młynarska 4	budynek mieszkalny	murowany	k. XIX w.
34.	Ińsko	ul. Młynarska 8	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
35.	Ińsko	ul. Młynarska 10/12	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
36.	Ińsko	ul. Młynarska 15	stodola	murowany	pocz. XX w.
37.	Ińsko	ul. Młynarska 16 i 16a	stodoły	murowany	pocz. XX w.
38.	Ińsko	ul. Ogrodowa 1a	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
39.	Ińsko	ul. Ogrodowa 2/3	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
40.	Ińsko	ul. Piękna 1	willa ob. przedszkole	murowany	I.20-te XX w.
41.	Ińsko	ul. Piękna 3	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
42.	Ińsko	ul. Piękna 5-7	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
43.	Ińsko	ul. Piękna 9	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
44.	Ińsko	ul. Piękna 9	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
45.	Ińsko	ul. Piękna 11	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
46.	Ińsko	ul. Piękna 12	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
47.	Ińsko	ul. Piękna 14/14a	budynek mieszkalny	murowany	.20-te XX w.
48.	Ińsko	ul. Poprzeczna 1	budynek szkolny	murowany	I.20-te XX w.
49.	Ińsko	ul. Poprzeczna 4	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
50.	Ińsko	ul. Poznańska 1	budynek mieszkalny bud. gospodarczy	murowany murowany	1 ćw. XX w. 1 ćw. XX w.
51.	Ińsko	ul. Poznańska 2	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
52.	Ińsko	ul. Poznańska 3	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
53.	Ińsko	ul. Poznańska 4	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
54.	Ińsko	ul. Poznańska 5	budynek mieszkalny	murowany	1 ćw. XX w.
55.	Ińsko	ul. Poznańska 9	budynek mieszkalny	murowany	I.20/30 XX w.
56.	Ińsko	ul. Poznańska 10	budynek mieszkalny	murowany	I. 20-te XX w
57.	Ińsko	ul. Poznańska 11	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w
58.	Ińsko	ul. Przybrzeżna 2	Restauracja, kino, bud. gospodarczy	murowany murowany	pocz. XX w. pocz. XX w.
59.	Ińsko	ul. Przybrzeżna 7	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
60.	Ińsko	ul. Przybrzeżna 9	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
61.	Ińsko	ul. Przybrzeżna 11	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
62.	Ińsko	ul. Przybrzeżna 12	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
63.	Ińsko	ul. Przybrzeżna 13	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
64.	Ińsko	ul. Przybrzeżna 17	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
65.	Ińsko	ul. Przybrzeżna 20	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
66.	Ińsko	ul. Rybacka 6	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
67.	Ińsko	ul. Rybacka 10	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
68.	Ińsko	ul. Rybacka 12	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
69.	Ińsko	ul. Rybacka 14	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
70.	Ińsko	ul. Sienkiewicza 3	budynek mieszkalny	murowany	kon. XIX w.
71.	Ińsko	ul. Stodolna	stodoły	murowane	pol. XX w.
72.	Ińsko	ul. Szewska 1	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
73.	Ińsko	ul. Szewska 16	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
74.	Ińsko	ul. Świerczewskiego 3	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
75.	Ińsko	ul. Świerczewskiego 6	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
76.	Ińsko	ul. Świerczewskiego 11	mleczarnia	murowany	pocz. XX w.
77.	Ińsko	ul. Świerczewskiego 12	budynek mieszkalny	murowany	k. XIX w.

78.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 14	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
79.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 15	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
80.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 17	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
81.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 20	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
82.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 23	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
83.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 24	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
84.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 25	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
85.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 28	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
86.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 30	budynek mieszkalny	ryglowy	k. XIX w.
87.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 31	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
88.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 33	budynek przemysłowy	murowany	pocz. XX w.
89.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 34	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
90.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 35	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
91.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 37	kamienica ob. GS SCH	murowany	1ćw. XX w.
92.	Iłsko	ul. Świerczewskiego 38	kamienica	murowany	k. XIX w.
93.	Iłsko	ul. Wojskowa 4	budynek straży Pożarnej	murowany	pocz. XX w.
94.	Iłsko	ul. Wojskowa 9	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
95.	Iłsko	ul. Wojskowa 17	budynek mieszkalny	ryglowy	k. XIX w.
96.	Iłsko	ul. Wojskowa 19	budynek mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
97.	Iłsko	ul. Zamkowa 6	budynek mieszkalny	mur./ryglowy	pocz. XX w.
98.	Iłsko	ul. Zielna 6	budynek mieszkalny	murowany	I.20/30 XX w
99.	Iłsko	ul. Zielna	stodola	mur./ryglowy	k. XIX w.
100.	Iłsko	ul. Zielna	stodola	ryglowy	4ćw. XIX w.
101.	Iłsko	ul. Zwycięzców 15	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
102.	Iłsko	ul. Zwycięzców 28 a	budynek mieszkalny	murowany	1ćw. XX w.
103.	Iłsko	ul. Zwycięzców 30	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
104.	Iłsko	ul. Zwycięzców 31	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
105.	Ciemnik		zespół podworski park dworski	krajobrazowy	II poł. XIX w
106.	Ciemnik		cmentarz komunalny		XIX/XX w.
107.	Ciemnik		Trafostacja	murowany	I.30-te XX w
108.	Ciemnik	2	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
109.	Ciemnik	3	budynek mieszkalny	ryglowy	4ćw. XIX w.
110.	Ciemnik	4	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
111.	Ciemnik	5	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
112.	Ciemnik	8	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
113.	Ciemnik	10	budynek mieszkalny	murowany	1882 r.
114.	Ciemnik	14	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
115.	Ciemnik	16	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
116.	Ciemnik	20	chałupa	ryglowy	poł. XIX w.
117.	Ciemnik	22	budynek mieszkalny	murowany	4ćw. XIX w.
118.	Ciemnik	26	budynek mieszkalny stodola	murowany ryglowy	pocz. XX w. 4ćw. XIX w.
119.	Ciemnik	27	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
120.	Ciemnik	32	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
121.	Ciemnik	34	budynek mieszkalny	murowany	k. XIX w.
122.	Ciemnik	37	budynek mieszkalny	murowany	k. XIX w.
123.	Czertyń	3	budynek mieszkalny	murowany	1920 r.

124.	Czertyń	4	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
125.	Czertyń	5	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
126.	Czertyń	7	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
127.	Czertyń	8	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
128.	Czertyń	10	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
129.	Czertyń	11	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
130.	Czertyń	12	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
131.	Czertyń	15	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
132.	Czertyń	17	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
133.	Czertyń	18	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
134.	Czertyń	19	budynek mieszkalny	murowany	1918 r.
135.	Czertyń	20	budynek mieszkalny bud. miesz.-inwentaż	murowany murowany	I.20-te XX w. pocz. XX w.
136.	Czertyń	26	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
137.	Czertyń	26 A	budynek mieszkalny	murowany	
138.	Czertyń	28	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
139.	Czertyń	43	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
140.	Dolnik	44	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
141.	Dolnik	45	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
142.	Dolnik	46	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
143.	Górniki		młyn	murowany	pocz. XX w.
144.	Granica	6	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
145.	Granica	7	budynek mieszkalny	ryglowy	4ćw. XIX w.
146.	Granica	10	chalupa	ryglowy	poł. XIX w.
147.	Granica	12	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
148.	Gronówko		trafostacja	murowany	I.30-te XX w.
149.	Gronówko	2	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
150.	Gronówko	3	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
151.	Gronówko	4	budynek mieszkalny	murowany	I. 1914-1915
152.	Gronówko	6	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
153.	Gronówko	8	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
154.	Gronówko	11	budynek mieszkalny	murowany	1914 r.
155.	Gronówko	15	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
156.	Gronówko	16	leśniczówka	murowany	pocz. XX w.
157.	Linówko	5	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
158.	Linówko	6	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
159.	Linówko	10	budynek mieszkalny	murowany	1914 r.
160.	Linówko	11	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
161.	Linówko	14	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
162.	Linówko	15	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
163.	Linówko	16	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
164.	Linówko	16A	d. szkoła ob.bud. mieszkalny	murowany	4ćw. XIX w.
165.	Linówko	18	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
166.	Linówko	23	budynek mieszkalny	ryglowy	3ćw. XIX w.
167.	Linówko	25	budynek mieszkalny	murowany	1918 r.
168.	Linówko	32	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
169.	Linówko	33	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
170.	Linówko	36	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
171.	Linówko		trafostacja	murowany	I.30-te XX w.

172.	Linówko		dom rządcy ob. PGR	murowany	XIX w.
173.	Linówko		Kościół filialny wieża kościoła	murowany drewniana	XX w. XVIII w.
174.	Miałka		zespół podworski dwór obora	murowany murowany	k. XIX w. k. XIX w.
175.	Nierybno		suszarnia drewna	drewniany	1935 r.
176.	Nierybno	1	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
177.	Storkowo	2	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
178.	Storkowo	4	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
179.	Storkowo	5	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
180.	Storkowo	8	budynek mieszkalny	ryglowy	3ćw. XIX w.
181.	Storkowo	30	budynek mieszkalny	murowany	I.30-te XX w.
182.	Storkowo	33	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
183.	Storkowo	35	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
184.	Storkowo	39	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
185.	Storkowo	41	budynek mieszkalny	murowany	2 poł. XIX w.
186.	Storkowo	44	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
187.	Storkowo	54	chałupa	mur/ryglowy	2poł. XIX w.
188.	Storkowo Kolonia	48	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
189.	Storkowo Kolonia		trafostacja	murowany	I.30-te XX w.
190.	Studnica		kościół filialny	murowany	XIX w.
191.	Studnica	1	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
192.	Studnica	3	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
193.	Studnica	5	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
194.	Studnica	b.nr.	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
195.	Studnica	b.nr.	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
196.	Studnica	11	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
197.	Studnica	15	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
198.	Studnica	16	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
199.	Studnica	17	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
200.	Studnica	20	budynek mieszkalny	murowany	I. 20-te XX w.
201.	Studnica	21	budynek mieszkalny	murowany	I. 20-te XX w.
202.	Studnica	22	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
203.	Studnica	23	budynek mieszkalny	murowany	I.30-te XX w.
204.	Studnica	33	dom	ryglowy	ok. poł. XIX w
205.	Studnica		trafostacja	murowany	I.20-te XX w.
206.	Ścienne		zespół podworski stodoła obora dom rządcy	murowany murowany murowany	1915 r. 1916 r. XIX w.
207.	Ścienne	b.nr.	dom mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
208.	Ścienne		trafostacja	murowany	I.30-te XX w.
209.	Ścienne		trafostacja	murowany	I.30-te XX w.

210.	Ścienne	6	stodola elewator	ryglowy murowany	1893 I.20-te XX w.
211.	Ścienne	9	chalupa	ryglowy	lipoł. XIX w.
212.	Ścienne	10	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
213.	Ścienne	11	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
214.	Ścienne	12	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
215.	Ścienne	13	budynek mieszkalny	murowany	1918 r.
216.	Ścienne	15	budynek mieszkalny	ryglowy	I.20-te XX w.
217.	Ścienne	16	chalupa stodola	ryglowy ryglowy	poł. XIX w. 4ćw. XIX w.
218.	Ścienne	17	budynek mieszkalny	ryglowy	4ćw. XIX w.
219.	Ścienne	19	dom budynek mieszkalny	ryglowy ryglowy	2 poł. XIX w. 3ćw. XIX w.
220.	Ścienne	28	budynek mieszkalny	ryglowy	3ćw. XIX w.
221.	Ścienne	34	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
222.	Ścienne	35	budynek mieszkalny	murowany	I.20-te XX w.
223.	Ścienne	43	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
224.	Ścienne	44	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
225.	Ścienne	45	budynek mieszkalny	murowany	1916 r.
226.	Waliszewo	4	budynek mieszkalny stodola	murowany murowany	pocz. XX w. I.20-te XX w.
227.	Waliszewo	8	budynek mieszkalny	murowany	pocz. XX w.
228.	Waliszewo	9	budynek mieszkalny	murowany	1916 r.
229.	Waliszewo	12	budynek mieszkalny	murowany	4 ćw. XIX w.

Tabela 9. Zestawienie kościołów.

L.p.	Miejscowość	Wezwanie	Materiał	Data powstania
1.	Ciemnik	kościół fil. p.w. Św. Wojciecha	murowany, wieża ryglowa	4 ćw. XIX w.
2.	Czertyń	kościół fil. p.w. Św. Bartłomieja	murowany: kamień i cegła, wieża drewniana	1889 r.
3.	Linówko	kościół fil. p.w. M. B. Różańcowej	nawa murowana wieża drewniana	1975/76 XVII w.
4.	Storkowo	kościół par. p.w. M. B. Różańcowej	murowany z kamienia, wieża drewniana	ok. 1870 r.
5.	Studnica	kościół fil. p.w. Trójcy Przenajświętszej	nawa murowana wieża kamienno-ryglowa	lata 70-te XX w. 4 ćw. XIX w.
6.	Ścienne	kościół par. p.w. Narodzenia NMP	nawa murowana wieża drewniana	4 ćw. XIX w. 2 poł. XVIII w.

Tabela 10. Zestawienie dworów i siedzib administratorów.

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Materiał	Data powstania
1.	Miałka	dwór	murowany	kon. XIX w.
2.	Storkowo	pałac	murowany	pocz. XIX w., 4 ćw. XIX w.
3.	Storkowo	dom administratora	murowany	pocz. XX w.
4.	Ścienne	dom administratora	murowany	pocz. XX w.
5.	Ścienne	dom administratora	murowany	4 ćw. XIX w.
6.	Waliszewo	dwór	murowany	4 ćw. XIX w.

Tabela 11. Zestawienie parków.

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru zabytków	Powierzchnia
1.	Ciemnik	park dworski	2 poł. XIX w.		2,0 ha
2.	Czertyń	park dworski	k. XIX w.	980	1,2 ha
3.	Linówko	park dworski	2 ćw. XIX w.	997	4,3 ha
4.	Miałka	park dworski	k. XIX w.	982	1,2 ha
5.	Ścienne	park dworski	II poł. XIX w.	983	2,3 ha
6.	Storkowo Dolne	park dworski	k. XIX w.	986	3,5 ha
7.	Storkowo	park pałacowy	2 poł. XIX w.	985	9,2 ha
8.	Studnica	park pałacowy	II poł. XIX w.	984	7,0 ha

Tabela 12. Zestawienie cmentarzy.

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie	Powierzchnia
1.	Ciemnik	cmentarz przykościelny	XV w.	0,16 ha
2.	Ciemnik	cmentarz ewangelicki	2 poł. XIX w.	0,55 ha
3.	Czertyń	cmentarz przykościelny	XVI w.	0,10 ha
4.	Czertyń	cmentarz ewangelicki	k. XIX w.	0,13 ha
5.	Granica	cmentarz ewangelicki	2 poł. XIX w.	0,40 ha
6.	Gronówko	cmentarz ewangelicki	XIX w.	
7.	Ińsko	cmentarz komunalny	2 poł. XIX w.	3,60 ha
8.	Linówko	cmentarz ewangelicki	1 poł. XIX w.	0,42 ha
9.	Linówko	cmentarz przykościelny	XV w.	0,22 ha
10.	Orzechowo	cmentarz ewangelicki	2 poł. XIX w.	0,20 ha
11.	Storkowo	cmentarz przykościelny	XVI w.	0,33 ha
12.	Storkowo	cmentarz komunalny	1 poł. XIX w.	1,70 ha
13.	Studnica	cmentarz przykościelny	XVII w.	0,22 ha
14.	Studnica	cmentarz ewangelicki	2 poł. XIX w.	0,61 ha
15.	Ścienne	cmentarz przykościelny	XVI w.	0,33 ha
16.	Ścienne	cmentarz baptystów	2 poł. XIX w.	0,33 ha
17.	Ścienne	cmentarz ewangelicki	2 poł. XIX w.	0,14 ha
18.	Wierzchucice	cmentarz ewangelicki	poł. XIX w.	0,28 ha

Tabela 13. Zestawienie zbiorcze wartości kulturowych gminy Ińsko.

L.p.	Miejscowość	Kościół	Folwark	Dwór	Park	Szkoła	Prze-mysł	Cme-ntarz	Wieś	Kolonia	Osada folwarczna
1.	Ciemnik	+				+	+	++	+		
2.	Czertyń	+			+			++	+		
3.	Ciemnik - Górniki						+				
4.	Granica							+		+	
5.	Gronówko							+		+	
6.	Kanice										+
7.	Linówko	+			+			+++	+		
8.	Miałka			+	+						+
9.	Nierybno										+
10.	Orzechowo							+		+	
11.	Ostrowie				+						+
12.	Rybionek				+						+
13.	Storkowo	+		+++	+	+		++	+		

14.	Storkowo Dolne		+		+						+
15.	Studnica	+	+		+			++	+		
16.	Ścienne	+	+	++	+	+	+	+++	+		
17.	Waliszewo			+	+					+	
18.	Wierzchucice							+		+	
19.	Zamczysko				+						+
20.	Iłsko					+		+		miasto	

+* - obiekt znajdujący się w rejestrze zabytków

10.3. Charakterystyka układu przestrzennego miasta Iłsko i jego wartości kulturowych

1. Miasto założone przez margrabiów brandenburskich z dynastii askańskiej w końcu XIII w. W źródłach odnotowane w 1300 r. już jako "civitas" z samorządem złożonym z ławników i radnych. Nazwę miasta łączy się z pochodzeniem osadników niemieckich z okolic frankońskiej Norymbergii. W latach 1335 i 1338 mieszkańcy zostali zwolnieni na kilka lat z płacenia podatku, co umożliwiło dokończenie procesu budowy miasta, łącznie ze wzniesieniem obwarowań. W 1334 r. w mieście osadzony został zakon dominikanów, funkcjonujący tu do czasów reformacji (lokalizacja nieznana). W tym czasie zbudowana została również fara miejska usytuowana we wschodniej części Rynku.

2. W 1350 r. margrabia Ludwik z dynastii Wittelsbachów, przekazał miasto w lenno Henningowi von Wedel. W 4 lata później Wedlowie wykupili miasto na własność osiedlając się zapewne w siedzibie wójtów, która miała istnieć w obrębie murów obronnych. Siedziba ta, jak również miasto, zostały częściowo zniszczone w 1370 r. przez księcia pomorskiego Kazimierza III. Dwa lata później Wedlowie otrzymali pozwolenie na budowę zamku, który został usytuowany po południowo wschodniej stronie miasta, za murami obronnymi. Na początku XV w. miasto było jeszcze dwukrotnie oblegane i częściowo niszczone przez rycerstwo polskie pod dowództwem Jana Czarnkowskiego i Arnolda Brzyckiego. W XV w. po zachodniej stronie miasta zbudowany został szpital z kaplicą św. Jerzego. W 1478 r. włączone zostało w granice Księstwa Pomorskiego, w których pozostawało do czasu wymarcia rodu Gryfitów i podziału księstwa pomiędzy Szwecję i Brandenburgię. Wtedy włączone zostało ponownie w granice Nowej Marchii, podlegając bezpośrednio margrabiom brandenburskim. W 1657 r. Iłsko zniszczone zostało przez walczące ze Szwedami wojska Stefana Czarnieckiego, również później jego mieszkańcy znacznie ucierpieli w wyniku toczonych na terenie Pomorza wojen: 7-letniej i północnej. Zniszczone zostały wówczas obwarowania miejskie, zamek i kaplica św. Jerzego.

3. W 1719 r. w Iłsku mieszkało zaledwie 298 mieszkańców. W 1775 r. Iłsko kupiła rodzina von Goltz i von Bornstedt. Rozpoczęła się powolna odbudowa miasta, którego większy rozwój nastąpił dopiero w 2 poł. XIX w. W 1801 r. miasto liczyło 920 mieszkańców, a w 1867 mieszkało tu już 2703 osoby. W 1858 r. rozebrano stary ratusz, zapewne średniowieczną farę miejską, a nowy neogotycki kościół zbudowano w 1860 r. Wtedy również zaprzestano pochówków na cmentarzu przykościelnym i założono nowy cmentarz przy drodze do Storkowa. W 1870 r. zmodernizowano ulice i drogę do Chociwła. W latach sześćdziesiątych XIX w. gmina żydowska zbudowała w mieście synagogę. Cmentarz gminy założony na początku XIX w. usytuowany był po wsch. stronie miasta. W ostatniej ćwierci XIX w. rozwinęła się zabudowa po wsch. stronie miasta, a po stronie płn. nad brzegiem jeziora, założono kąpielisko. W 1896 r. powstał dworzec kolei wąskotorowej, a na początku XX w. powstało kilka zakładów przemysłowych: młeczarnia, fabryka obuwia, fabryka maszyn Schroedera. Wtedy również wymieniona została prawie w całości zabudowa mieszkalna z ryglowej na murowaną, a w okresie międzywojennym zabudowę rozszerzono w kierunku zachodnim i wschodnim. W 1939 r. Iłsko liczyło 3012 mieszkańców. W rozplanowanej symetrycznie centralnej części miasta, podzielonej szachownicowym układem ulic z obszernym rynkiem w centrum, znajdował się kościół, ratusz, szkoła, poczta, 3 hotele i zabudowa mieszczańska w formie kamienic i wolnostojących domów. Przebieg dawnych obwarowań akcentował niewielki fragment murów zachowany po stronie południowej. Poza obrębem średniowiecznego centrum znajdowały się: zespół folwarku zamkowego, kaplica baptyistów, dworzec kolejowy, cmentarze, budynki przemysłowe, w tym wiatrak stojący nieopodal cmentarza, remiza strażacka, budynek sądu.

4. W 1945 r. zabudowa wewnątrz kwartałów średniowiecznego miasta, wielokrotnie wymieniana w czasach nowożytnych, została niemal w całości zniszczona podczas działań wojennych. Zachował się przebieg ulic, fragment murów obronnych, zabudowa przedmieść i cmentarz ewangelicki. W 1966 r. w Iłsku mieszkało 1700 mieszkańców. Z

założonego ok. 1300 r. miasta, pozostał jedynie plan centralnej części, charakteryzujący się regularnym, szachownicowym układem prostokątnych kwartałów rozlokowanych wokół Rynku, a wyznaczonych przebiegiem kilku ulic, w tym głównej ulicy Bohaterów Warszawy, stanowiącej przedłużenie starego traktu komunikacyjnego łączącego Ińsko z Chociwłem, Węgorzynom i Reczem. Ze średniowiecznej zabudowy miasta pozostał jedynie niewielki fragment kamiennych murów obronnych, usytuowany po południowo zachodniej stronie Ińska, w pobliżu ul. Ogrodowej. Kilka domów zachowanych w kwartałach obrzeżnych pochodzi z przelomu XIX i XX w.

5. Istniejąca poza obrębem Starówki zabudowa, rozciągająca się po zachodniej, północno wschodniej i południowo wschodniej stronie miasta, pochodzi głównie z przelomu XIX i XX w. oraz z okresu międzywojennego. Występują tu przede wszystkim domy parterowe i piętrowe, murowane z cegły, otynkowane, przykryte dachami dwuspadowymi, usytuowane w zwartej zabudowie pierzejowej, jak również wolno stojące. Fasady kilkunastu domów posiadają historyzujący wystrój architektoniczny w formie gzymsów i opasek okiennych.

10.4. Charakterystyka historycznie ukształtowanych układów osadniczych wsi i ich wartości kulturowych

1. Na terenie gminy, podzielonym poza terenem miasta na siedem sołectw, znajduje się obecnie siedemnaście miejscowości. Znajdują się tam również tereny niegdyś zasiedlone, gdzie zabudowa ulegała zanikowi z różnych względów. Większość z tych miejscowości, będących przede wszystkim oddzielnymi folwarkami, ale również pojedynczymi wybudowaniami czy koloniami większych ośrodków osadniczych, nie zostało po prostu zasiedlonych po 1945 r. niektóre jednak ulegały degradacji także przed i po II wojnie światowej. Rys historyczny rozwoju poszczególnych wsi przedstawiony jest poniżej.

2. Ciemnik jest wsią o metryce średniowiecznej, jak wynika z dostępnych danych, najstarszą w gminie. W źródłach odnotowano ją po raz pierwszy w 1243 r. Należała wówczas do rodu von Stettin, których własnością pozostawała do XV w, a przejściowo również po 1740 r. W XV w. przejęta przez rodzinę von Bork. Wówczas zbudowany został we wsi kościół, wspomniany w źródłach w 1493 r. W XVI w. nastąpił podział wsi na część chłopską i dworską. W 4 ćw. XVIII w. w części chłopskiej znajdowało się 6 gospodarstw oraz 3 zagrody komornicze. We wsi była kuźnia, szkoła, gospodarstwo przy kościele filialnym, zbudowanym na miejscu starszego w XVIII w., dom wdów i 21 domostw. W części dworskiej, znajdowało się jedno nie pełne gospodarstwo kmiecie, jedno komornicze, karczma oraz siedziba szlachecka i zespół folwarczny, które w ciągu XVIII w. należały kolejno do rodów: von Bonin, von Delitz i von Schutz. Nieopodal wsi nad Iną, stały dwa młyny oraz folusz. W 1782 r. zmeliorowano bagna nad Iną. Na początku XIX w. majątek w Ciemniku wraz z zespołem dworskim nabyła rodzina von Schmelling. W XIX w. majątek liczył 1100 mórg ziemi. W części chłopskiej w 1861 r. znajdowało się 9 niepełnych gospodarstw chłopskich, 17 zagrodniczych i 9 komornicznych. We wsi mieszkało 260 osób. W końcu XIX w. po płd. stronie wsi założono nowy cmentarz, a w okresie W 1928 r. majątek należący do E. Wiedenrotha liczył 357 ha ziemi. W 1939 r. we wsi, oprócz zabudowy wiejskiej, był kościół przebudowany w 1915 r, szkoła z początku XX w., poczta, cmentarz, i zespół dworski z dworem, parkiem i budynkami gospodarczymi. We wsi mieszkało 467 osób. Po 1945 r. na bazie majątku ziemskiego utworzono PGR. Dwór rozebrano po 1973 r., wycinając też większość drzew w parku. Pozostały budynki gospodarcze, we wsi zabudowa wiejska z przelomu XIX/XX w., kościół, szkoła, cmentarz i obsadzenia drogi do Czertynia. Na terenie wsi znajdują się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- B - działka kościelna;
- K - park, cmentarz, drzewostan przy drodze do Czertynia;
- E - ekspozycja kościoła od strony południowej.

3. Czertyń jest wsią o metryce średniowiecznej, założoną najprawdopodobniej przez rodzinę von Wedel w XV w. W XVII w. w centralnej części wsi zbudowano kościół z cmentarzem, zapewne na miejscu starszego. Już w tym czasie oprócz wsi chłopskiej istniał w Czertyniu majątek ziemski, który w XVIII w. podzielony był na 2 części. Jedną z nich w 1828 r., liczącą 639 mórg ziemi, należała do rodziny Fratzke. Drugą część w 1847 r. nabyli miejscowi chłopcy, a posiadłość ziemską kupił i powiększył o 945 mórg Theodor Zenker, zakładając jednocześnie po południowej stronie wsi folwark z dworem, parkiem i zespołem zabudowań gospodarczych. W tym czasie we wsi znajdowało się 46 gospodarstw chłopskich, 40 domów mieszkalnych i 37 gospodarczych. W 1889 r. na miejscu szachulcowego kościoła zbudowano nowy, wzniesiony z kamieni i cegły. W tym samym czasie założono nowy cmentarz zlokalizowany po płn. zach. stronie

kościola. Majątek ziemski liczył wówczas 237,65 ha ziemi i należał do Holzkamma. W 1928 r. kolejnym już właścicielem był von Mylius, a obszar majątku powiększył się o 30 ha. W 1939 r. we wsi mieszkało 269 osób. Po 1945 r. na bazie majątku ziemskiego utworzono Spółdzielnię Kółek Rolniczych. Dwór rozebrany został w latach siedemdziesiątych XX w., a park częściowo wycięto. We wsi, oprócz zabudowy wiejskiej istnieje kościół oraz cmentarz. Na terenie wsi znajdują się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- A - teren działki kościelnej;
- K - teren parku podworskiego i teren cmentarza poewangelickiego.

4. Dolnik, zagroda młyńska w granicach wsi Ciemnik, założona została nad Iną w XVIII w. po płd. zach. stronie wsi Ciemnik. Cały zespół wraz z towarzyszącymi mu trzema zagrodami istniał do 1945 r. Po 1945 r. młyn został rozebrany. Do dnia dzisiejszego pozostały trzy zagrody z przelomu XIX i XX w. Miejscowość zgodnie z historycznym nazewnictwem powinna nosić nazwę Górnik, nazwy uległy zamianie po 1945 r.

5. Gniazdówko było miejscowością folwarczną, założoną na początku XIX w. na zachód od Wierzchucic. W końcu XIX w. zagroda składała się z dwóch budynków, które uległy całkowitej rozbiórce po 1945 r.

6. Górnik jest zagrodą młyńską założoną nad Iną, na gruntach wsi Ciemnik, w XVIII w. W połowie XIX w. zespół przebudowano od podstaw z cegły, w latach 20 tych XX w. dokonano ponownej przebudowy. Zabudowa składała się z budynku młyna, trzech zagród, z których jedna należała do młynarza. Zachowany w całości zespół jest własnością koła łowieckiego "Knieja". Miejscowość zgodnie z historycznym nazewnictwem powinna nosić nazwę Dolnik, nazwy uległy zamianie po 1945 r. Osadę objęto strefą ochrony K- ochrony krajobrazowej, w granice której weszła osada młyńska wraz z terenem wyspy utworzonej w zakolu rzeki i kanału młyńskiego.

7. Granica jest kolonią założoną w 2 poł. XVIII w. Składała się z 25 oddalonych od siebie zagród, usytuowanych po obu stronach wytyczonej w tym samym czasie drogi. Wolnostojące zagrody przeważnie są trzybudynekowe, z domami mieszkalnymi ustawionymi szczytowo i kalenicowo względem drogi. W środkowej części wsi, nieopodal zagrody nr 13 i 14 usytuowany został cmentarz. W 1939 r. we wsi mieszkało 220 osób. Teren cmentarza został objęty strefą K- ochrony konserwatorskiej.

8. Gronówko jest wsią założoną w XV w. po północnej stronie wsi Ciemnik, na terenie wchodzącym w skład Nowej Marchii. W XVII w. została najprawdopodobniej zniszczona, bowiem w XVIII w. funkcjonowała już jako folwark, wokół którego w ciągu następnego stulecia powstały domy pracowników folwarcznych oraz kaplica usytuowana w pobliżu zabudowań. Na początku XX w. majątek ziemski liczył już tylko 24,6 ha ziemi i należał do Augusta Kopke. Ponadto we wsi znajdowały się 2 większe gospodarstwa chłopskie, liczące 38 i 22 ha ziemi, które należały do Konrada Boberowskiego i Fritza Polikowskiego. W okresie międzywojennym po wschodniej stronie wsi powstało 7 nowych zagród. Po 1945 r. zespół folwarczny został rozebrany. Do dnia dzisiejszego zachowała się zabudowa wiejska i starodrzew przy drodze wiejskiej. Obsadzenie drogi wiejskiej zostało objęte strefą K ochrony konserwatorskiej.

9. Kanice były miejscowością folwarczną, założoną w XVIII w. w obrębie majątku ziemskiego w Storkowie. Osada była bezpośrednio powiązana z majątkiem macierzystym do 1939 r. W końcu XIX w. folwark złożony był z dworu, niewielkiego parku i zespołu budynków gospodarczych ustawionych wokół czworobocznego dziedzińca. Po 1945 r. zespół uległ zniszczeniu i rozbiórce, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jego elementów.

10. Kleszcze były miejscowością folwarczną, założoną w 2 poł. XIX w. na gruntach wsi Ścienne. Około 1890 r. istniejący tam zespół zabudowy złożony był z dworu, 3 budynków gospodarczych ustawionych wokół prostokątnego dziedzińca i niewielkiego ogrodu. Po 1945 r. całość zabudowy uległa zniszczeniu a następnie sukcesywnej rozbiórce, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

11. Kozia Góra była miejscowością folwarczną, założoną w XVIII w. na gruntach majątku w Ińsku, wśród lasów przy drodze prowadzącej z Ińska do Dobrzan. W 1817 r. majątek został oddany w dzierżawę a następnie sprzedany. W 1890 r. składał się z 5 budynków ustawionych wokół kwadratowego dziedzińca. W zespole była siedziba mieszkalna i niewielki ogród, po północnej jej stronie znajdowała się również jedna zagroda. W 1928 r. był tu niewielki, liczący 124 ha ziemi

majątek, który należał do Alfreda Kranza Po 1945 r. Całość zabudowy uległa zniszczeniu a następnie sukcesywnej rozbiórce, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

12. Leszczyny była miejscowością folwarczną, założoną w XVIII w. na gruntach majątku ziemskiego w Storkowie. Osada była związana z majątkiem macierzystym do 1945 r. W 1890 r. zespół zabudowy składał się z 4 budynków gospodarczych ustawionych wokół czworobocznego dziedzińca, z siedzibą administratora i niewielkim ogrodem po stronie wschodniej. Po 1945 r. całość zabudowy uległa zniszczeniu a następnie sukcesywnej rozbiórce, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

13. Linówko jest wsią chłopsko- dworską o metryce średniowiecznej. Założona została w XV w., najprawdopodobniej przez rodzinę von Wedel, na planie owalnicy z kościołem pośrodku wrzecionowatego nawisła. Pod koniec XVII w. na miejscu starszego wzniesiono od podstaw nowy kościół. W XVIII w. powstał tu zespół folwarczny związany z majątkiem ziemskim, który do lat trzydziestych XX w. należał do rodu von Mellenthin. W 1886 r. majątek liczył 1336,21 ha ziemi, a w 1928 r., 930 ha. W skład majątku wchodził folwark w Koziej Górze i w Powalicach. W 1828 r. w zespole folwarcznym wzniesiono dwór i założono park, rozbudowany w 2 połowie tamtego stulecia. We wsi w 1874 r. znajdowały się 43 gospodarstwa i 34 domy. Pod koniec XIX w. po pln. stronie wsi położono tory kolejki wąskotorowej, z budynkiem stacji przy zespole dworskim. W tym również czasie po zachodniej stronie wsi założono nowy cmentarz. W okresie międzywojennym we wsi znajdowała się szkoła i poczta. W 1939 r. wieś liczyła 347 mieszkańców. Po 1945 r. w majątku ziemskim utworzono PGR. Dwór został rozebrany, pozostał park i zespół budynków gospodarczych. Zabudowa wiejska, głównie z przełomu XIX i XX w. przetrwała w całości, natomiast kościół wzniesiono od podstaw (za wyjątkiem wieży) w latach 1975/1976. Na terenie wsi znajdują się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- A – park;
- K - cmentarz przykościelny i poewangelicki.

14. Lubomyśl była miejscowością folwarczną, założoną na początku XX w. na gruntach majątku ziemskiego w Ściennem. Po 1945 r. całość zabudowy uległa zniszczeniu a następnie sukcesywnej rozbiórce, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

15. Miałka jest miejscowością folwarczną, założoną w XVIII w. na gruntach majątku w Ściennem, na pln. brzegu odnogi Jeziora Iłsko. W 1890 r. złożony był z 8 budynków ustawionych wokół prostokątnego dziedzińca. W pln. pierzei stał dwór zbudowany w 2 poł. XIX w., a za nim rozciągał się park. Nad samym brzegiem jeziora znajdowały się dwa inne budynki, otoczone również parkiem. W 1928 r. majątek liczył 325 ha ziemi i należał do Carla Lutricha. W osadzie przy folwarcznej mieszkało wówczas 88 osób. Po 1945 r. na bazie majątku ziemskiego utworzono PGR. Zespół gospodarczy został częściowo przekształcony, dwór i park zachowały się w znacznym stopniu zdewastowane. Park przydworski został objęty strefą A ochrony konserwatorskiej.

16. Nierybno jest dawną miejscowością folwarczną, założoną na początku XIX w. na gruntach majątku ziemskiego w Studnicy. W 1890 r. zespół składał się z domu zarządcy, niewielkiego parku i 5 budynków gospodarczych ustawionych wokół prostokątnego dziedzińca. Po 1945 r. niemal całość zabudowy uległa zniszczeniu a następnie sukcesywnej rozbiórce, do chwili obecnej zachował się jedynie mały zespół zabudowy złożony z dwóch zagród.

17. Orzechy są kolonią założoną w połowie XIX w., na północnym brzegu jeziora Iłsko. Tworzyło ją 19 rozproszonych, oddalonych od siebie zagród, usytuowanych przy dwóch drogach -pierwszej biegnącej wzdłuż brzegu jeziora, drugiej odsuniętej na północ i biegnącej w kierunku Sarnikierza w gminie Węgorzyno). Zagrody, większości dwu i trzy budynkowe, zachowały się do dzisiaj. Przy drodze do Sarnikierza założony został cmentarz. Obecnie w rejonie tej miejscowości ma miejsce intensywny rozwój ulokowanej blisko brzegu jeziora zabudowy o charakterze rekreacyjnym.

18. Orzeszki były miejscowością folwarczną, założoną w XVIII w na gruntach majątku ziemskiego w Ściennem, na pln. brzegu jeziora Iłsko. W 1890 r. położony tu zespół zabudowy składał się z 4 budynków ustawionych wokół kwadratowego dziedzińca. W zespole znajdowała się najprawdopodobniej siedziba zarządcy i niewielki ogród. Po założeniu kolonii Orzechy stał się jej częścią składową. Po 1945 r. całość zabudowy uległa zniszczeniu a następnie sukcesywnej rozbiórce, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

19. Ostrowie było majątkiem rycerskim założonym w XVIII w. na zachodnim brzegu odnogi Jeziora Ińsko. W 1890 r. składał się z zespołu 5 budynków ustawionych wokół prostokątnego dziedzińca. W zespole znajdował się dwór i park. W 1928 r. majątek, należący do Heinricha Harsticka rozciągał się na powierzchni 127 ha. Po 1945 r. całość zabudowy uległa zniszczeniu a następnie sukcesywnej rozbiórce, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

20. Ostrowitko jako miejscowość istniało w XIX w. Nie posiadała zabudowy mieszkalnej, znajdowała się tu najprawdopodobniej cegielnia. Po 1945 r. całość zabudowy uległa zniszczeniu, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

21. Piaszczyste było kolonią założoną na początku XIX w. po płn. zach. stronie jeziora Piaszczyste, przy drodze z Ińska do Storkowa. W 1890 r. składała się z 4 zagród rozlokowanych po obu stronach drogi. Po 1945 r. całość zabudowy uległa zniszczeniu a następnie sukcesywnej rozbiórce, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

22. Podgórze było małą osadą założoną na początku XIX w., na północ od majątku Ostrowie. W 1890 r. składało się z domu mieszkalnego, 2 budynków gospodarczych i ogrodu. Po 1945 r. zagroda została doszczętnie zniszczona i rozebrana, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

23. Poradz był małą osadą założoną na początku XIX w. przy źródle Iny, złożoną z jednej zagrody. W 1890 r. składała się ona z domu mieszkalnego, dwóch budynków gospodarczych i ogrodu. Po 1945 r. zagroda została zniszczona i w całości rozebrana.

24. Powalice były miejscowością folwarczną, założoną na początku XIX w. na gruntach majątku w Linówku. W 1890 r. istniejący tam zespół zabudowy składał się z domu zarządcy, 2 budynków gospodarczych i niewielkiego ogrodu. Po 1945 r. zniszczony i rozebrany. Po 1945 r. zabudowa została doszczętnie zniszczona i rozebrana, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

25. Racisław był miejscowością folwarczną, założoną na początku XIX w. po płn. stronie Storkowa. W 1890 r. istniejący tam zespół zabudowy składał się z 2 budynków gospodarczych i ogrodu. Po 1945 r. zabudowa została doszczętnie zniszczona i rozebrana, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

26. Równe było miejscowością folwarczną, założoną w XVIII w. na gruntach majątku ziemskiego w Studnicy, z którym związany był do 1945 r. W 1890 r. jego zabudowa składała się z zespołu 6 budynków gospodarczych ustawionych wokół kwadratowego dziedzińca. W zespole znajdował się dwór, lub dom zarządcy oraz niewielki park. Po 1945 r. z dawnego zespołu zabudowy zachowały się 3 budynki. Mieści się w nich leśniczówka.

27. Rybionek był miejscowością folwarczną, założoną około 1840 r. na gruntach miasta Ińska. Pod koniec XIX w. majątek, liczący 259,79 ha został sprzedany. Jego właścicielem został F.Dahms. Zespół folwarczny składał się wówczas z dworu, parku i 3 budynków gospodarczych ustawionych wokół prostokątnego dziedzińca. W 1928 r. właścicielem majątku liczącego 358 ha był G.Wehrmeister ze Szczecina. Po 1945 r. na bazie majątku utworzono PGR., przy czym zespół folwarczny przejęło Nadleśnictwo Łobez. Na początku l. 70-tych dwór i budynki gospodarcze rozebrano. Po dawnym zespole zabudowy zachowały się wyłącznie pozostałości fundamentów.

28. Storkowo to wieś chłopsko dworska o metryce średniowiecznej. W źródłach była wspomniana w 1491 r., kiedy wymieniono patronów miejscowego kościoła- ród von Schmiedeberg. Już wtedy obok wsi chłopskiej istniał tu majątek rycerski, który w 1604 r był lennem rodu von Mildewitz. W XVIII w. należał do urzędnika kamery Zimmermanna, następnie do rodu von Kleist. W XVIII w. na gruntach majątku założono kilka folwarków: Racisław, Leszczyny, Kanice, Zamczysko i Żelazówka, które związane były z majątkiem do XX w. W XVIII w. istniejący we wsi folwark został rozbudowany do dużego założenia z dworem, parkiem i zespołem budynków gospodarczych. W 1828 r. majątek kupiła rodzina von Knapp, przebudowując cały zespół w 2 poł. XIX w. W 1850 r. zbudowany też został nowy kościół, na miejscu starszego. Wtedy też założono nowy cmentarz po wsch. stronie wsi. W 1884 r. majątek liczył 1987,54 ha ziemi i był jednym z większych w tym rejonie. Na początku XX w. jego obszar zmniejszył się o prawie 500 ha, ale w 1928 r.

wynosił już 1469 ha . Należał wówczas do Maxa Schrodera. Na początku XX w. wieś rozbudowano o kilka zagród zlokalizowanych po stronie północny wschód naprzeciwko cmentarza. Wtedy również zbudowano szkołę. W 1939 r. Storkowo liczyło 545 mieszkańców. Po 1945 r. na bazie majątku ziemskiego utworzono PGR. Zespół podworski przetrwał w całości, podobnie jak zabudowa wiejska o niemal niezmienną. Na terenie wsi znajdują się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- A - zespół pałacowo parkowy;
- B - otulina dziedzica folwarcznego;
- K – cmentarze.

29. Storkowo Dolne, znane też pod nazwą Nowy Storków, było folwarkiem założonym w XVIII w. na gruntach majątku ziemskiego w Storkowie. Od początku XX w. stanowiło samodzielny majątek, który należał najpierw do Neumanna, a w 1884 r. do Leonisa Kohl. Jego powierzchnia liczyła wówczas 154,14 ha. Zabudowa folwarku składała się z budynku dworu, 4 budynków gospodarczych ustawionych wokół prostokątnego dziedzińca i niewielkiego parku. Po zach. stronie wsi znajdowała się cegielnia. Na przełomie XIX i XX w. majątek został rozparcelowany i włączony w obręb wsi kolonizacyjnej Wierzhucice. Po 1945 r. zespół dworski został zniszczony i rozebrany, do dzisiejszego dnia nie zachował się żaden z elementów zabudowy. Pozostał dawny przydworski park, objęty obecnie strefą K ochrony konserwatorskiej.

30. Strzeblewo było wybudowaniem założonym w XIX w. na zach. od miejscowości Orzechy. W 1890 r. składało się z domu i 4 budynków gospodarczych. Po 1945 r. zabudowa została doszczętnie zniszczona i rozebrana, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

31. Studnica jest wsią chłopsko dworską o metryce średniowiecznej. Była starym lennem rodu von Wedel z siedzibą mieszkalną położoną na zach. brzegu Jeziora Studnickiego. W centrum wsi w XV w. powstał kościół, wzniesiony od podstaw na przełomie XVII i XVIII w. W 1730 r. majątek liczący 8000 mórg nabyła rodzina von Borne. W skład majątku do XX w. wchodziły założone w XVIII w. folwarki w Nierybnie i Równem. W 1814 r. majątek kupiła rodzina v. Ratz, i od tego czasu do połowy XIX w. właściciele zmieniali się czterokrotnie. W 1844 r. majątek nabył Ludwig Carl Gottlob von Klitzing i w rękach tej rodziny Studnica pozostawała do XX w. Około połowy XIX w. majątek liczył 7818 mórg ziemi, a w 1928 r. 2098 ha. W 1854 r. von Klitzingowie rozbudowali stary dwór i park. W tym czasie do wsi należało 1744 ha ziemi. Była tam również szkoła, kościół i 19 domów. W 4 ćw. XIX w. na południowym krańcu wsi założono nowy cmentarz, a pod koniec tamtego stulecia we wsi zbudowano stację kolejki wąskotorowej. W 1928 r. we wsi znajdowało się 9 większych gospodarstw chłopskich, liczących od 21 do 53 ha. W okresie międzywojennym po pd. zach. stronie wsi powstało kilka nowych zagród. W 1939 r. Studnica liczyła 346 mieszkańców. Po 1945 r. na bazie majątku ziemskiego utworzono PGR. Dwór rozebrano w latach 60-tych, po dawnym założeniu pozostał park i kilka budynków gospodarczych. We wsi pozostała zabudowa wiejska, oraz osiemnastowieczna wieża kościoła, nowy korpus kościoła wzniesiono od podstaw na pocz. lat 70-tych XX w. Dwa cmentarze wiejskie objęte zostały strefami K ochrony konserwatorskiej.

32. Ścienne jest wsią chłopsko dworską o metryce średniowiecznej. Średniowieczny kościół został przebudowany w XVI w. a następnie w wieku XVIII. Już od średniowiecza obok wsi istniał folwark należący zapewne do rodu von Wedel. W XVIII w. majątek został podzielony na 2 części, szlachecką i państwową, przy czym do połowy XIX w. istniał tylko jeden folwark. Drugi, usytuowany w niewielkiej odległości od pierwszego, założony został w 2 poł. XIX w. W 1884 r. pierwsza część majątku liczącego 1192,08 ha należała do Pani Diebelt z domu Lang. W tym okresie zespół folwarczny został znacznie rozbudowany. W 1928 r. właścicielem części A z folwarkiem w Lubomyślu, liczącym 710 ha , był dr. Dantz z Berlina. Zarządcą drugiego majątku (liczącego 64 ha) i folwarku stanowiącego własność państwa, był Ewald Vorpahl. W XIX w. rozbudowała się również wieś. W 2 poł. tamtego stulecia w obrębie zabudowy wiejskiej powstała szkoła i nowy cmentarz z kaplicą baptyistów, zbudowaną w 1867 r. Na początku XX w. założono nowy cmentarz, usytuowany 1,5 km na wsch. od kościoła, który w 1932 r. został przebudowany. W tym okresie we wsi znajdowało się 8 większych gospodarstw chłopskich liczących od 21 do 51 ha. W 1939 r. wieś liczyła 534 mieszkańców. Po 1945 r. na bazie majątków ziemskich utworzono PGR. Dwór z zespołu podworskiego został rozebrany, z dawnego założenia pozostała tylko siedziba zarządcy, park i kilka budynków gospodarczych. We wsi oprócz zabudowy wiejskiej przetrwał kościół, kaplica baptyistów i 3 cmentarze, objęte strefami K ochrony konserwatorskiej.

33. Wabnik było wybudowaniem założonym na pocz. XX w. Po 1945 r. zabudowa została doszczętnie zniszczona i rozebrana, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

34. Waliszewo jest miejscowością folwarczną, założoną w XIX w. przy drodze prowadzącej ze Storkowa do Drawska. Obok głównej osady istnieje tu jeszcze kolonia, złożona z kilku zagród. W 1890 r. folwark składał się z domu mieszkalnego i 2 budynków gospodarczych ustawionych przy kwadratowym dziedzińcu. Po obu jego stronach stało też 11 oddalonych od siebie zagród, przeważnie 2 i 3 budynkowych.

35. Wierzchucice są kolonią założoną przed połową XIX w. na gruntach majątku ziemskiego w Ściennem, na zachód od Storkowa Dolnego. W 1890 r. na terenie tym istniało ok. 20 zagród, znacznie od siebie oddalonych i usytuowanych przy kilku drogach, łączących się ze Storkowem Dolnym, oraz cmentarz. W 1928 r. były tu 2 większe gospodarstwa chłopskie liczące 24 i 61 ha ziemi.

36. Zamczysko było osadą folwarczną, założoną w XVIII w. w pobliżu dawnego grodziska słowiańskiego. W 1890 r. zabudowa tej miejscowości składała się z dworu i dwóch budynków gospodarczych ustawionych wokół prostokątnego dziedzińca. Po pln. stronie dworu rozciągał się park z alejami biegnącymi wokół grodziska. Zespół zaznaczony był jeszcze na mapie z 1966 r. Jego zabudowa została jednak doszczętnie zniszczona i rozebrana, do chwili obecnej nie zachował się żaden z jej elementów.

10.5. Niematerialne wartości kulturowe

1. Zerwanie tradycji lokalnej związane jest z pełną wymianą ludności po 1945 roku. W tym czasie nastąpiła zmiana lub powrót do słowiańskich korzeni nazewnictwa topograficznego i osadniczego, sytuacja ta nie sprzyja kontynuacji wielowiekowych tradycji historycznych. Wraz z pamięcią dawnych mieszkańców odeszły przekazy związane z tradycją historyczną. Świadomość dawnych traktów handlowych, barwnego życia właścicieli majątków odeszła wraz z niemieckojęzycznymi mieszkańcami. Wskazane jest podkreślenie odmienności historycznej gminy, jej związków z Pomorzem Zachodnim i średniowiecznymi oraz nowożytnymi tradycjami.

2. W obecnym okresie giną liczne tradycyjne zajęcia związane z rolnictwem i lokalnym przetwórstwem, niepotrzebne budynki gospodarcze popadają w ruinę. Ze względu na wartość, jaką niekiedy przedstawiają, wskazane jest utrzymywanie nazw budynków i miejsc po nich w dokumentach administracyjnych.

10.6. Ocena wartości kulturowych gminy

1. Największymi miejscowościami na terenie gminy jest 6 wsi o metryce średniowiecznej. W czterech wioskach: Ciemniku, Linówku, Storkowie i Studnicy, czytelne są plany owalnic, przy czym pierwotne rozplanowanie, z uwagi na nowożytnie przekształcenia, przetrwały we fragmentach. Dwie pozostałe większe miejscowości, to jest Czertyń i Ścienne rozplanowane są w formie ulicówek. W obu przypadkach zabudowę wiejską tworzą wolnostojące zagrody usytuowane wzdłuż dróg i ustawione w zwartych skupiskach. Wioski kolonizacyjne: Granica, Waliszewo, Wierzchucice, wyróżniają się charakterystyczną dla tego typu osadnictwa zabudową rozproszoną, złożoną z kilku lub kilkunastu zagród znacznie od siebie oddalonych, połączonych jedynie drogami. Folwarki i wybudowania zakładane były najczęściej w formie kilku-budynkowych zespołów z dziedzińcami gospodarczymi posadowionych wśród lasów lub pól uprawnych.

2. W zabudowie wiejskiej pochodzącej w większości z przełomu XIX i XX w., oraz z 1 połowy XX w., przeważają budynki ceglane, wzniesione z cegły ceramicznej i silikatowej na ogół otynkowane, parterowe o skromnych formach. Ustawione względem dróg przeważnie kalenicowo, poprzedzone są przedogródkami. Ze starszej zabudowy, sięgającej początków XIX w., a wzniesionych w konstrukcji ryglowej, przetrwało zaledwie kilka domów mieszkalnych np. we wsi Ścienne i Ciemnik. Budynki gospodarcze, stodoły i obory, raczej niewielkie, w wielu przypadkach wzniesione są z lupanych glazów narzutowych. Większymi budowlami są kościoły i zespoły zabudowań podworskich. Kościoły znajdują się tylko w 6 najstarszych wioskach gminy. Wznoszone od czasów średniowiecza w konstrukcji ryglowej, były wielokrotnie przebudowywane, a ich obecne formy pochodzą w większości z XIX i XX w., za wyjątkiem drewnianych, barokowych wież zachowanych w kościele w Czertyniu i Studnicy. Na parcelach przykościelnych znajdowały się

cmentarze, po których pozostały tylko miejsca usytuowania i zieleń. W 10 miejscowościach zachowały się cmentarze ewangelickie zakładane od 2 poł. XIX w. poza obrębem zabudowań wiejskich. Z kilkunastu zespołów podworskich i folwarcznych istniejących przed 1945 r. w całości przetrwały tylko zespoły w Storkowie, Mialce i w Sciennem, przy czym w tej ostatniej miejscowości w zespole brakuje dworu, zburzonego po 1945 r. W innych miejscowościach, jak w: Czertyniu, Linówku, Studnicy, zachowały się tylko fragmenty zabudowy oraz parki, natomiast z kilku innych jak: w Ciemniku, Rybionku, Storkowie Dolnym i Ostrowiu, przetrwały tylko parki. Prawie wszystkie zespoły, łącznie z parkami są bardzo zaniedbane. Wyjątkiem jest tu największy i najlepiej zachowany zespół w Storkowie.

3. Z innych zespołów i budowli typu przemysłowego lub użytkowego, na terenach wiejskich pozostał 1 młyn, jedna leśniczówka, 2 remizy, 3 szkoły, o skromnych formach z początku XX w. Drogi główne na terenie gminy mają nawierzchnię asfaltową. Drogi lokalne o nawierzchni utwardzonej, z fragmentami bruków, są bardzo zaniedbane, obecnie w większości nie przejezdne. W obsadzeniach dróg, na ogół mieszanych, przeważają dęby, kasztanowce i jesiony.

10.7. Zagrożenia środowiska kulturowego i krajobrazu

1. Ochrona zabytków położonych na terenie wsi oraz towarzyszącej im zieleni zabytkowej – parków, cmentarzy i obsadzeń dróg, stała się obecnie jedną z najtrudniejszych dziedzin konserwatorskich. Czynniki, które decydują o możliwościach przetrwania większości zabudowy wiejskiej mają zdecydowanie negatywny charakter. Podstawowym zagrożeniem jest niedostosowanie istniejącego zasobu do dzisiejszych wzorców kulturowych i cywilizacyjno-technicznych. Brak jest ekonomicznego i funkcjonalnego uzasadnienia do eksploatacji wielu obiektów gospodarczych i produkcyjnych. Brak też środków u właścicieli na remonty generalne, a nawet bieżące, co przy niedostatkach lokalnych warsztatów rzemieślniczych, znających tradycyjne technologie budowlane utrudnia możliwie tanie utrzymanie budynków. Zagrożeniem jest ekspansywna reklama nowoczesnych materiałów i detalu budowlanego, którego użycie dewaloryzuje skromne i jednorodne kompozycje zabudowy oraz może prowadzić do pogorszenia stanu technicznego obiektów. Brak wiedzy i wrażliwości wśród elit wiejskich, radnych gminnych, nauczycieli i mieszkańców z cenzusem wiedzy fachowej powoduje działania zbędne lub wręcz szkodliwe. Do podstawowych zagrożeń dla krajobrazu należy zaliczyć:

- wtórne podziały własności;
- zmiany sposobu użytkowania terenów (intensywna gospodarka rolna, rybna i sadownicza);
- powstawanie zabudowy jednorodzinnej według bardzo zróżnicowanych projektów na zbyt małych działkach, bez stosowania komponowanej zieleni, mogącej ograniczać negatywne ekspozowanie nowych form architektonicznych;
- powstawanie osiedli rekreacyjnych bez projektów urbanistycznych, pozbawionych kompozycji i odpowiednich przestrzeni publicznych;
- znaczna liczba różnych obiektów tymczasowych: kiosków, pawilonów, garaży, magazynów i wiat;
- nieprzemysłane krajobrazowo lokalizowanie farm elektrowni wiatrowych.

2. Do czynników bezpośrednio zagrażających zachowaniu historycznej (powstałej do 1945 r.) zabudowy należą współczesne metody modernizacji i adaptacji polegające na:

- powiększaniu i wymianie okien oraz powiększaniu wrót i wymiana ich stolarki z naruszeniem zasad pierwotnych podziałów i kompozycji na elewacji;
- ocieplaniu budynków i związaną z tym likwidacją wystroju ceglanego i tynkowego, a w przypadku konstrukcji szkieletowej przyspieszanie jej destrukcji biologicznej;
- wymianie pokryć dachowych i upraszczaniu geometrii dachów;
- adaptacjach zabudowy gospodarczej, bez profesjonalnych opracowań projektowych;
- fragmentarycznym tynkowaniu i malowaniu elewacji;
- likwidacji tradycyjnych (drewnianych, murowanych i kamiennych) ogrodzeń i płotów na rzecz betonowych prefabrykatów czy systemowych rozwiązań metalowych;
- likwidacji brukowanych nawierzchni podwórz;
- rozbudowa układów przestrzennych poprzez dodawanie dobudówek, garaży i wiat.

3. Zagrożone są relikty osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, położone w granicach miasta i wsi oraz na jego peryferiach. Przypadkowe lokalizacje nowych siedlisk i zabudowy rekreacyjnej, intensywna uprawa rolna i melioracje a

także zalesienia mogą skutecznie zniszczyć zawartą w strukturach ziemnych wiedzę o dziejach najstarszych, o których nie wspominają źródła pisane. Zagrożone są również zespoły zabytkowej zieleni. Dla licznych jeszcze obsadzeń dróg nadal zagrożeniem mogą być metody ich modernizacji, choć jako podstawowe zagrożenie należy wskazać brak regularnej pielęgnacji i planowego uzupełniania ubytków. Wszystkie zachowane parki są zaniedbane i pozostawione własnemu losowi, dziczeją zatracając pierwotny charakter mający tworzyć w naturalnym krajobrazie tło kolorystyczne i oparcie przestrzenne dla terenów osadniczych. Podobnie cmentarze zabytkowe dla których szacunek wpisany jest w naszą kulturę, na terenie całej gminy są w bardzo złym stanie, tylko nieliczne z nich posiadają fragmentarycznie zachowane ogrodzenia, a obsadzenia wzdłuż ich granic, z powodu braku jakiegokolwiek pielęgnacji rzadko pozostają czytelne. Nieliczne obiekty architektoniczne oraz krzyże, nagrobki i mogiły czy pomniki ofiar I wojny światowej są zdewastowane, rozgrabione, a czytelność układu kompozycyjnego całości cmentarza praktycznie jest czytelna na nielicznych obiektach. Miejsca te nie są również w żaden sposób opisane, drogi do nich prowadzące są zarośnięte, nieczytelne w terenie lub zgoła niedostępne publicznie. Zagrożeniem dla walorów komponowanej zieleni mogą być również nieprofesjonalnie prowadzone nasadzenia, z naruszeniem warunku utrzymywania składu gatunkowego przy uzupełnianiu ubytków oraz stosowania nasadzeń np. z egzotycznych drzew ozdobnych lub szpilkowych w miejscach, na terenach, i w rejonie obiektów architektonicznych, gdzie może dojść do unieczystnienia pierwotnej, zamierzonej kompozycji projektowej.

Uwaga: Uwarunkowania ochrony środowiska kulturowego zostały przedstawione na rysunku studium nr 2: „Uwarunkowania i kierunki ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego”.

11. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNE I SYSTEM OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW

1. W końcu 2014 r. miasto Ińsko zamieszkiwało 2035 osób, natomiast tereny gminy 1623 osób. Daje to łączną liczbę 3658 mieszkańców. Odpowiednie dane dotyczące dynamiki liczby ludności gminy w siedmiu latach przedstawia się poniżej:

Tabela 14. Liczba mieszkańców miasta i gminy w latach 1996-2014

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2011	2014
Liczba mieszkańców	3591	3624	3601	3604	3601	3619	3658

2. Z zamieszczonych wyżej danych wynika, że gminę cechuje zauważalny, bardzo powolny wzrost liczny ludności, przy czym w ostatnich latach liczba mieszkańców obniżyła się.

3. Dominującą grupę ludności tak miasta jak i gminy stanowi grupa produkcyjna, jest to odpowiednio 62% ludności miasta i 53% ludności gminy. Drugą co do wielkości jest grupa przedprodukcyjna, która w mieście wynosi 25% a na terenach wiejskich 28% ogółu ludności. Najmniej liczna jest grupa poprodukcyjna, która w mieście stanowi 13%, a w gminie 19% ogółu ludności. Struktura ta jest zbliżona do średniej krajowej, wskazać przy tym należy, że także i tutaj zachodzą procesy starzenia się ludności w analogiczny sposób jak dla wielu regionów Polski, w tym i Województwa Zachodniopomorskiego. Uwarunkowania te stwarzają one nowe specyficzne potrzeby związane z rozwojem systemu opieki zdrowotnej i społecznej oraz przynoszą istotne zmiany dla funkcjonowania systemu oświaty.

4. Zgodnie z prognozami demograficznymi wzrasta udział grupy produkcyjnej, co wiąże się z problemami związanymi z zapewnieniem im zatrudnienia. Problem ten będzie narastał, tak więc stwarzanie warunków dla zapewnienia możliwie największej ilości miejsc pracy powinno stać się jednym z podstawowych zadań gminy. Już od kilku ostatnich lat obserwuje się tu wzrastającą stopę bezrobocia. Jest to zjawisko wywołane nie tylko wskutek wzrostu liczny ludności w wieku produkcyjnym, poprzez dorastanie grupy wiekowej pokolenia z przelomu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. Drugą ważną przyczyną jest postępujący proces zalamywania się rynku pracy w rolnictwie. Upadek licznych na terenie gminy Państwowych Gospodarstw Rolnych pogłębia to zjawisko. Brak pracy w miejscu zamieszkania skłania do szukania jej w większych ośrodkach osadniczych, a co za tym idzie- migracje.

5. System obsługi mieszkańców miasta i gminy należy uznać za wystarczający pod względem struktury podstawowych usług w poszczególnych ich sferach, zlokalizowanych przede wszystkim w mieście, ale często niezadowolający jeśli chodzi o stan techniczny obiektów i standard ich wyposażenia. Jeszcze mniej korzystną względem sytuacji wykazują ośrodki osadnicze terenu gminy. Stosunkowo niewielka powierzchnia gminy, zapewniająca dobrą dostępność ośrodka gminnego z najdalszych nawet części gminy jest zatem bardzo korzystną okolicznością.

6. W sferze oświaty i wychowania gmina zapewnia swoim obywatelom podstawowy poziom edukacji. Posiadane przez nią obiekty pełniące tą funkcję pozostają, po przeprowadzonej ostatnio modernizacji, w dobrym stanie technicznym. Obiekty, położone w Ińsku, obsługują tereny całej gminy. Taki zcentralizowany system w przypadku małej powierzchniowo gminy jest wydajny i korzystny ekonomicznie, część uczniów zamieszkujących tereny wiejskie jest dowożona do szkoły na koszt gminy. Do obiektów oświaty na terenie gminy należą:

- Placówki wychowania przedszkolnego - Punkt TPD Ińsko.
- Punkty TPD przy świetlicach wiejskich 4 sztuki.
- Centrum oświatowe – szkoła podstawowa i gimnazjum.

7. W sferze ochrony zdrowia i opieki społecznej funkcjonują na terenie miasta pięć podmiotów, obejmujące zasięgiem swojego działania również teren gminy. Są to dwa prywatne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Ińsku, Indywidualna praktyka stomatologiczna oraz apteka „Granulka” s.c. i apteka „Ina” s.c. W ZOZ zatrudnieni są lekarze specjaliści następujących dziedzin: pediatra, internista oraz stomatolog.

8. W sferze sportu i rekreacji gmina dysponuje salą gimnastyczną przy szkole podstawowej. Oprócz tego w mieście znajduje się ośrodek sportowy wyposażony w pełno wymiarowe boisko piłkarskie z szatnią i parkingiem oraz boisko typu Orlik w mieście Iłsko.

9. W sferze usług administracji zasadniczą rolę pełni Urząd Gminy i Miasta w Iłsku. Znajduje się tu także Urząd Pocztowy. Gmina dysponuje także własnym posterunkiem policji, Posterunkiem Energetycznym oraz przedstawicielstwem Banku Spółdzielczego w Goleniowie, i agencją PKO BP.

10. Istotną rolę w życiu miasta i gminy spełnia kościół katolicki, którego głównym obiektem jest murowany kościół parafialny w Iłsku. Na terenie gminy znajduje się ponadto sześć innych kościołów filialnych, będących częściami trzech parafii, położonych na terenie gminy i poza nią:

- kościoły w Storkowie i Studnicy na terenie parafii Storkowo;
- kościół w Linówku należący do parafii w Długim;
- kościoły w Ciemniku, Czertyniu i Ściennym należące do parafii w Iłsku

11. Iłsko i okoliczne miejscowości zamieszkuje również grupa grekokatolików, która ma swój kościół w Iłsku.

12. UKŁAD OSADNICZY I WARUNKI ZAMIESZKIWANIA

12.1. Układ osadniczy miasta i charakterystyka warunków zamieszkiwania

1. O obecnym układzie przestrzennym miasta decyduje w znacznym stopniu jego historyczny rozwój, przedstawiony w rozdziale 10. Głównymi elementami struktury przestrzennej miasta jest jego historyczna część, leżąca pomiędzy południowym brzegiem jeziora Ińskiego a linią kolei wąskotorowej oraz powstałe w późniejszym czasie tereny zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, usytuowane w zachodniej części miasta pomiędzy odnogami drogi wojewódzkiej nr 151, oraz nad południowo- wschodnim brzegiem jeziora. W historycznej części miasta ulokowane są główne funkcje usługowe miasta, zajmujące parterowe części budynków oraz obiektów wolnostojących. Zabudowa mieszkaniowa wolnostojąca koncentruje się na obrzeżach miasta.

2. Zabudowę mieszkaniową miasta charakteryzują następujące dane statystyczne:

- ogólna ilość mieszkań – 1316;
- przeciętna powierzchnia mieszkań – 69,6 m²;
- liczba wypłacanych dodatków mieszkaniowych – 203;
- liczba lokali socjalnych – x.

3. Na skutek zniszczeń dokonanych podczas II Wojny Światowej zabudowa śródmiejska wykazuje znaczne ubytki, sięgające 40% ogólnej powierzchni terenu starego miasta. Znaczną część pozostalej w centralnej części miasta zabudowy pochodzi sprzed 1945 r., dają się zauważyć wieloletnie zaniedbania w sferze remontów i konserwacji tych budynków. Mimo to podejmowane są przez gminę działania na rzecz poprawy tego stanu: w ostatnich latach 15 budynków komunalnych zostało wyposażonych w termoizolację, nowe okna, drzwi oraz system ogrzewania. Podejmowane działania na rzecz rozwiązania problemów mieszkaniowych mniej zamożnych rodzin nie są wystarczająco skuteczne, gdyż rynkowe ceny mieszkań ciągle pozostają barierą dla wielu mieszkańców, a szczególnie dla młodych rodzin.

4. Najmocniej rozwijającą się w ostatnich latach częścią miasta jest osiedle domów jednorodzinnych i letniskowych w zachodniej części miasta, położone nad południowo wschodnim brzegiem jeziora Ińskiego. W tym zespole zabudowy, obok domów mieszkalnych znaczny udział mają domy letnie, budowane przez ludzi zamieszkałych na co dzień poza granicami gminy, uzupełnieniem tej zabudowy są obiekty wypoczynku i rekreacji – domy wczasowe i campingi.

12.2. Wiejskie układy osadnicze

1. Zabudowa gminy koncentruje się w obrębie siedemnastu miejscowości, położonych w siedmiu sołectwach. Przeważają wsie o łańcuchowym charakterze zabudowy w formie wsi ulicowych i wielodrożnic. Występują też wsie powstałe wokół dawnych majątków ziemskich o zabudowie ulicowej lub rozproszonej, a także nieliczne kolonie o swobodnym, rozproszonym układzie. W ich obszarze wyraźnie dominuje zabudowa pochodząca sprzed II wojny światowej. Zabudowa ta na ogół zaspokaja obecne wymagania pod względem potrzebnej do życia i działalności gospodarczej powierzchni i kubatury, wymaga jednak w wielu przypadkach modernizacji.

2. Nowymi elementami w krajobrazie gminy, których pojawienie się należy wiązać ze zmianami, jakie miały ostatnio miejsce w zmianie użytkowania gruntów rolnych, są skupiska zabudowy rekreacyjnej nad brzegami jezior oraz wprowadzanie wtórnych podziałów nieruchomości dla realizacji tych funkcji. Wprowadzanie istotnych zmian w otoczeniu jezior, znajdujących się na terenach Ińskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny bez opracowania dla tych terenów planów miejscowych prowadzi do degradacji lokalnego krajobrazu. Zjawisko to należy uznać za jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla przyrody i krajobrazu, związanych z jej rozwojem przestrzennym.

13. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z ROZWOJEM STRUKTURY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ

13.1. Uwarunkowania rozwoju produkcji i usług

1. Podstawowym problemem warunkującym rozwój gospodarczy miasta i gminy jest powstrzymanie znacznego spadku liczby miejsc pracy, jaki dokonał się tu w ostatnich latach. Obecnie obszar gminy zaliczany jest do terenów zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, wynikającym przede wszystkim ze zmniejszenia się ilości miejsc pracy w rolnictwie. Zapewnienie zatrudnienia w innych działach gospodarki jest jedną z szans na zmianę tej sytuacji. Tempo tworzenia nowych miejsc pracy mimo podejmowanych w ostatnim czasie znacznych inwestycji nie jest w pełni zadowalające.

2. Główne przedsiębiorstwa, działające na terenie gminy to:

- POMERANIAN TIMBER S.A.;
- Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A.;
- Ińskie Centrum Rybactwa sp. z o.o.;
- Zakład produkcji węgla drzewnych - "Gryfskand" Sp. z o.o.

3. Znaczny udział w produkcji na terenie gminy ma przemysł wydobywczy. Na terenie zakładu przerobczego, będącego częścią kopalni, pozyskuje się kruszywa o różnej granulacji, od żwirów do piasków, mających zastosowanie przede wszystkim w budownictwie. Zależą one w obrębie złóż: „Ciernik”, „Ińsko”, „Storkowo”, „Studnica I” oraz „Studnica II”, z których w eksploatacji, prowadzonej przez Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A., znajduje się obecnie wyłącznie złoża w Storkowie.

4. Szczególnym typem usług pełnionych na terenie miasta i gminy są usługi komunalne. Pełnią je na terenie gminy trzy przedsiębiorstwa:

- Posterunek Energetyczny w Ińsku;
- Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych w Nowogardzie sp. z o.o., obsługujące miejską oczyszczalnię ścieków oraz Stację Wodociagową;

13.2. Uwarunkowania rozwoju produkcji rolnej i leśnej

1. Rolnicza działalność produkcyjna mimo załamania się koniunktury dla tej gałęzi gospodarki zajmuje bardzo ważne miejsce w strukturze dochodów mieszkańców miasta i gminy. Decyduje o tym znaczący, około 45% udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gminy. Zajmują one łącznie 6754 ha. Dominujący udział w strukturze agrarnej gminy mają grunty orne, zajmujące powierzchnię 4712 ha, łąki zajmują 1233 ha, pastwiska – 792 ha. Najmniejszą powierzchnię zajmują sady - tylko 17 ha. Strukturę agrarną gminy z uwzględnieniem podziału na poszczególne użytki obrazuje poniższa tabela.

Tabela 15. Struktura agrarna gminy według danych z 2013 r.

Rodzaj użytku	Powierzchnia ogólna użytku	% powierzchni ogólnej gminy
grunty orne	4712	31%
łąki	1233	8%
pastwiska	792	5%
sady	17	-
lasy	5911	39%
wody	1099	7%
inne	1337	10%

2. Struktura gospodarstw i ich wielkość zmieniła się na terenie gminy w zasadniczy sposób. Umocnił się tu sektor prywatny, a grunty i obiekty dawnych Państwowych Gospodarstw Rolnych objęli częściowo indywidualni właściciele lub dzierżawcy. Wiele z nich pozostaje jednak ciągle niewykorzystanych. W gminie działa obecnie 280 gospodarstw, ich średnia powierzchnia wynosi 13,37 ha. Najwięcej jest gospodarstw małych, mieszczących się w przedziale od 1 do 5 ha

(stanowią one łącznie około 58% wszystkich gospodarstw). Znaczny jest też udział gospodarstw o średniej wielkości w przedziale od 5 do 20 ha (stanowią one łącznie 32% wszystkich gospodarstw). Gospodarstwa duże, o średniej wielkości powyżej 20 ha, a więc te o najkorzystniejszej pod względem współczesnych uwarunkowań powierzchni stanowią zaledwie 10% wszystkich gospodarstw, z czego tych naprawdę dużych (o powierzchni 50 ha i większej) stanowią zaledwie 1% całości.

3. Istotnym czynnikiem wpływającym na poziom produkcji rolniczej jest jakość gleb. Gmina dysponuje glebami o średniej i słabej jakości i przydatności pod względem rolniczym. Są one zróżnicowane pod względem bonitacyjnym, występują tu przede wszystkim gleby klas IVa, IVb i gleby III klasy stanowiące dość niski odsetek powierzchni.

4. Lasy stanowią 39% powierzchni gminy. Oprócz niewielkiego udziału własności prywatnej, głównym ich zarządcą jest Administracja Lasów Państwowych - Nadleśnictwa Dobrzany i Łobez. Na terenach leśnych prowadzona jest gospodarka zgodnie z ustaleniami planów urzędziowych, które w zasadzie na całej powierzchni gminy uwzględniają ustalenia planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego.

13.3. Uwarunkowania rozwoju rekreacji i turystyki

1. Walory turystyczne gminy są przede wszystkim pochodną dużych wartości jej środowiska przyrody i krajobrazu. Duży udział w powierzchni gminy lasów, jezior, czystość ich wód oraz niski poziom uprzemysłowienia stwarzają dobre warunki do rozwoju turystyki pobytowej i krajoznawczej. Walory te wykorzystywane są w bardzo jeszcze wąskim zakresie w stosunku do potencjału gminy. W końcu 2000 r. gmina dysponowała 384 miejscami noclegowymi, udostępnionymi przez hotel oraz przez pensjonaty i kwatery prywatne. Większość tych miejsc jest udostępniana w sezonie letnim, tylko na 81 z nich można liczyć przez okres całego roku. Do głównych obiektów turystycznych na terenie gminy należą:

- Ośrodek Wypoczynkowy PRB „Maxbud”;
- Ośrodek Wypoczynkowy „Promyk”;
- Ośrodek wypoczynkowy „Wisola”.

2. Uzupełnieniem bazy noclegowej gminy dla potrzeb obsługi ruchu turystycznego jest jej zaplecze gastronomiczne. Na terenie gminy tę sferę działalności reprezentują, poza sezonowo czynnymi barami w innych miejscowościach, głównie obiekty w Ińsku, a są to:

- Restauracja „Srebrna Rybka”;

3. Charakterystycznym dla terenów gminy uzupełnieniem bazy turystycznej jest prywatna zabudowa rekreacyjna. Jej największe skupiska występują w miejscowościach: Ińsko, Wirzchowice i Ścienne. Zabudowa ta generalnie koncentruje się w otoczeniu jezior, również w innych miejscowościach gminy. Niestety jej charakter i standard nie mogą być oceniane zawsze pozytywnie, w niektórych tylko przypadkach są to obiekty całorocznie użytkowane, o dobrej jakości architekturze.

4. Obok turystyki pobytowej gmina ma dobre warunki do rozwoju innych aktywnych form wypoczynku. Duże powierzchnie wodne, w szczególności największego z jezior- Ińskiego, sprzyjają rozwojowi sportów wodnych, głównie żeglarstwa, przejrzystość wód oraz zróżnicowanie morfologii dna jeziora sprawia, że jest ono atrakcyjnym celem dla amatorów nurkowania. Wysoki stopień czystości wód w jeziorach i kanale Iny gminy powoduje, że są one celem przyjazdów licznej rzeszy amatorów wędkarstwa. Tereny Ińskiego Parku Krajobrazowego, ze względu na swoje wysokie walory przyrodnicze, florystyczne i faunistyczne są celem wypraw dla ludzi o rozwiniętych zainteresowaniach przyrodniczych. Miasto dysponuje ogólnodostępnym kąpieliskiem wyposażonym w wypożyczalnię sprzętu pływającego.

5. Tereny gminy cechuje duża ilość malowniczo poprowadzonych dróg, co prawda o dość niskim standardzie, ale także o niskim obciążeniu ruchem samochodowym. Stwarza to one możliwość wykorzystania ich jako szlaków rowerowych, tras spacerowych oraz tras do wędrowek konnych. Gmina dysponuje rozbudowanym systemem wydzielonych i

oznakowanych w terenie szlaków rowerowych przebiegających wzdłuż dróg gminnych, przez jej tereny przebiegają również trzy szlaki piesze:

- szlak zielony „Wzniesienia Moreny Czołowej” prowadzący przez Pojezierze Iłskie od Cieszyna Łobeskiego do Choszczyna; na terenie gminy przebiega przez wzniesienie Głowacz, otoczenie jeziora Iłskiego oraz miejscowość Ciemnik;
- szlak niebieski „Błękitny Szlak Pojezierza Iłskiego” prowadzący przez wzniesienia morenowe Pojezierza, na terenie gminy przechodzi przez tereny miasta Iłsko, następnie wzdłuż brzegów jeziora oraz przez osady Piaszczyste i Granica;
- szlak czarny „Szlak na Głowacz”, prowadzący na najwyższe wzniesienie na terenie gminy, znajdujące się w obszarze Iłskiego Parku Krajobrazowego.

14. UWARUNKOWANIA ROZBUDOWY UKŁADU KOMUNIKACJI

1. Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą siecią drogową, którą tworzą, obok drogi krajowej przebiegającej przez fragment kompleksu leśnego w północno zachodniej części gminy w kierunku Węgorzyna (bez połączenia z jej terenami w postaci drogi podrzędnej), drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Sieć ta zapewnia w dostatecznym stopniu możliwość przemieszczania się pomiędzy miejscowościami w gminie, ale charakteryzuje się, z wyjątkiem odcinków dróg wojewódzkich, średnim lub niskim standardem technicznym. Podstawowy układ komunikacyjny obszaru miasta i gminy tworzą:

- droga krajowa- 2 km;
- drogi wojewódzkie- 21 km;
- drogi powiatowe- 40 km;
- drogi gminne o utwardzonej nawierzchni- 41 km.

2. Odcinek drogi krajowej nr 20 Stargard Szczeciński- Drawsko Pomorskie ma znaczenie regionalne, kumuluje się na niej większość tranzytowego ruchu kołowego, nie posiada on na większości swego przebiegu utwardzonych poboczy. Najwięcej miejsc potencjalnych kolizji z lokalnym ruchem kołowym występuje na skrzyżowaniach z drogami niższych kategorii. Droga ta przebiega przez północno- wschodni fragment gminy i nie ma większego wpływu na przemieszczanie się w jej obrębie.

3. Przez gminę przebiega odcinek drogi wojewódzkiej nr 151. Stanowi ona trzon gminnego systemu komunikacji kołowej, przenoszący znaczną część lokalnego ruchu tranzytowego w gminie i jej otoczeniu w kierunku północ- południe. Stan techniczny odcinka przebiegającego przez gminę można określić jako średni, dysponuje one stosunkowo dobrej jakości utwardzoną nawierzchnią.

4. Drogi powiatowe o numerach: 41538, 41545, 41547, 41550, 41551, 41557, 41559, 41560, 41566, 41573 rozprowadzają ruch lokalny na terenie całej gminy. Wszystkie dysponują utwardzonymi nawierzchniami, niektóre ich odcinki znajdują się jednak często w złym stanie technicznym. Drogi gminne odgrywają największą rolę w przenoszeniu lokalnego ruchu pojazdów we wszystkich miejscowościach. Całość ich przebiegu w obrębie terenów zabudowanych miejscowości posiada utwardzaną nawierzchnię, część odcinków poza terenami zabudowanymi jest drogami gruntowymi. Oprócz dróg o nawierzchni bitumicznej i gruntowej, pewną ilość stanowią dawne folwarczne drogi brukowane. Ich standard i stan techniczny jest zatem zróżnicowany.

5. Przez tereny gminy przebiega nieczynna, wąskotorowa linia kolejowa, nie mająca obecnie żadnego znaczenia dla przenoszenia ruchu osobowego i towarowego ze względu na znaczny stopień dekapitalizacji obsługujących ją urządzeń. Jednak zachowane elementy torowiska oraz urządzeń towarzyszących (budynków stacyjnych, peronów i bocznic) stanowią potencjał do wykorzystania linii w przyszłości dla potrzeb obsługi ruchu turystycznego, w oparciu o zachowany tabor, znajdujący się w depozycie lokomotywowni w Stargardzie Szczecińskim.

6. Gmina Ińsko jest położona na trasie licznych oznakowanych szlaków rowerowych, przebiegających przez Pojezierze Ińskie, Drawskiego oraz Wysoczyznę Łobeską. Na terenie gminy przebiegają odcinki trzynastu tras, poprowadzonych przede wszystkim wzdłuż brukowanych i gruntowych dróg gminnych w granicach Ińskiego Parku Krajobrazowego.

15. UWARUNKOWANIA ROZBUDOWY SIECI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

15.1. Zaopatrzenie w wodę

Tereny gminy i położone w ich centrum miasto ma dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę. Dociera ona za pośrednictwem zbiorowych systemów do większości mieszkańców. Ujęcia wody i hydrofornie znajdują się łącznie w ośmiu miejscowościach. Nie wszystkie posiadają jednak stacje uzdatniania wody. Ujęcia te zostały wybudowane przez dawne PGR i są jednym z pozytywnych przykładów ich działalności. Własne ujęcia wody posiadają następujące miejscowości:

- Ciemnik, z ujęciem złożonym z dwóch studni głębinowych, pobór wody z tego ujęcia wynosi 20 m³/d; woda z niego zaopatruje ponadto mieszkańców Czertynia i Gronówka; część sieci wymaga wymiany;
- Granica, z ujęciem złożonym z dwóch studni głębinowych, pobór wody z tego ujęcia wynosi 20 m³/d; w jednej z nich występuje zanik wody; sieć wymaga wymiany;
- Ińsko, z ujęciem wyposażonym w studnię głębinową, pobór wody z tego ujęcia wynosi 50 m³ /d; ciśnienie stabilizuje wieża ciśnień o pojemności 260 m³; ujęcie to zaopatruje w wystarczającym stopniu mieszkańców miasta, wymaga jednak modernizacji niektórych obecnie działających, ale znajdujących się w gorszym stanie technicznym, elementów sieci;
- Linówko, z ujęciem wyposażonym w dwie studnie głębinowe; pobór wody z tego ujęcia wynosi 50 m³/d; sieć wymaga wymiany;
- Miałka, z ujęciem wyposażonym w studnię głębinową; pobór wody z tego ujęcia wynosi 15 m³/d; sieć wymaga wymiany;
- Storkowo, z ujęciem wyposażonym w studnię głębinową; pobór wody z tego ujęcia wynosi 15 m³/d; sieć wymaga wymiany w części zbudowanej z rur azbestowo- cementowych;
- Studnica, z ujęciem wyposażonym w studnię głębinową; pobór wody z tego ujęcia wynosi 15 m³/d; sieć znajduje się w stosunkowo dobrym stanie technicznym;
- Ścienne, z ujęciem wyposażonym w dwie studnie głębinowe; pobór wody z tego ujęcia wynosi 20 m³/d; sieć wymaga wymiany;

15.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków

1. Gmina posiada na swoim terenie jedną oczyszczalnię ścieków, w Ińsku plus rozszacznik, zarządzane i obsługiwane przez Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych w Nowogardzie, posiadające swój zakład w Ińsku. Największa, najnowocześniejsza i najbardziej wydajna jest mechaniczno- biologiczna oczyszczalnia ścieków, oddana do użytku w 1999 r. w Ińsku, położona jest w południowej części terenów miasta. Podstawą jej funkcjonowania jest moduł Bioblok PS-400, którego wydajność wynosi 1500 m³/d. Ścieki dostarczane są do niej za pośrednictwem magistralnej sieci kanalizacyjnej, grawitacyjnej i wspomaganej przepompownią ścieków. System ten zapewnia skanalizowanie większości terenów zainwestowanych miasta.

2. Oczyszczalnia w Ściennym, zbudowana przy zabudowaniach dawnych PGR zapewnia obsługę w zakresie usuwania i unieszkodliwiania ścieków około 60% mieszkańców wsi, jaką stanowi zespół zabudowy blokowej w pobliżu dawnego PGR. Dzienny zrzut ścieków wynosi do 35 m³/d, ścieki za pośrednictwem osadnika trzcinowego i rowu melioracyjnego odprowadzane są do jeziora Kamienny Most.

3. Gmina nie dysponuje obecnie programem rozwoju infrastruktury dla usuwania ścieków. Wspólnie z gminami ościennymi prace nad wypracowaniem wspólnego programu usuwania u utylizacji tego typu odpadów. Od postępów w realizacji tej, lub alternatywnych koncepcji zależy pełne rozwiązanie problemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków.

15.3. Ciepłownictwo i gazownictwo

1. Tylko mała część energii cieplnej, pozyskiwanej na terenie miasta i gminy pochodzi z kotłowni opalanych węglem. Dlatego dokuczliwa, niska emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, odczuwalna niegdyś na terenie miasta przy bezwietrznej pogodzie nie jest już zjawiskiem powszechnym. Zauważalna czasem niska emisja zanieczyszczeń z indywidualnych pieców centralnego ogrzewania polega na lokalnym zanieczyszczeniu powietrza gazami i pyłami będącymi produktami spalania w małych domowych piecach paliw o niskiej jakości, w szczególności pochodnych węgla. Pozostałe tereny gminy korzystają z małych domowych źródeł ciepła dla potrzeb ogrzewania. Kotłownie, opalane węglem wymagają modernizacji.

2. Gmina nie dysponuje dostępem do gazociągu, mogącym zapewnić dostawy gazu ziemnego dla potrzeb ogrzewania. Według opracowanej w 2000 roku koncepcji programowej gazyfikacji ma być ona zaopatrzona w gaz z gazociągami wysokiego ciśnienia Dn 150/100 Szczecin- Piła. Gaz miałby być rozprowadzany na terenie gminy gazociągami średnioprężnymi z koniecznością stosowania stacji redukcyjno- pomiarowych II stopnia. W gaz miałyby być zaopatrzone następujące miejscowości:

- Ińsko,
- Ścienne,
- Ciemnik,
- Czertyń,
- Linówko,
- Storkowo.

15.4. Elektroenergetyka

Obszar gminy jest zaopatrywany w energię elektryczną z trzema liniami wysokiego napięcia. Energia jest rozprowadzana siecią linii średniego napięcia i stacji transformatorowych, których liczba wynosi na całej gminy sześćdziesiąt sztuk. Bilans energetyczny jest korzystny, transformatory w większości miejscowości dysponują nadwyżką mocy. Wynika to głównie ze spadku zapotrzebowania na energię w miejscowościach, w których zaprzestali swej działalności PGR. Większość linii i urządzeń jest w dobrym stanie technicznym, dlatego też sieć energetyczna terenu gminy zapewnia zaopatrzenie w energię we właściwym zakresie tak pod względem obecnego jej użytkowania, jak i potencjalnego wzrostu poboru energii w najbliższej przyszłości.

15.5. Telekomunikacja

Większość obszaru gminy jest pokryta siecią telefoniczną TP S.A, zapewnia ona możliwość podłączenia wszystkich miejscowości terenu gminy. W równym stopniu jak gminna sieć telekomunikacyjna jest dostępna telefonia komórkowa. Całość obszaru gminy pokryta jest zasięgiem wszystkich dostępnych w tej chwili operatorów telefonii komórkowej GSM.

15.6. Gospodarka odpadami

Gmina nie dysponuje własnym składowiskiem śmieci. Śmieci są wywożone na wysypisko poza teren gminy.

16. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO- IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY

1. Tereny gminy, zainwestowane w niewielkim stopniu w porównaniu do ilości tu we wcześniejszych okresach zabudowy, mają znaczne możliwości rozwojowe. Istotny wpływ obok terenów zainwestowanych ma na to duży udział terenów otwartych, tj. gruntów rolnych i leśnych oraz zajmowanych przez wody powierzchniowe. Ich powierzchnia (na tle całkowitej powierzchni gminy i miasta – 12 105 ha), w podziale na poszczególne grupy użytków przedstawia się następująco:

użytki rolne – 5320 ha,

lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione – 5816 ha,

grunty pod wodami – 969 ha.

2. Gmina dysponuje mieniem komunalnym o powierzchni 117 ha, które może być powiększone o część gruntów pozostających ciągle we władaniu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Grunty te mogą być przeznaczone w dużej części na cele inwestycyjne, m.in. związane z rozwojem turystyki i rekreacji, te działki gospodarki wydają się być najbardziej rozwojowymi.

3. Na podstawie analizy poszczególnych elementów diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego oraz uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, gminę Ińsko można scharakteryzować w następujący sposób:

- ma ona atrakcyjne warunki położenia geograficznego;
- istnieje silny związek gminy z ośrodkiem powiatowym w Stargardzie Szczecińskim oraz wojewódzkim w Szczecinie;
- posiada ona wartościowe zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, których większość wchodzi w obręb terenów chronionych Ińskiego Parku Krajobrazowego;
- istnieje tu znaczny potencjał dla rozwijania turystyki oraz utrzymania wyspecjalizowanych form produkcji rolniczej, nie może to być jednak wiodąca gałąź lokalnej gospodarki;
- miasto odgrywa ważną rolę w systemie obsługi mieszkańców gminy i będzie głównym ośrodkiem koncentracji mieszkalnictwa i usług, zwłaszcza, dysponuje znaczną ilością wolnych terenów pod inwestycje w centrum, atrakcyjnie położonych w bezpośrednim otoczeniu jezior;
- gmina dysponuje znacznymi rezerwami terenowymi dla wprowadzenia nowej zabudowy produkcyjno-usługowej i mieszkaniowej;
- na skutek podejmowanych ostatnio działań inwestycyjnych wzrasta udział zatrudnionych w przemyśle, co ma istotne znaczenie dla zmniejszania bezrobocia i co za tym idzie, ogólnej poprawy warunków życia mieszkańców;
- regres gospodarki, jaki ma miejsce w ostatnich latach w związku z załamaniem się rynku pracy w rolnictwie spowodował wzrost liczby ludzi pozostających bez zatrudnienia, co stanowi źródło licznych, wymagających rozwiązania problemów społecznych.

4. Główne problemy rozwojowe miasta i gminy wiążą się z potrzebą wyeliminowania występujących w ich obszarze barier rozwojowych i opóźnień cywilizacyjnych, które określić można następująco:

- dysproporcje w rozwoju funkcjonalno-przestrzennym oraz w standardach zamieszkiwania w poszczególnych częściach miasta;
- bardzo poważne ubytki zabudowy w części śródmiejskiej Ińska, nie pozwalające wykreować czytelnego centrum miasta;
- dysproporcje w rozwoju funkcjonalno-przestrzennym oraz w standardach zamieszkiwania pomiędzy terenami miasta i gminy;
- dysproporcje mieszkańców miasta i gminy w dostępie do podstawowych usług;
- powiększająca się presja na tereny rozwoju rekreacji w otoczeniu jezior bez równoległego wprowadzenia zoptymalizowanych zasad zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co staje się źródłem konfliktu pomiędzy rozwojem przestrzennym a wymogami ochrony przyrody i krajobrazu.

CZĘŚĆ II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. Zgodnie z przyjętymi w „Strategii rozwoju gminy i miasta Iłsko” celami rozwojowymi, jednym z ważniejszych jest rozwój przestrzenny. Celem nadrzędnym rozwoju przestrzennego jest uzyskanie takiej struktury, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzysta walory przyrodnicze i kulturowe oraz własne zasoby dla potrzeb rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Będzie on realizowany poprzez wykonanie następujących zadań częściowych:

- ochronę wartości przyrodniczych krajobrazowych i kulturowych, powiązaną z rozbudową istniejącego systemu obszarów chronionych w powiązaniu z krajową i europejską siecią NATURA 2000;
- harmonizowanie struktury przestrzennej gminy i racjonalne wykorzystanie jej zasobów dla poprawy warunków zamieszkiwania, pracy i wypoczynku;
- rozwój przestrzenny miasta jako głównego ośrodka koncentracji inwestycji;
- rozwój sieci i urządzeń infrastruktury technicznej dla poprawy obsługi mieszkańców gminy w sposób nie wpływający ujemnie na środowisko przyrodnicze;
- aktywizację gospodarczą terenów miasta i gminy;
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich z zapewnieniem im pełnego dostępu do wachlarza podstawowych usług i systemów obsługi w zakresie infrastruktury technicznej;
- rozwój funkcji turystycznej jako wiodącej w gospodarce gminy;
- aktywizację gospodarczą i rozwój przedsiębiorczości lokalnej na terenach miasta i gminy.

2. MODELOWE ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

2.1. Zasady rozwoju przestrzennego miasta

1. Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego miasta oraz jego uwarunkowań pozwala na określenie podstawowych zasad kształtowania i rozwoju struktury przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Rozwój ten będzie przebiegał w zróżnicowany sposób w wyodrębnionych strefach jak niżej:

- w strefie śródmiejskiej – podejmowane tu działania będą miały największe znaczenie dla integracji przestrzennej obszarów miasta, będzie miał tu miejsce rozwój handlu, usług i zamieszkiwania; dominują na jej terenie obszary zabudowy mieszkalnej o wysokiej intensywności z towarzyszeniem usług oraz tereny o wyodrębnionych funkcjach usługowych o ważnym znaczeniu dla ogółu mieszkańców gminy oraz przestrzeni publicznych, na jej rozwój należy położyć szczególny nacisk w formułowaniu programów rozwoju i decyzjach planistycznych;
- w strefach zamieszkiwania, położonych w wschodniej części terenów zainwestowanych miasta oraz w jego zachodniej części nad brzegiem Jeziora Iłsko (składających się z już istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej o wysokiej i niskiej intensywności oraz terenów wskazanych dla rozwoju mieszkalnictwa z towarzyszeniem usług i drobnej produkcji) będzie miała miejsce koncentracja inwestycji o wskazanym wyżej charakterze;
- w strefie działalności gospodarczej, usytuowanej w południowo- wschodniej części terenów zainwestowanych miasta, gdzie obok istniejących zakładów przetwórstwa drzewnego przebiegać będzie rozwój działalności usługowej i produkcyjnej;
- w miejskiej strefie rekreacji będzie mieć miejsce wykreowanie kompleksów zieleni miejskiej w połączeniu z brzegami i akwem jeziora Iłskiego oraz ich przystosowanie do potrzeb wypoczynku codziennego, również w rejonie położonego nad brzegiem jeziora fragmentu historycznej części miasta.

2. Najważniejszym zadaniem przy rozbudowie i modernizacji układu komunikacyjnego miasta jest doprowadzenie do pełnej eliminacji uciążliwości ruchu tranzytowego z jego obszaru, poprzez wprowadzanie odpowiednich rozwiązań

technicznych oraz przez utrzymanie obowiązującego zakazu przejazdu dla ciężkich pojazdów. System dróg głównych powinien zapewnić tu możliwość swobodnego przemieszczania się w kierunkach południowym i północnym (w korytarzu drogi wojewódzkiej nr 151) oraz wschód i zachód bez stwarzania uciążliwości dla mieszkańców obszaru śródmiejskiego.

3. Długofalowa realizacja przyjętych generalnych zasad rozwoju przestrzennego miasta doprowadzi do uporządkowania jego struktury funkcjonalno-przestrzennej, z podkreśleniem roli jego historycznego centrum i pełnym odtworzeniem zdewastowanej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Działania te będą skutkować poprawą standardów zamieszkiwania, pracy i wypoczynku. Dzięki aktywnemu porządkowaniu istniejących zespołów zabudowy, koncentracji usług w centrum i przy głównych ciągach pieszych, wykreowaniu przestrzeni publicznych w centrum miasta i nad brzegiem jeziora oraz nowych terenów produkcyjno-usługowych oraz stworzeniu spójnego systemu zieleni miejskiej miasto uzyska nowoczesną strukturę. Jego wyposażenie w sprawne systemy obsługi technicznej oraz modernizacja układu komunikacyjnego podkreśli te walory.

2.2. Zasady rozwoju przestrzennego gminy

4. Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy oraz jego uwarunkowań pozwala na określenie podstawowych zasad kształtowania i rozwoju struktury przestrzennej tych terenów. W ich obszarze wyodrębnia się następujące strefy zróżnicowanych form zagospodarowania:

- strefy zamieszkiwania w obrębie terenów zainwestowanych poszczególnych miejscowości (składają się one z istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności, jednorodzinnej i zagrodowej oraz terenów wskazanych dla rozwoju mieszkalnictwa);
- strefy rozwoju turystyki pobytowej i rekreacji, kształtowane z wykorzystaniem naturalnych walorów przyrodniczych i kulturowych (składają się one z terenów zabudowy letniskowej i otaczających je terenów zieleni oraz akwenów wodnych wykorzystywanych dla potrzeb wypoczynku oraz terenów wskazanych do sukcesywnego rozwoju tych typów działalności);
- strefy rozwoju produkcji rolniczej i rybołówstwa (na które, poza obszarami kompleksów leśnych, składa się większość terenów otwartych obszaru gminy);
- strefy rozwoju gospodarki leśnej (obejmujące swoim zasięgiem istniejące kompleksy leśne i powierzchnie wskazane pod zalesienie);
- strefy eksploatacji surowców mineralnych, w obrębie złóż wskazanych do eksploatacji- w Storkowie oraz otoczeniu Ińska.

5. Długofalowa realizacja powyższych zasad doprowadzi do uporządkowania gospodarki zasobami przyrody na obszarze gminy przy racjonalnym wykorzystaniu gruntów dla skutecznego sterowania rozwojem przestrzennym miejscowości w granicach wyodrębnionych wyżej stref przy respektowaniu zasad ochrony krajobrazu i walorów przyrodniczych.

3. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. Zgodnie z przyjętymi celami rozwoju przestrzennego miasta i gminy zasadniczą rolę w procesie ich realizacji pełnić będą przyjęte kierunki ochrony środowiska przyrodniczego. Szczególną rolę w ochronie w/w komponentów pełnić będzie spójne traktowanie zapisów studium oraz zapisów nowo opracowywanego planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego, sformułowanych dla jego terenu i otaczającej go otuliny na obszarze gminy. Podstawowe zasady ochrony środowiska przyrodniczego określa się poniżej w odniesieniu do ochrony:

- cennych zbiorowisk roślinnych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- istniejących form geomorfologicznych i gleb,
- czystości powietrza,
- zasobów wodnych,
- ekosystemów leśnych,
- terenów zieleni urządzonej.

2. Przedmiotem szczególnej ochrony są cenne zbiorowiska oraz chronione gatunki roślin, których obecność udokumentowano na podstawie odpowiednich badań i inwentaryzacji. Celem ochrony w/w ekosystemów jest zachowanie pełnej różnorodności świata roślin, a w szczególności gatunków należących do roślin zagrożonych wskutek różnorodnej działalności człowieka. Dla zachowania wymienionych ekosystemów, obok powołanych już na terenie gminy obszarów chronionych, opisanych w części uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, planuje się powołanie:

- rezerwatów przyrody (dotyczy to dwunastu obiektów: „Źródłkowe Zbocza”, „Torfowisko Studnickie” w północnej i północno-wschodniej części gminy, „Bagno Zatomskie” na północ od terenów zainwestowanych miasta, „Jezioro Długie” na wschód od terenów zainwestowanych miasta, „Bórbagno Miałka” na północ od miejscowości Linówko, „Rosiczki” i „Jeziora Sady” w kompleksie leśnym pomiędzy jeziorami Ińsko, Linówko i Wisola, „Torfowisko Biała” na wschód od miejscowości Biała, „Perłowska Buczyzna” w północno-zachodniej części gminy i „Krzemieńskie Źródlika” w rejonie wsi Ciemnik);
- użytków ekologicznych (dotyczy to łącznie trzech obiektów: Łąki Studnickie” w północno-wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Studnica, „Nieryb” i „Bagno Małe” w północnej części gminy w rejonie kolonii Storkowo, „Popia Łąka” we wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Storkowo, „Łądek” i „Jezioro Kiełpina” we wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Studnica, „Porady” we wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Ciemnik, „Czertyń Mały” i „Czertyń Duży” w południowo-wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Czertyń,
- zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (dotyczy to łącznie trzech obiektów: „Chojniczka” w północnej części gminy, „Pławnica” na styku granic gmin Ińsko, Węgorzyno i Chociwel, „Linówko” w środkowej części gminy na zachód od zabudowań miejscowości Linówko);

3. Dla ochrony wartościowych obiektów przyrodniczych znajdujących się na obszarze gminy, obok powołanych już pomników przyrody, zakłada się objęcie tą formą ochrony 10 drzew spełniających wymagania:

- 9 alej;
- 2 źródlisk;
- 4 głazów narzutowych.

4. Dla ochrony gleb oraz form geomorfologicznych, które są położone poza terenami zabudowanymi zakłada się zachowanie występujących tu jednostek podziałowych gleb i przeciwdziałanie ich degradacji. Dla realizacji tego celu zakłada się w szczególności:

- ograniczenie odpływu powierzchniowego wód z terenów otwartych poprzez zwiększanie naturalnej retencji leśnej i glebowej,
- zalesienie i zadarnianie terenów narażonych na erozję wodną,
- racjonalną gospodarkę na gruntach wykorzystywanych rolniczo prowadzoną z ograniczaniem działań mających wpływ na przyspieszoną erozję i wynikającą z tego degradację warstwy glebowej.

5. Dla ochrony zasobów wodnych na terenach gminy, na które składają się licznie występujące tutaj jeziora oraz ciek wodny (ze szczególnym uwzględnieniem kanału Iny), przyjmuje się zachowanie obecnego układu hydrograficznego, ukształtowanego w wyniku oddziaływania naturalnych procesów obiegu wody oraz wpływu dotychczasowej działalności człowieka. Wskazany wyżej cel osiągnięty będzie m.in. poprzez realizację następujących zadań:

- kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na całym obszarze miasta i gminy, poprzez stopniową eliminację źródeł zanieczyszczeń realizowaną w oparciu o spójny program prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy;
- ochronę źródeł i stref źródłiskowych oraz ujęć wodnych;
- ochronę brzegów zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wspomaganie naturalnych procesów retencji oraz samooczyszczania się cieków wodnych, w szczególności w obrębie kompleksów torfowisk i podmokających łąk;
- powiększanie retencji jezior poprzez budowę nowych jazów i zastawek, odpowiednio: jeziora Ińsko o 0.4 m, jeziora Wisola o 2 m w raz z rozbudową na wydzielonych odcinkach linii brzegowej wałów wstecznych;

6. Dla poprawy stanu czystości powietrza atmosferycznego zakłada się m.in.:

- kontynuację działań proekologicznych w zakresie modernizacji lokalnych kotłowni,
- wprowadzanie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, w szczególności wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 151.

7. Dla ochrony kompleksów leśnych zakłada się utrzymanie ich dobrej kondycji oraz odtworzenie naturalnego charakteru w miejscach do tego przeznaczonych w operatach urządzeniowych nadleśnictw. Elementami realizacji tego celu będą w szczególności:

- ochrona naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych w obszarze Ińskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny;
- utrzymanie dobrej kondycji lasów gospodarczych poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej;
- powstrzymanie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach;

Uwaga: Przyjęte kierunki ochrony komponentów środowiska przyrodniczego zostały przedstawione na rysunku studium nr 2: „Uwarunkowania i kierunki ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego”.

4. KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH I KRAJOBRAZU

4.1. Ochrona zasobu archeologicznego na terenie gminy Ińsko

1. Na terenie gminy Ińsko zaewidencjonowano w trakcie prospekcji terenowej realizowanej w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski oraz badań archeologicznych, ogółem 136 stanowisk archeologicznych, o bardzo zróżnicowanej lokalizacji i funkcji. Relikty osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego są istotnym elementem środowiska kulturowego którego zachowanie jest ważnym elementem polityki przestrzennej wynikającym z obowiązujących ustaw i konwencji międzynarodowych. Celem ochrony stanowisk archeologicznych jest zachowanie rozpoznanych stanowisk archeologicznych w stanie niezmienionym, ograniczenie do niezbędnego minimum prowadzenia archeologicznych badań ratowniczych oraz prawne uregulowanie sposobu zgłaszania i wykonywania prac ziemnych na terenach, na których stwierdzono w ramach badań AZP ślady dawnego osadnictwa.

2. Studium ustala następujące strefy ochrony stanowisk archeologicznych, wskazane w tekście i na mapie studium w zapisach miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- Strefy W. I – pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej stanowiska;
- Strefy W. II – częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej stanowiska;
- Strefy W. III – ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej stanowiska.

3. Dla ustalonych stref obowiązuje następujący zakres ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

W strefie W. I – pełnej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej wymagającej prac ziemnych;
- zachowanie istniejącego układu topograficznego wraz z obiektem chronionym;
- wystąpienie o zezwolenie i wytyczne do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie w przypadku zamiaru podjęcia jakiegokolwiek działalności na terenie objętym granicami strefy oraz wynikającej ze zmiany sposobu użytkowania terenu.

W strefie W. II – częściowej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- zalecenie ograniczenia realizacji prac ziemnych i lokalizacji obiektów kubaturowych;
- wyprzedzające uzgadnianie wszelkich projektów prac inżynierskich i budowlanych powodujących wykonywanie prac ziemnych z WKZ w Szczecinie;
- rozpoczęcie uzgodnionego zainwestowania odbywać się może po powiadomieniu WKZ w Szczecinie na 3 miesiące przed przystąpieniem do prac ziemnych w celu uzgodnienia sposobu przeprowadzenia badań ratunkowych;
- przeprowadzenie na koszt inwestora wyprzedzających ratunkowych badań wykopaliskowych (archeologicznych);
- konieczność uzyskania przez inwestora stosownego zezwolenia na prowadzenie prac budowlanych od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W strefie W. III – ograniczonej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- uzgadnianie z WKZ w Szczecinie wszelkich projektów inwestycji inżynierskich i budowlanych powodujących wykonywanie prac ziemnych,
- powiadomienie WKZ w Szczecinie w terminie 2 tygodni przed przystąpieniem do prac, o zamiarze ich rozpoczęcia,
- przeprowadzenie na koszt inwestora interwencyjnych prac archeologicznych;
- konieczność uzyskania przez inwestora stosownego zezwolenia na prowadzenie prac budowlanych od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4. Studium ustala objęcie strefami ochrony konserwatorskiej (wskazanymi na rysunku studium) stanowisk

archeologicznych obszarów opisanych szczegółowo w rozdziale 10 Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego: „Uwarunkowania ochrony środowiska kulturowego”. W przygotowaniach do prowadzenia ewentualnych badań archeologicznych w ramach ustalonych stref ochronnych oraz nowo odkrytych stanowisk należy uwzględniać sezonowość tych badań, które mogą być prowadzone bez ograniczeń w okresie od kwietnia do października. Oceniając stan zachowania obiektów objętych strefą WI i WII nie wskazana jest zmiana sposobu użytkowania terenu na którym się znajdują. Stanowiska objęte strefą W I należy poddać okresowej kontroli władz gminy i oceny sposobu ich zabezpieczenia, w przypadku stwierdzenia naruszenia stanu należy powiadomić WKZ w Szczecinie i zastosować się do wydanych decyzji ochronnych. Dotyczy to grodzisk posiadających własne formy krajobrazowe. Pozostałe stanowiska archeologiczne ujęte w wykazie w ramach stref W II i W III nie wymagają specjalnego zabezpieczenia konserwatorskiego, ale wszelkie zmiany powinny być monitorowane przez władze gminy. Z uwagi na prawdopodobieństwo odkrycia innych stanowisk archeologicznych, nie ujętych w dotychczasowych wykazach, władze gminy będą prowadziły akcję informacyjną dla inwestorów i wykonawców robót ziemnych i melioracyjnych w celu uczulenia ich na ewentualne znaleziska mające cechy przedmiotów zabytkowych.

4.2. Ustalenia dla strefy „A” pełnej ochrony konserwatorskiej na terenie miasta Ińsko

1. Strefą „A” ochrony konserwatorskiej zostały objęte tereny średniowiecznej zabudowy z jego miasta Ińsko układem urbanistycznym oraz reliktury murów obronnych, wypełnione oryginalną i przekształconą zabudową historyczną (powstałą przez 1945 r.), oraz licznymi ubytkami zabudowy, z zachowanym cennym układem przestrzennym starego miasta. Na terenie tej strefy studium ustala:

- utrzymanie historycznych linii zabudowy, wielkości działek i zasad parcelacji, usytuowania wjazdów na siedliska;
- utrzymanie skali oraz intensywności zabudowy;
- utrzymanie i rozbudowę lokalnych układów zieleni rekreacyjnej, użytkowej;
- utrzymanie podstawowego układu dróg, z dopuszczeniem modernizacji ich nawierzchni w miejscach wpływających na parametry techniczne związane z przepustowością dróg;
- zakaz ingerencji w podstawowy układ przestrzenny zabudowy;
- obowiązek objęcie obszaru strefy zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którego ustalenia określają: linie zabudowy zawiązujące do układu historycznego, wysokość budynków, rodzaj dachów, proporcje i zasady kompozycji elewacji frontowych wraz z rodzajem dopuszczanych do stosowania materiałów budowlanych.

2. Na terenie miasta Ińska szczególnej ochronie winny podlegać tereny średniowiecznej zabudowy z jego układem urbanistycznym oraz reliktury murów obronnych. Obok fragmentu murów, zachowanego w południowej części miasta do ochrony i przebadania kwalifikują się także dwa fragmenty kamiennego muru w części północnej - przy ul. Stodolnej (teren działek) i przy ul. Krzywej (przedłużenie granicy działki 175 ul. Krzywa 4, mur oporowy na działce 172/1 i 172/2) jako przypuszczalne reliktury murów miejskich. Teren dawnej zabudowy, a w szczególności lokalizacja kościoła winny być przebadane archeologicznie celem ustalenia pierwotnego zagospodarowania kwartałów zabudowy, ustalenia linii zabudowy i linii regulacyjnych ulic i rynku. Należy przypuszczać, że miąższość warstw archeologicznych nie powinna przekroczyć 1 m, a odsłonięcie koron fundamentów dawnej zabudowy ograniczy obszar badawczy i pozwoli na sporządzenie planu zabudowy. Wyprzedzająco należy wykonać na terenie starego miasta wiertnicze badania geologiczne połączone z wiertniczymi badaniami archeologicznymi i sondaże określające przebieg murów obronnych.

3. Nową zabudowę winny poprzedzić studia nad formą i gabarytami zabudowy historycznej, na podstawie których określony zostanie katalog form i detalu zalecany do stosowania w projektach architektoniczno-budowlanych. Zabudowa starego miasta winna uzyskać przywileje w nabywaniu terenów i uzyskiwaniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków lub upoważnionym przez WKZ głównym projektantem odbudowy miasta Ińska. Jako najważniejsze uznaje się odbudowę pierzei rynku i budowę dominanty przestrzennej w miejscu kościoła, wskazane jest przywrócenie tego miejsca funkcji sakralnej lub lokalizacja Urzędu Miasta i Gminy z elementem wysokościowym (wieża). Dla obszaru starego miasta (w granicach wpisu do rejestru zabytków) studium ustala obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla tego terenu.

4.3. Ochrona układów przestrzennych wsi

1. Zachowane układy przestrzenne wsi na terenie gminy, pomimo znacznych przekształceń i skromnej formy zabudowy przedstawiają znaczną wartość. W szczególności powstałe w średniowieczu owalnice i ulicówki, które winny być utrzymane i chronione przed dalszymi zniekształceniami. Należy utrzymać przekroje i trasy dróg wiejskich, tradycyjne linie zabudowy i lokalizacje budynków w ramach niwy siedliskowej. Zalecane jest uzupełnienie ubytków w zabudowie ulicy wiejskiej, lokalizowanie nowej zabudowy jedynie w granicach zainwestowania wsi i bez tworzenia drugiej linii zabudowy. Na terenach folwarcznych wskazane jest lokalizowanie funkcji produkcyjno- składowych z wykorzystaniem historycznej zabudowy, lub nowej realizowanej z tradycyjnych materiałów z zachowaniem kompozycji historycznej. Miejscowości postulowane do objęcia strefami ochrony konserwatorskiej, w sposób alternatywny do zapisów obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela. 16. Historyczne układy ruralistyczne i ich ochrona

L.p.	Miejscowość	Układ	Proponowana strefa	Ekspozycja
1.	Ciemnik	owalnica	B,K	wewnętrzna
2.	Czertyń	ulicówka	B,K	wewnętrzna
3.	Gronówko	ulicówka	K	-
4.	Linówko	owalnica	B,K,E	zewnętrzna
5.	Miałka	-	K	-
6.	Orzechów	-	K	-
7.	Storkowo	owalnica	B,K	wewnętrzna
8.	Studnica	owalnica	B,K	zewnętrzna
9.	Ścienne	ulicówka	B,K	zewnętrzna
10.	Wierzchucie	-	K	-

4.4. Ustalenia dla stref „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej

3. Strefami „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej zostały objęte części terenów zainwestowanych sześciu miejscowości, są to: Ciemnik, Czertyń, Linówko, Storkowo, Studnica, Ścienne. Dla tych terenów, obejmujących granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnionych oryginalną, lub przekształconą zabudową historyczną z ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową z zachowaniem podstawowych cech historycznych, studium ustala:

- utrzymanie historycznych linii zabudowy, wielkości działek i zasad parcelacji, usytuowania wjazdów na siedliska oraz intensywności zabudowy;
- utrzymanie i rozbudowę lokalnych układów zieleni rekreacyjnej, użytkowej;
- utrzymanie podstawowego układu dróg wiejskich, z dopuszczeniem modernizacji ich nawierzchni;

4.5. Ustalenia dla stref „K” krajobrazowej ochrony konserwatorskiej

4. Strefami „K” krajobrazowej ochrony konserwatorskiej zostały objęte tereny zieleni w obrębie dziesięciu miejscowości, są to: Ciemnik, Czertyń, Gronówko, Linówko, Miałka, Orzechów, Storkowo, Studnica, Ścienne, Wierzchucice. Strefy te obejmują tereny wsi i ich otoczenie, w szczególności zdominowane przez tereny zieleni komponowanej (parki i cmentarze), których cechy fizjonomiczne nawiązują do tradycji historycznej, z nielicznymi oryginalnymi obiektami historycznego zagospodarowania terenu, na ich terenie studium ustala:

- nowa zabudowa - dostosowana do walorów krajobrazowych terenu;
- ochronę i rewitalizację tych układów poprzez zachowanie i odpowiednie kształtowanie elementów układów zieleni;

4.6. Ustalenia dla strefy „E” ochrony ekspozycji konserwatorskiej

5. Strefą „E” ochrony ekspozycji konserwatorskiej objęto tereny w otoczeniu wsi Linówko. Dla terenu tej strefy stanowiącej obszar widoczności wartościowego układu zabudowy studium ustala:

- zakaz wprowadzania nowej zabudowy;
- zakaz zalesiania, zadrzewiania i wprowadzania innych, nowych elementów zieleni mogącej zakłócić ekspozycję.

4.7. Ochrona zabytków nieruchomych na terenie gminy Ińsko

1. Ochronie prawnej z ustawy o ochronie dóbr kultury w pełnym zakresie podlegają obiekty wymienione w tabeli 7, wymienione w I części studium, poświęconej opisowi zasobu kulturowemu gminy Ińsko. Podobnej ochronie powinny z mocy prawa miejscowego podlegać obiekty zakwalifikowane do wpisu do rejestru zabytków, które po wykonaniu odpowiednich opracowań (tzw. Biała Karta) mogą być wpisane do rejestru zabytków na wniosek właściciela, zarządu gminy lub z urzędu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie. Do przeprowadzenia takiego wpisu kwalifikuje się obiekty przedstawione w poniższym zestawieniu.

Tabela 17. Obiekty zabytkowe zakwalifikowane do wpisu do rejestru zabytków.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Data powstania
1	Ciemnik	kościół fil. św. Wojciecha murowany z ryglową wieżą	4 ćw. XIX w.
2	Ciemnik	dawna szkoła, murowana	pocz. XX w.
3	Ciemnik	remiza, murowana	k. XIX w.
4	Czertyń	kościół fil. św. Bartłomieja, mur.kam/ceg. wieża drewniana	1889 r.
5	Ińsko	mury obronne, kamienne	1338 r.
6	Storkowo	kościół par. MB Różańcowej, mur. kam. wieża drewniana	ok. 1870 r.
7	Storkowo	zespół podworski, pałac, budynek rządu bud. miesz.-inwent. obora	XVIII w. I.20-te XX w. 4ćw. XIX w. 1888.
8	Storkowo	szkoła	pocz. XX w.
9	Studnica	kościół fil. św. Trójcy, nawa mur (nowa?), wieża kam/ryglowa	XVIIIw., XX w.
10	Ścienne	kościół par. pw. Narodzenia NMP, murowany, wieża drewniana	4 ćw. XIX w. 2 poł XVIII w.
10	Ścienne	d. kaplica baptystów - świetlica	1867 r.
11	Ścienne	dom nr 21	k. XIX w.
12	Ścienne	remiza	k. XIX w.

2. Ochronie w zapisach prawa miejscowego powinny podlegać obszary i obiekty będące świadectwem historii i rozwoju kulturalnego gminy. W tej sferze studium zakłada szczególną ochronę:

- dawnych cmentarzy, które powinny uzyskać wydzielenia geodezyjne jako zieleń cmentarna, ogrodzenia, zagospodarowanie zachowanej zieleni, usunięcie podrostów i samosiewów, uporządkowanie mogił i budowę, tam gdzie brak zachowanych mogił - mogiły symbolicznej, wskazującej na charakter i przeznaczenie terenu;
- parków podworskich, które powinny stanowić tereny rekreacyjne powiązane z nową zabudową w miejscach zlikwidowanych dworów i stanowić atrakcję turystyczną, o dostępie publicznym.

3. Dla ochrony wartościowej wiejskiej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej o historycznym charakterze zabudowy studium przyjmuje następujące ustalenia, wskazane do wprowadzenia do zapisów prawa miejscowego:

- ograniczanie zmiany gabarytów i wykonywania rozbudowy i nadbudowy;

- zakaz ocieplania po stronie zewnętrznej budynków z elewacjami ryglowymi i z cegły licowej, z elewacjami posiadającymi wystrój sztukatorski, boniowanie, gzymsy i opaski, herby, napisy i inne formy architektonicznego wystroju;
- zakaz zamurowywania okien i wymiany stolarki okiennej na nową o innych wymiarach i bez nawiązania do dotychczasowych podziałów okien,
- zakaz zamurowywania drzwi wejściowych i wymiany stolarki drzwi na nowe bez nawiązania do formy tradycyjnej,
- zakaz tynkowania i malowania części elewacji budynku w sposób wyróżniający ją z całości budynku,
- ograniczenie likwidacji wystroju, wybijania otworów bez nawiązania do kompozycji budynku i mocowania reklam zasłaniających wystrój,
- w wypadku uzasadnionej konieczności likwidacji zabudowy historycznej (powstałej przed 1945 r.), niezależnie od stanu zachowania, należy wymagać wykonania przez właściciela lub inwestora inwentaryzacji pomiarowej i fotograficznej rozbieranego budynku i przekazania jej organowi ds. ochrony zabytków.

5. KIERUNKI ROZWOJU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ STREFOWANIA TERENÓW MIASTA I GMINY

5.1. Kierunki rozwoju układu przestrzennego miasta

1. Zakładane w studium kierunki rozwoju przestrzennego miasta są w części kontynuacją przyjętych ustaleń w tym zakresie w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy, zweryfikowanych przez dotychczasowy rozwój przestrzenny jego terenów. W związku z tym utrzymuje się sformułowane w nim ustalenia dotyczące:

- rozwoju funkcji miasta jako ośrodka o znaczeniu ogólnogminnym;
- koncentracji usług na obszarze śródmieścia z wykreowaniem przestrzeni publicznych dostępnych dla pieszych oraz wyposażonych w elementy ułatwiające poruszanie się ludziom niepełnosprawnym;
- rozwoju zabudowy w części centralnej miasta poprzez jej uzupełnienie, przebudowę i modernizację;
- pełnego wyposażenia terenów zainwestowanych w odpowiednie sieci infrastruktury technicznej;
- przebudowy istniejącego układu komunikacyjnego dla uzyskania pełnej obsługi komunikacyjnej obszaru miasta przy zminimalizowaniu uciążliwości związanych z bezpośrednim oddziaływaniem dróg i ulic;
- rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, wykorzystującej istniejące walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe miasta.
- rozwoju ogólnodostępnych terenów rekreacji i zieleni miejskiej, a w szczególności w otoczeniu Jeziora Ińskiego.

2. Wyodrębnia się w obszarze miasta następujące strefy o zróżnicowanej polityce zagospodarowania przestrzennego:

- strefę modernizacji i rewitalizacji obszaru śródmiejskiego, obejmującą tereny zabudowane w obszarze starego miasta w obrębie dawnych murów miejskich na terenie tej strefy zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy mieszkaniowej i usługowej: pełną modernizację i uzupełnienie istniejącego układu, połączoną z rozwojem funkcji usługowych; zakładany proces rewaloryzacji należy ukierunkować tak, by doprowadzić do odnowy zabytkowego układu centrum z wykreowaniem nowych przestrzeni publicznych w otoczeniu odbudowanego rynku oraz brzegu Jeziora Ińsko- promenady miejskiej;
 - dla kształtowania zabudowy o funkcji innej niż wymienione: dopuszcza się prowadzenie działalności produkcyjnej w istniejących obiektach produkcyjnych i produkcyjno- składowych, przy zaleceniu stopniowej eliminacji tego typu działalności i przeniesieniu jej do strefy działalności gospodarczej w południowo- wschodniej części terenów miasta;
 - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego i ich modernizację dla podniesienia standardów zamieszkiwania oraz pracy;
 - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: także stworzenie strefy ruchu pieszego z pełnym jej udostępnieniem dla osób niepełnosprawnych w rejonie dawnego rynku miejskiego.

- strefę mieszkaniową- południową, obejmującą tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wysokiej i niskiej intensywności na południe od centrum miasta; na terenie tej strefy zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy mieszkaniowej: pełną jej modernizację i rozbudowę, połączoną z rozwojem podstawowych funkcji usługowych, z dopuszczeniem wprowadzania nowych elementów tego typu;
 - dla kształtowania zabudowy o funkcji innej niż w/w: dopuszcza się prowadzenie nieuciążliwej działalności produkcyjnej w istniejących już obiektach produkcyjnych i produkcyjno- usługowych;
 - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych i ich modernizacji dla podniesienia standardów zamieszkiwania oraz pracy;
 - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci ulic przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji;
- strefę mieszkaniową- wschodnią, obejmującą tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej i letniskowej wysokiej intensywności nad brzegiem jeziora na zachód od drogi wojewódzkiej nr 151 w północno- wschodniej części miasta oraz tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności położone pomiędzy drogą wojewódzką nr 151 a strefą rozwoju działalności gospodarczej na wschód od terenów zainwestowanych miasta; na terenie tej strefy zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy mieszkaniowej: pełną jej modernizację i rozbudowę, połączoną z rozwojem podstawowych funkcji usługowych, z dopuszczeniem wprowadzania nowych elementów tego typu;
 - dla kształtowania zabudowy o funkcji innej niż w/w: dopuszcza się prowadzenie nieuciążliwej działalności produkcyjnej w istniejących już obiektach produkcyjnych i produkcyjno- usługowych;
 - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych i ich modernizacji dla podniesienia standardów zamieszkiwania oraz pracy;
 - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci ulic przy prowadzeniu modernizacji istniejących odcinków i budowy nowych;
- strefę rozwoju działalności gospodarczej, obejmującą planowane tereny przemysłowe we wschodniej części miasta oraz istniejące tereny produkcyjne na obrzeżach centrum w rejonie dawnej stacji kolejowej i zabudowań dawnego PGR; na terenie tej strefy zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy produkcyjno-usługowej: dopuszcza się wznoszenie nowej zabudowy służącej prowadzeniu produkcji oraz magazynowania, przy zastosowaniu zasady otaczania wznoszonych budowli ciągami zieleni wysokiej;
 - dla kształtowania nowej zabudowy o funkcji innej niż w/w: dopuszczanie prowadzenia usług handlu i administracji i stopniową eliminację z terenu strefy istniejącej zabudowy mieszkaniowej;
 - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: podłączenie do istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych przy jednoczesnej ich modernizacji i rozbudowie zgodnie z potrzebami;
 - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci drogowej przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji i rozbudowy o odcinek obwodnicy miejskiej oraz niezbędne odcinki dróg dojazdowych;
- strefę rekreacji, obejmującą tereny zieleni w otoczeniu Stadionu Miejskiego, zabudowy wypoczynkowej w północno-wschodniej części terenów miasta oraz strefy brzegowej i akwenu Jeziora Ińskiego; na terenie tej strefy zakłada się:
 - częściowe utrzymanie istniejącego sposobu zagospodarowania bez zmian (parku, stadionu, zadrzewień śródpolnych, ogrodów działkowych, części terenów wykorzystywanych rolniczo);
 - pozostawienie w niezmiennym stanie przebiegu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz udrożnienie tych, których ciągłość została naruszona;
 - udostępnienie brzegów jezior poprzez budowę nowych pomostów i przystani oraz towarzyszących im drobnych usług związanych z obsługą wypoczywających;
 - utrzymanie istniejącej zabudowy wypoczynkowej i rekreacyjnej, przy sukcesywnej jej modernizacji i podnoszeniu standardów świadczonych usług;

- dopuszczenie działalności związanej z produkcją rolniczą, gospodarką leśną, rekreacją oraz innymi formami, nie wpływającymi niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego.

3. Dla ukierunkowania działalności modernizacyjnej oraz realizacji nowych zespołów zabudowy mieszkalnej i usługowej przyjmuje się następujące zasady:

- w trakcie modernizacji i ewentualnej rozbudowy substandardowych budynków mieszkalnych i mieszkalno-usługowych będą one wyposażane w kompletne przyłącza do miejskich sieci uzbrojenia technicznego i dostosowane do obowiązujących wymogów techniczno-budowlanych,
- w trakcie modernizacji wielorodzinnej blokowej zabudowy mieszkaniowej niezbędna jest poprawa estetyki, powiązana z zalecaną przebudową wewnętrznych układów funkcjonalno-przestrzennych z wprowadzaniem większej ilości elementów zieleni i małej architektury;
- w trakcie realizacji nowych obiektów budowlanych i zespołów zabudowy przyjmuje się jako podstawową zasadę dowiązywanie ich do istniejących układów, z przyjęciem gęstości, skali i charakteru zabudowy ze szczególnym uwzględnieniem centralnej części miasta.

5.2. Kierunki rozwoju przestrzennego obszaru gminy

1. Zakładane w studium kierunki rozwoju przestrzennego obszaru gminy są w części kontynuacją rozwiązań ujętych w obowiązującym planie jej zagospodarowania przestrzennego, jednak dynamika zmian przestrzennych, która miała miejsce w ostatnich latach, związana w szczególności z postępującym upadkiem rolnictwa i rozwojem w innych dziedzinach życia (przede wszystkim rozwojem funkcji rekreacyjnej) powoduje konieczność korekty tych zapisów. Utrzymuje się sformułowane w obowiązującym planie ustalenia dotyczące:

- preferowania rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej w obszarze gminy, wykorzystującej jej walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, przy pełnym ich respektowaniu w nowych działaniach inwestycyjnych;
- rozwoju zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich poprzez jej uzupełnienie, przebudowę i modernizację;
- odpowiedniego wyposażenia zespołów zabudowy w infrastrukturę techniczną;
- przebudowy istniejącego układu komunikacyjnego dla uzyskania pełnej obsługi komunikacyjnej obszaru gminy poprzez kompleksową modernizację systemu dróg powiatowych i gminnych.

2. Ze względu na wymienione wyżej zmiany, które miały miejsce na terenie gminy w ostatnich latach, przyjęte wyżej zasady rozszerza się dodatkowo o:

- przyjęcie priorytetu rozwoju funkcji turystycznej przed działalnością produkcyjną;
- rozwój terenów zabudowy rekreacyjnej w obrębach: Ciemnik, Kleszcze, Linówko, Miałka, Ścienne, Wierzchucice, Storkowo;
- dostosowanie zabudowy produkcyjnej dawnych PGR dla nowych potrzeb zmienionych profili i skali produkcji rolnej i innych typów nieuciążliwej dla środowiska działalności gospodarczej.

3. W studium wyodrębnia się w obszarze gminy następujące strefy, o zróżnicowanej polityce zagospodarowania przestrzennego:

- strefy rozwoju zabudowy mieszkalnej, gospodarczej i produkcyjno-usługowej obejmujące tereny zainwestowane w poszczególnych miejscowościach, w strefach tych zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy: utrzymanie i rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej oraz produkcyjno-usługowej z możliwością wprowadzenia działalności gospodarczej na terenach produkcji rolniczej w obrębie zabudowań dawnych PGR;
 - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego; wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego, oraz ich modernizację dla podniesienia standardów zamieszkiwania; docelowo zakłada się wyposażenie wszystkich terenów wiejskich w sieci wodociągowe, kanalizacyjne oraz gazowe;
 - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie istniejącej sieci drogowej przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji i rozbudowy o niezbędne drogi dojazdowe;

- strefy rekreacji, obejmującej tereny otwarte, położone w otoczeniu jezior w miejscowościach Ciemnik, Chojniczka, Kleszcze, Linówko, Miałka, Storkowo, Ścienne, Wierzchucice w strefach tych zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy: rozwój indywidualnej zabudowy rekreacyjnej i letniskowej, z zachowaniem odpowiednich gabarytów zabudowy, realizowanej w zespołach harmonijnie wpisanych w lokalny krajobraz w obrębie dawnych siedlisk na podstawie opracowanych dla tych terenów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz koncepcji architektoniczno-urbanistycznych, wspartych studiami krajobrazowymi;
 - dla kształtowania otoczenia wymienionej zabudowy: udostępnienie brzegów jezior poprzez budowę nowych pomostów i przystani oraz towarzyszących im drobnych usług związanych z obsługą wypoczywających tutaj ludzi, a także dopuszczenie działalności związanej z produkcją rolniczą, gospodarką leśną oraz innymi formami produkcji, nie wpływającymi niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego i krajobrazu;
- strefy eksploatacji surowców mineralnych na terenie gminy zakładu wydobywczego „Storkowo” oraz planowane tereny eksploatacji na obszarach zalegania złóż surowców mineralnych; w strefach tych zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy: utrzymanie istniejącej oraz wznoszenie nowej zabudowy oraz instalacji koniecznych dla prowadzenia procesu wydobywania;
 - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych, przy jednoczesnej ich modernizacji i rozbudowie zgodnie z potrzebami;
 - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci drogowej przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji i rozbudowy o niezbędne drogi dojazdowe;
 - poprzedzanie eksploatacji szczegółowymi ekspertyzami dla ustalenia możliwego wpływu na środowisko przyrodnicze tych form działalności.
 - sukcesywną rekultywację terenów zdegradowanych;
- strefy terenów otwartych, obejmujące kompleksy leśne, tereny wykorzystywane rolniczo, zbiorniki wodne oraz inne tereny otwarte poza terenami zabudowanymi; na terenie tych stref zakłada się:
 - częściowe utrzymanie istniejącego sposobu zagospodarowania bez zmian (lasów, zadrzewień śródpolnych, ogrodów działkowych, części terenów wykorzystywanych rolniczo);
 - wprowadzanie na dużą skalę programu doleśień;
 - pozostawienie w niezmienionym stanie przebiegu lokalnych korytarzy ekologicznych;
 - dopuszczenie działalności związanej z produkcją rolniczą, gospodarką leśną, rybacką, rekreacją oraz innymi formami nie wpływającymi niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego.

5.3. Kierunki rozwoju terenów produkcji i usług

1. Aktywizacja gospodarcza terenów gminy i miasta jest jednym z czynników jej rozwoju przestrzennego. Ukierunkowaniu rozwoju gospodarczego gminy służyć powinno zintegrowane podejście do planowania, obejmujące zagadnienia środowiskowe, gospodarcze, społeczne i przestrzenne. Powinny mu towarzyszyć wszelkie formy współpracy międzysektorowej i inicjatywy, prowadzące do utworzenia nowych miejsc pracy i podnoszenia umiejętności zawodowych zatrudnionych. Szczególne znaczenie w aktywizacji gospodarczej miasta oraz całego obszaru gminy będą miały tereny położone w obrębie nowej strefy produkcji, położonej we wschodniej części terenów miasta.

2. Dla rozwijania na terenach gminy i miasta działalności produkcyjnej i usług zakłada się w szczególności:

- rozwój istniejącego potencjału przetwórstwa rolno- spożywczego przy zagospodarowaniu istniejących obiektów produkcyjnych i nieruchomości;
- rozwój przemysłu drzewnego w oparciu o istniejący tartak i budowany zakład produkcji węgla drzewnego, przy wykorzystaniu materiału do produkcji pozyskiwanego w obszarach istniejących i powiększanych kompleksów leśnych;
- zakład produkcji szpul do kabli energetycznych;
- rozwój terenów eksploatacji kruszyw naturalnych o nowe tereny udokumentowanego złoża „Ińsko” po zakończeniu eksploatacji złoża „Storkowo”,

5.4. Kierunki rozwoju produkcji rolnej

1. Gospodarka rolna, obok gospodarki leśnej i priorytetowo traktowanej turystyki, jest jedną z głównych funkcji rozwojowych gminy. Dla przebudowy struktury agrarnej terenów gminy i restrukturyzacji funkcjonowania tej gałęzi gospodarki w perspektywie akcesji Polski do Unii Europejskiej, zakłada się:

- sukcesywnie przeprowadzaną prywatyzację gruntów rolnych;
- rozdysponowania niewykorzystanych gruntów z zasobu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, poprzez dzierżawę, sprzedaż i przekazywanie nowym grupom producentów;
- tworzenie grup producenckich dla poprawy rynku produktów rolnych i skutecznego zbytu wytwarzanych artykułów oraz tworzenie podstaw prawnych i organizacyjnych do integracji sfery produkcji rolnej z przetwórstwem rolno-spożywczym i systemem obrotu produktami rolniczymi;
- dostosowanie wielkości gospodarstw i ich możliwości produkcyjnych do warunków ekonomicznych na zmieniających się rynkach zbytu;
- rozwijanie produkcji rolniczej głównie w kierunku upraw polowych, hodowli trzody chlewnej i bydła mlecznego oraz alternatywnego rolnictwa ekologicznego;
- przeznaczanie niewykorzystanej do produkcji rolnej istniejącej zabudowy inwentarskiej i gospodarczej dla potrzeb nieuciążliwej produkcji, baz, składów.

2. Priorytetowym zagadnieniem dla wsparcia rozwoju produkcji rolnej na terenie gminy jest dostosowanie wielkości gospodarstw do uwarunkowań rynku oraz tworzenie nowych miejsc pracy na terenach wiejskich. W efekcie tych procesów zakłada się wytworzenie nowej struktury obszarowej gospodarstw, która przekształcać się będzie w generalnym ujęciu z obecnej, rozdrobnionej struktury w bardziej skonsolidowane gospodarstwa duże obszarowo, mogące podolać nowym wymaganiom rynku.

5.5. Kierunki rozwoju produkcji leśnej

1. Kierunki rozwoju produkcji leśnej na terenach pozostających we władaniu Lasów Państwowych ustalane są w okresowo sporządzanych planach urzędniowych gospodarstw leśnych Nadleśnictwa Dobrzany, zaś podstawową tendencją w najbliższych latach będzie rozwijanie produkcji leśnej na nowych terenach, użytkowanych wcześniej rolniczo. Planowane dolesienia będą wykonywane na gruntach nieleśnych zakładanych do przekazywania przez Agencję Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa łącznej powierzchni. Ich przeprowadzenie spowoduje wytworzenie nowej granicy rolno- leśnej oraz znaczne zmiany w strukturze lokalnego krajobrazu.

2. Przeprowadzenie szeroko zakrojonego programu zalesień umożliwi zatrudnienie części ludności pozbawionej pracy po załamaniu się gospodarki w byłych gospodarstwach rolnych. Obok działań związanych z nasadzeniami i gospodarką na nowo powstałych kompleksach leśnych, wzmocni się rola tartaków i innych zakładów przetwórstwa drzewnego w lokalnej ekonomii.

2. Dla prowadzenia skutecznej gospodarki leśnej w obszarze gminy zakłada się w szczególności:

- zachowanie dotychczasowej lokalizacji istniejących osad leśnych oraz innych obiektów związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej oraz budowę nowych w miarę potrzeb;
- odpowiednie wyposażenie przejmowanych pod dolesienia obszarów w niezbędną infrastrukturę;
- modernizację istniejącej sieci dróg leśnych oraz gminnych przebiegających przez większe kompleksy leśne dla transportu pozyskiwanego drewna;
- udostępnienie dla rekreacji i turystyki wyznaczonych do tego obszarów leśnych, a w tym: wykorzystanie części dróg leśnych jako szlaków pieszych i rowerowych oraz wyznaczenie na terenach lasów zorganizowanych miejsc wypoczynku;
- naturalizację zbiorowisk leśnych w zakresie zgodności nasadzeń z występującymi typami siedliskowymi lasu;
- zalesienie gruntów wykorzystywanych rolniczo o łącznej powierzchni 374,65 ha, znajdujący się w zarządzie Nadleśnictwa Łobez.

3. Studium dopuszcza wprowadzanie zalesień na wszystkich gruntach rolnych z wyłączeniem terenów chronionych oraz wskazanych do ochrony, której celem jest zachowanie ekosystemów nieleśnych określonych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.

5.6. Kierunki rozwoju rekreacji i turystyki

1. Zakłada się w studium rozwój różnorodnych form rekreacji i turystyki na terenie gminy, realizowany w sposób zrównoważony, nie degradujący jej walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Aktywizacja i udostępnienie nowych obszarów rekreacji i wypoczynku będzie mieć miejsce na terenach zainwestowanych wybranych miejscowości oraz w ich otoczeniu a także na terenach leśnych, zieleni urządzonej i terenach otwartych, ze szczególnym uwzględnieniem turystycznego zagospodarowania stref brzegowych jezior.

2. W obszarze gminy zakłada się w związku z tym rozwój następujących form turystyki i wypoczynku:

- turystyki pieszej przede wszystkim na terenach Iłskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny, wykorzystującej jego walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe przy rozbudowie istniejącej sieci szlaków pieszych, zorganizowanych miejsc wypoczynku, przy wzbogaceniu oferty obiektów handlowych i gastronomicznych w miejscowościach położonych na trasach wędrówek pieszych;
- turystyki rowerowej w obszarze całej gminy, poprowadzonej po wyznaczonych szlakach rowerowych z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy oraz poszerzonej oferty miejscowości położonych wzdłuż tych tras;
- turystyki zmechanizowanej, uprawianej w obszarze całej gminy, poprowadzonej po oznakowanych, wytyczonych trasach, wykorzystującej w pełni w/w walory;
- turystyki kwalifikowanej, wykorzystującej walory miejscowych jezior (dla wędkarstwa, żeglarstwa, kajakarstwa oraz innych sportów wodnych dopuszczonych do uprawiania na w/w akwenach); oraz walory kompleksów leśnych dla m.in. myślistwa;
- turystyki pobytowej, realizowanej przy wykorzystaniu istniejącej i planowanej bazy turystycznej z rozszerzoną ofertą obsługi możliwie największej liczby przyjezdnych;
- agroturystyki, realizowanej przy wykorzystaniu możliwości recepcyjnych pojedynczych gospodarstw, oferujących kwatery, wyżywienie oraz organizację wolnego czasu.

3. Dla poprawy obsługi ruchu turystycznego w obszarze miasta i gminy zakłada się przeprowadzenie następujących działań:

- rozwój bazy noclegowej z ofertą skierowaną do możliwie najszerszego kręgu odbiorców, o zróżnicowanym standardzie (hoteli, zajazdów, pokoiów do wynajęcia, campingów, pól namiotowych);
- podniesienie poziomu świadczonych usług w gastronomii i poszerzenie oferty gminy w tej dziedzinie o nowe obiekty infrastruktury towarzyszącej;
- stworzenie atrakcyjnych możliwości uprawiania sportów oraz innych form czynnego spędzania wolnego czasu;
- poprawę stanu dróg;
- stworzenie gminnego ośrodka informacji turystycznej dla skutecznej promocji oferty turystycznej gminy i uruchomienie spójnego systemu informacji wizualnej, służącego potrzebom turystów i zapewnieniu podstawowych informacji o ciekawych obiektach;
- modernizację estetyki istniejących obiektów dla obsługi ruchu turystycznego oraz staranne zagospodarowanie ich otoczenia;
- dostosowanie oferty turystycznej gminy w zależności od zmieniających się warunków różnych pór roku
- rozbudowę terenów rekreacji dla celów turystyki pobytowej, prowadzonej w sposób ekstensywny, w układach zabudowy z towarzyszeniem zieleni, przy zapewnieniu pełnej dostępności brzegów jezior;
- ponowne uruchomienie dla potrzeb obsługi ruchu turystycznego nieczynnej linii kolei wąskotorowej.

4. Dla wykorzystania istniejącego zainwestowania turystycznego oraz poprawy warunków korzystania z otoczenia zbiorników wodnych, stanowiących jeden z głównych elementów oferty turystycznej gminy, zakłada się:

- modernizację istniejących ośrodków wypoczynkowych w Iłsku;

- wzbogacenie zainwestowania turystycznego o nowe obiekty przy zapewnieniu dostępu do brzegów jezior w wyznaczonych miejscach w obszarze Iłskiego Parku Krajobrazowego;
- budowę nowego campingu w Iłsku;
- wyposażenie rewaloryzowanych terenów starego miasta w Hotel wyposażony w zaplecze umożliwiające obsługę konferencji;
- adaptację budynku przedszkola na Schronisko Młodzieżowe;

5. Szczególną formą działalności wskazaną do rozwijania na terenie gminy jest agroturystyka, alternatywna do prowadzonych obecnie form działalności na terenach wiejskich. Dla uzyskania odpowiedniego poziomu świadczonych usług istotne jest w szczególności utrzymanie wysokich standardów usług, przede wszystkim w zakresie wyposażenia wynajmowanych pomieszczeń, podniesienia estetyki zabudowy, odpowiedniej promocji i informacji w dziedzinie świadczonych usług.

6. Ważnym zagadnieniem w ukierunkowaniu rozwoju turystyki pobytowej na terenie gminy jest potrzeba wznoszenia tymczasowej zabudowy letniskowej o wysokim standardzie oraz poprawa stanu technicznego i estetycznego istniejącego zainwestowania. Realizacja nowych zespołów zabudowy rekreacyjnej nie może powodować degradacji walorów lokalnego krajobrazu. W studium zakłada się ograniczenie presji na atrakcyjne widokowo tereny otwarte, położone nad brzegami jezior i objęcie terenów rozwoju funkcji rekreacyjnej obowiązkiem opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Uwaga: Przyjęte kierunki ochrony rozwoju przestrzennego gminy i miasta zostały przedstawione na rysunku studium nr 2 „Uwarunkowania i kierunki ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego”.

6. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU KOMUNIKACJI

1. Zasadniczym elementem rozbudowy istniejącego układu sieci drogowej miasta i gminy, którego główną osią pozostaje droga wojewódzka nr 151 przebiegająca w kierunku północ-południe będzie realizacja wschodniej obwodnicy miasta oraz obejść drogowych miejscowości Ciemnik i Storkowo. Zakłada się ponadto w studium przeprowadzenie pełnej modernizacji w/w podstawowego układu dróg do uzyskania pełnych parametrów ulic głównych (G) i zbiorczych (Z) tak, aby odpowiadały one obowiązującym normatywom. Działania zmierzające do realizacji przyjętych celów będą się w omawianej sferze koncentrować na:

- remontach i modernizacji dróg gminnych: Kozy- Okale- Ciemnik, Ścienne- Sątysz, Miałka- Iłsko, Linówko-Miałka, Linówko- Kozia Góra, Waliszewo- Storkowo, Ciemnik- Krzemień, Ciemnik- Czertyń, Ciemnik- Gronówko, Ciemnik- Górnik, Ścienne- Wierzchucice, Studnica- Czertyń, Czertyń - Krzemień.
- sukcesywnie prowadzonych remontach dróg powiatowych;
- remoncie głównych ulic miasta oraz budowie nowych ciągów pieszych w centrum miasta, na planowanych terenach rekreacji w otoczeniu jeziora Iłskiego oraz w ciągu drogi wojewódzkiej nr 151;
- modernizacji dróg gminnych i powiązaniem z nią stopniowym wyposażeniu wszystkich miejscowości w chodniki dla pieszych przy priorytetowym potraktowaniu wsi sołeckich;
- budowie parkingów w miejscowościach rekreacyjnych oraz w pobliżu miejsc najczęściej odwiedzanych przez turystów.

7. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU SIECI I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Zakłada się w studium utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia miasta i gminy w wodę, opartego o system studni głębinowych oraz rozbudowę magistralnej i rozdzielczej sieci wodociągowej na terenach planowanej nowej zabudowy. Dla osiągnięcia właściwego poziomu zaopatrzenia mieszkańców gminy i miasta w wodę zakłada się w szczególności:

- modernizację wieży ciśnień i miejskiego ujęcia wody;

- modernizację sieci wodociągowych w miejscowości Ścienne, Miałka, Granica, Storkowo, Linówko, Studnica;
- doprowadzenie wodociągów do miejscowości: Waliszewo, Kolonia Storkowo.

2. Zakłada się utrzymanie istniejącego systemu oczyszczania ścieków oraz poprawy jego działania z rozbudową istniejącego systemu kanalizacji. System ten winien docelowo objąć wszystkie obszary zainwestowane gminy i stworzyć dogodne warunki dla wprowadzania nowej zabudowy na terenach wskazanych na ten cel. Priorytetowym zadaniem inwestycyjnym jest budowa nowych sieci kanalizacyjnych na terenach wiejskich, nie wyposażonych obecnie w zbiorczą sieć kanalizacyjną. Dla osiągnięcia właściwego poziomu obsługi mieszkańców gminy w tej dziedzinie zakłada się w szczególności:

- modernizację miejskiej sieci kanalizacyjnej i jej rozbudowę o nowy kolektor w rejonie ul. Sienkiewicza wyposażony w przepompownię ścieków;
- budowę oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji w miejscowościach Linówko i Storkowo;
- modernizację i rozbudowę sieci kanalizacyjnej w miejscowości Ścienne, tak by mogła obsłużyć całość terenów zainwestowanych tej miejscowości;
- budowę zbiorczej oczyszczalni ścieków o przepustowości 80m³ i systemu kanalizacji w miejscowościach Ciemnik, Czertyń i Gronówko;
- przeznaczane pod zabudowę nowych terenów pod warunkiem wyposażenia ich w wydajne systemy zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków, z dopuszczeniem do czasu objęcia siecią kanalizacyjną wszystkich terenów gminy, alternatywnego stosowania małych przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych.

3. Dla potrzeb rozwoju ciepłownictwa zakłada się w studium wykorzystanie istniejących lokalnych kotłowni na terenie miasta i w wybranych miejscowościach na terenie gminy, po przeprowadzeniu gruntownej modernizacji części z nich, wyposażonych w urządzenia o niskich parametrach technicznych. Rozwój ciepłownictwa na obszarze gminy i miasta jest ściśle powiązany z planowaną budową sieci gazowej, ponieważ głównie to paliwo na być docelowo wykorzystywane do wytwarzania ciepła. Budowa gminnej sieci gazowej będzie powiązana z funkcjonowaniem gazociągu wysokiego ciśnienia, przyłączonego do linii przesyłowej relacji Szczecin- Piła. Gazyfikacja terenów miasta i gminy będzie przebiegać za pośrednictwem gazociągów średniego ciśnienia, zasilanych ze stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia. Sieć gazowa średniego ciśnienia obejmie, prócz terenów miasta odbiorców z następujących miejscowości: Ciemnik, Czertyń, Linówko, Storkowo, Ścienne. Zaopatrywanie pojedynczych odbiorców będzie się odbywać z użyciem domowych reduktorów gazu. Przewiduje się również rozwój źródeł odnawialny dla pozyskiwania energii cieplnej i energii elektrycznej przy zastosowaniu nowych technologii zwłaszcza solarnych.

4. Zakłada się utrzymanie zasilania terenów miasta i gminy w energię elektryczną za pośrednictwem istniejących sieci energetycznych średniego i niskiego napięcia, powiązanej z istniejącą linią przesyłową wysokiego napięcia. Dla rozbudowy sieci energetycznej zakłada się:

- budowę nowych linii średniego napięcia oraz stacji transformatorowych dla nowych terenów przeznaczonych pod inwestycje, w szczególności dla planowanych stref produkcyjnych we wschodniej części miasta;
- modernizację i rozbudowę elementów oświetlenia ulicznego na terenach miasta oraz budowę nowych systemów w miejscowościach na terenie gminy;
- rozwijanie alternatywnych źródeł pozyskiwania energii, takich jak elektrownie wodne i wiatrowe na terenach wskazanych na rysunku studium z rozbudową infrastruktury koniecznej do odbierania energii i jej przesyłu (na terenach wskazanych do rozwoju tych form działalności należy przywidzieć rezerwę terenu pod GPZ); lokalizacje elektrowni wiatrowych na tych terenach muszą być poprzedzone studium krajobrazowym.

5. Zakłada się rozbudowę istniejącej centrali telefonicznej oraz rozbudowę sieci telekomunikacyjnych na terenie miasta i gminy. Nowe tereny przewidziane w studium pod zabudowę mieszkalno-usługową będą wyposażane w dodatkowe sieci telekomunikacyjne.

6. Gospodarka odpadami stałymi będzie prowadzona poprzez wywóz odpadów poza teren gminy.

8. **ZASADY PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ I ZESTAWIENIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM SPORZĄDZANIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

1. Przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju jako podstaw strategii rozwoju całego regionu uznaje się także za podstawową zasadę służącą ukierunkowaniu długookresowej strategii rozwoju przestrzennego miasta i gminy Iłsko. Wiąże się z tym przyjęcie celów polityki przestrzennej w jej obszarze obejmujących:

- rozbudowę systemu terenów chronionych i wkomponowanie przyjętych zasad ich ochrony w procesy społeczno - gospodarczego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, z eliminacją uciążliwych wpływów na stan środowiska;
- pełną ochronę dziedzictwa kulturowego, połączoną z utrwalaniem korzystnych cech historycznie wykształconej, wartościowej struktury funkcjonalno – przestrzennej obszarów zainwestowanych miasta i gminy;
- efektywny rozwój miasta, dostosowany do zróżnicowanych przestrzennie uwarunkowań, połączony z przeprowadzeniem kompleksowej restrukturyzacji jego struktury funkcjonalno - przestrzennej, z położeniem szczególnego nacisku na odbudowę jego części śródmiejskiej;
- poprawę ładu przestrzennego na terenach gminy i miasta oraz sprawnego funkcjonowania układu komunikacyjnego i sieci inżynierskich.

2. Realizacja ww. celów powinna doprowadzić do mierzalnej poprawy standardów:

- ekologicznych, związanych z poprawą stanu środowiska przyrodniczego gminy, wzmocnieniem kondycji i walorów użytkowych oraz zapewnieniem jego stabilnej równowagi;
- ładu społecznego, polegającego na powszechnej poprawie warunków życia, w tym m.in. wysokiej dostępności do usług i miejsc pracy oraz odpoczynku;
- ładu ekonomicznego, związanego z ekonomizacją kosztów utrzymania miasta, tworzeniem udogodnień dla rozwoju i działalności gospodarczej, przy minimalizacji obciążeń dla środowiska i infrastruktury;
- ładu estetyczno - funkcjonalnego, związanego z poprawą strony estetycznej i technicznej terenów mieszkaniowych, zagrodowych oraz produkcyjno-usługowych.

3. Ustalanie przeznaczenia terenów i zasad jego zagospodarowania, należące do zadań własnych władz samorządowych, będzie podejmowane na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowanych z uwzględnieniem przyjętych w studium zasad prowadzenia polityki przestrzennej. W przypadku braku planów, przy respektowaniu obowiązujących przepisów prawa ustalanie przeznaczenia terenów i zasad jego zagospodarowania będzie przedmiotem decyzji administracyjnych.

4. W studium zakłada się objęcie zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego następujących obszarów, których właściwe zagospodarowanie uznaje się za priorytetowe zadanie gminy:

- terenów starego miasta w Iłsku, dla stworzenia warunków jego rewaloryzacji i odnowienia jego funkcji miastotwórczych, w szczególności strefy centralnej rynku
- terenów wskazanych do rozwoju funkcji rekreacyjnej, mieszkalnej oraz terenów lasów, cieków i zbiorników wodnych oraz terenów otwartych w otoczeniu jeziora Iłsko.

5. W studium zakłada się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego następujących obszarów:

- **terenów wskazanych do rozwoju funkcji rekreacji indywidualnej i funkcji turystycznej z możliwością zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą, w miejscowości Storkowo w okolicy jeziora Chojniczka.**

6. Obok wymienionych powyżej, studium zakłada objęcie zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego następujących obszarów, których zagospodarowanie będzie prowadzone sukcesywnie po wejściu w życie ustaleń planów dla terenów, dla których opracowanie planów zostało uznane za priorytetowe zadanie gminy:

- terenów wskazanych do rozwoju funkcji rekreacyjnej, mieszkalnej oraz terenów lasów, cieków i zbiorników wodnych oraz terenów otwartych w otoczeniu miejscowości Studnica;
- terenów wskazanych do rozwoju energetyki wiatrowej we wschodniej części gminy.
- terenów wskazanych do prowadzenia eksploatacji surowców mineralnych we wschodniej części gminy, w trybie określonym zapisami art. 53 ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze, po rozpoznaniu, udokumentowaniu złoża i uzyskaniu koncesji na wydobycie kopalin.

7. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach istniejącego zainwestowania studium ustala szczegółowe zasady kształtowania układów zabudowy poprzez:

- zachowanie istniejącego układu drogi wiejskiej lub odtworzenie pierwotnych form majdanu w majątkach,
- ustalanie lokalizacji zabudowy wg lokalizacji istniejącej oraz nawiązania do najstarszej zabudowy
- wymóg dostosowania nowej zabudowy do podstawowych cech stylowych najstarszych budynków - w tym - wysokość zabudowy, usytuowanie kalenicy w stosunku do ulicy, kształt dachu, rozłożenia i wymiarów otworów okiennych i drzwiowych
- stosowanie tradycyjnych rozwiązań materiałowych, w tym kolorystyki występującej lokalnie w miejscowości
- ograniczenie lokalizacji od strony frontowej (ulicy) nowych obiektów gospodarczo-usługowych o ile nie wynika to z zabudowy sąsiadujących siedlisk
- zachowanie tradycyjnych podziałów parcelacyjnych i lokalizację siedlisk w układzie lokalnym z dopuszczeniem podziału szerokich działek prostopadle do ulicy (drogi) z szerokością frontu pozwalającą na zlokalizowanie w linii zabudowy budynku w formie regionalnej.
- ustalenie zakazu podziałów poprzecznych i lokalizacji kolejnych linii zabudowy mieszkalnej równoległe do drogi wiejskiej
- utrzymanie budynków w dobrym stanie technicznym, ograniczenie zmian bryły, detalu architektonicznego oraz pozostałego wystroju.
- ograniczenie rozbudowy i nadbudowy poddaszy w części frontowej i elewacjach bocznych, jeśli zmienia to w istotny sposób historyczny kształt zabudowy.
- dopuszczenie realizacji nowej zabudowy mieszkalnej w gabarytach i na lokalizacji zabudowy dotychczasowej, w nawiązaniu do usuniętej lub w oparciu o typ zabudowy regionalnej.

8. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na planowanych terenach rozwoju funkcji turystycznej, rekreacyjnej i mieszkalnej poza terenami obecnego zainwestowania, studium ustala ogólne zasady kształtowania ich układów zabudowy oraz komunikacji, poprzez:

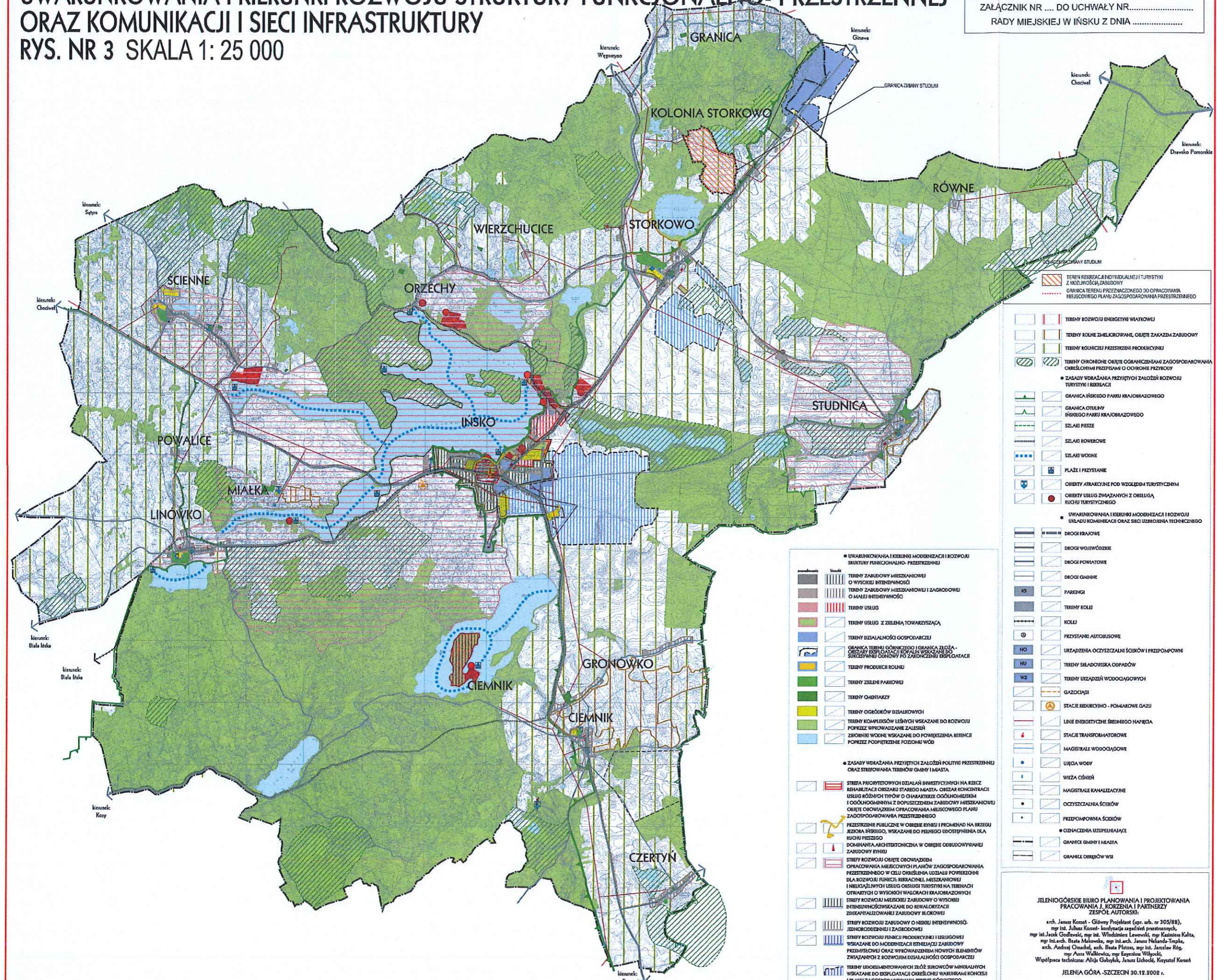
- dopuszczenie wznoszenia nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjnej i usług turystyki wyłącznie na działkach o minimalnej powierzchni 1500 m²;
- na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego wyklucza się wznoszenie budynków o wysokości większej niż 3 kondygnacje w miastach i 2 kondygnacje na pozostałym obszarze przy maksymalnym gabarycie odpowiednio 12 i 9 m od poziomu terenu do najwyższej kalenicy dachu; powyższy rygor nie dotyczy odtwarzanych obiektów dworskich, gdzie obowiązuje historyczny gabaryt budynku oraz nie obowiązuje w przypadku dominant związanych z obiektami kultu religijnego;
- wprowadzenie zakazu lokalizacji zabudowy tymczasowej;
- budowę nowych systemów dróg i ulic dojazdowych i lokalnych zgodnie z wymogami, jakie powinny spełniać drogi publiczne w trybie odrębnych przepisów;
- ustalenie obowiązku zachowania 70% powierzchni terenów objętych planem jako biologicznie czynnej w postaci terenów zieleni urządzonej i nie urządzonej o zróżnicowanej wysokości i intensywności;
- zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych lokalnych cieków wodnych poprzez ich obudowę terenami zieleni wysokiej, jako publicznych terenów zieleni;
- dotrzymanie obowiązujących uwarunkowań w zakresie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk chronionych gatunków flory i fauny;
- zapewnienie swobodnego, publicznego dostępu do brzegów jezior z utrzymaniem ich obudowy w naturalne elementy zieleni (zadrzewienia, trzcinowiska), z wyjątkiem wydzielonych plaż;
- W obszarze Ińskiego Parku Krajobrazowego zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA IŃSKO

UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ KOMUNIKACJI I SIECI INFRASTRUKTURY

RYS. NR 3 SKALA 1: 25 000

ZAŁĄCZNIK NR DO UCHWAŁY NR.....
RADY MIEJSKIEJ W IŃSKU Z DNIA

TEREN REKREACJI INDYWIDUALNEJ I TURYSTYKI Z MOŻLIWOŚCIĄ ZABUDOWY
GRANICA TERENU PRZEZNACZONEGO DO OPRACOWANIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- TERENY ROZWOJU ENERGETYKI WSKAZANEJ
- TERENY ROLNE ZMIKOROWANE, OBJĘTE ZAKAZEM ZABUDOWY
- TERENY ROLNICZE PRZESTRZENI I PRODUKCYJNE
- TERENY CHRONIONE OBJĘTE OGRANICZENIAMI ZAGOSPODAROWANIA OBSZARÓW PRZEZ SIAŁO O OCHRONIE PRZYRODY
- ZASADY WDRZAŃIA PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ ROZWOJU TURYSTYKI I REKREACJI
- GRANICA IŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO
- GRANICA OTULNY IŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO
- SZLAKI PIESZE
- SZLAKI ROWEROWE
- SZLAKI WOOENE
- PLAŻE I PRZYSTANIE
- OBJĘTY ATRAKCYJNE POD WZGLĘDEM TURYSTYCZNYM
- OBJĘTY USŁUGI ZWIĄZANE Z OBSŁUGĄ RUCHU TURYSTYCZNEGO

- UWARUNKOWANIA I KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZWOJU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ O WYSOKIEJ INTENSYWNOSCI
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ I ZAGRODOWEJ O MALEJ INTENSYWNOSCI
- TERENY USŁUG
- TERENY USŁUG Z ZIELENIA TOWARZYSZĄCĄ
- TERENY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARZEJ
- GRANICA TERENU GÓRNICZEGO I GRANICA ZŁOŻA - OBIĘTY EKSPLOATACJI I OBIĘTY WSKAZANE DO SUWIDENYJNEJ ODBUDOWY PO ZAKOŃCZENIU EKSPLOATACJI
- TERENY PRODUKCJI ROLNEJ
- TERENY ZIELENI PARKOWEJ
- TERENY OMBIANTYKOWE
- TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
- TERENY KOMPLEXÓW LEŚNYCH WSKAZANE DO ROZWOJU POPRZEZ WPROWADZANIE ZALISIEŃ
- ZBIORNIKI WODNE WSKAZANE DO POWIĘKSZENIA REZERWACYI POPRZEZ PODPIĘTRZENIE POZIOMY WÓD

- ZASADY WDRZAŃIA PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ POLITYKI PRZESTRZENNEJ ORAZ STREFOWANIA TERENÓW GMINY I MIASTA
- STREFA PRIORYTETOWYCH DZIAŁAŃ INWESTYCYJNYCH NA RZECZ REHABILITACJI OBSZARU STAREGO MIASTA - OBSZAR KONCENTRACJI USŁUG RÓŻNYCH TYPOW O CHARAKTERZE OGÓLNOGOSPODARSTWA I OGÓLNOGOSPODARSTWA Z DOPUSZCZENIEM ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ OBJĘTE OBYWIAZEM OPRACOWANIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- PRZESTRZENIE PUBLICZNE W OBSZARZE RYNKU I PROMENAD NA BRZEGU JEZIORA IŃSKIEGO, WSKAZANE DO PEŁNEGO UDOSTĘPNIENIA DLA RUCHU PIESZEGO
- DOMINANTA ARCHYTEKTONICZNA W OBSZARZE OBYWIAZOWYJANEJ ZABUDOWY RYNKU
- STREPY ROZWOJU OBJĘTE OBYWIAZEM OPRACOWANIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W CELU OGRANICZENIA UDZIAŁU POWIERZCHNI DLA ROZWOJU FUNKCJI, REKREACJI, MIESZKANIOWEJ I NIEZWIĄZANYCH USŁUG OBSŁUGI TURYSTYKI NA TERENACH OTWARTYCH O WYSOKICH WALORACH KRAJOBRAZOWYCH
- STREPY ROZWOJU MIEJSCOWEJ ZABUDOWY O WYSOKIEJ INTENSYWNOSCI WSKAZANE DO REWALORYZACJI ZDOPASOWANIE ZABUDOWY BLOKOWEJ
- STREPY ROZWOJU ZABUDOWY O WISIEJ INTENSYWNOSCI - ZENKORODZENIEJ I ZAGRODOWEJ
- STREPY ROZWOJU FUNKCJI PRODUKCYJNEJ I USŁUGOWEJ WSKAZANE DO MODERNIZACJI STRUKTURY ZABUDOWY PRZEMYSŁOWEJ ORAZ WPROWADZENIA NOWYCH ELEMENTÓW ZWIĄZANYCH Z ROZWOJEM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARZEJ
- TERENY UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ SUROWCÓW MINERALNYCH WSKAZANE DO EKSPLOATACJI OGRANICZONEJ W RAMACH KONKREŚNIEJ I PLANU ZAGOSPODAROWANIA TERENU GÓRNICZEGO

- DRUGI KRAJOWE
- DRUGI WOJEWÓDZKIE
- DRUGI POWIATOWE
- DRUGI GMINNE
- PARKINGI
- TERENY KOLEI
- KOLEJ
- PRZYSTANKI AUTOBUSOWE
- URZĄDZENIA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW I PRZEPŁOWNIE
- TERENY ŚMIAŁOWISKA ODPADÓW
- TERENY URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH
- GAZOCIĄGI
- STACJE REDUKCYJNO - POMIAROWE GAZU
- LINE ENERGETYCZNE ŚREDNIEGO NAPIĘCIA
- STACJE TRANSFORMATOROWE
- MAGISTRALNE WODOCIĄGOWE
- URĘCZA WODY
- WIEŻA CIŚNIENIA
- MAGISTRALNE KANALIZACYJNE
- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW
- PRZEPŁOWNIA ŚCIEKÓW
- OZNACZENIA UZUPEŁNIAJĄCE
- GRANICE GMINY I MIASTA
- GRANICE ODRĘBÓW WSI

JELENIOGÓRSKIE BIURO PLANOWANIA I PROJEKTOWANIA PRACOWNIA J. KOCZENA I PARTNERZY ZESP. AUTORSKI

arch. Janusz Konecki - Główny Projektant (opz. arch. nr 305/88),
mgr inż. Juliusz Konecki - kierownik zespołu projektantów,
mgr inż. Jacek Godfrewski, mgr inż. Włodzisław Lewowski, mgr Katarzyna Kalia,
mgr inż. arch. Beata Makowska, mgr inż. arch. Janusz Nelański-Trepa,
arch. Andrzej Onaszkiewicz, arch. Beata Piława, mgr inż. Jarosław Róg,
mgr Anna Walecka, mgr Ewelina Wilgosińska

Współpracownicy techniczni: Alicja Gabryś, Janusz Lidowski, Krzysztof Konecki

JELEŃ GÓRA - SZCZECIN 30.12.2002 r.